

NISMO ČREDA

Zatikanja, ki nastajajo v rimskem parlamentu vsakokrat, kadar je govor o takšni ali drugačni zakonski zaščiti naših manjšinskih pravic, so bila povod, da smo v prejšnji številki našega časnika na tem mestu pisali o "razlogu več za Narodni svet". K zadevi se danes vračamo, ker smo prepričani, da gre za zelo pomembno vprašanje, ki po našem žal že skoraj pol stoletja čaka na primerno in ustrezno rešitev.

Res je sicer, da je Slovence v Italiji že dejanski položaj v vsem povojnem obdobju prisilil, da so se predstavniki njihovih strank in struj večkrat sestali in zavzeli skupno stališče do vprašanj, ki zadevajo vse stranke in struje brez razlike. Večkrat je tudi prišlo do srečanj občinskih in drugih izvoljenih svetovalcev, ki so zahtevali povečini izvajanje mednarodno sprejetih obvez. Zato marsikdo še vedno meni, da sestanki, ki se sklicujejo od primera do primera, popolnoma zadostujejo in da je Narodni svet nepotreben.

Toda razkroj slovenske narodne zavesti, ki že globoko sega med pristaše vseh strank in struj, imperativno nalaga dolžnost, da se zavzemamo in uresničimo skupno, sistematično, dobro organizirano in stalno obrambo, za kar seveda niso dovolj slučajni sestanki, ki se sklicujejo nekajkrat na leto.

Po našem bi ena prvih nalog, ki naj se jih loti in izvrši Narodni svet (ali kakorkoli bi se skupna stalna ustanova že imenovala), bila proučitev nečesa, kar je ves čas po vojni pri nas pravi tabu. Mislimo namreč, da bi morali končno ugotoviti, koliko Slovencev živi v Trstu, Gorici in drugod v naših krajih, koliko jih je še narodno zavedenih, koliko še na pol izgubljenih, ki se pa dajo še rešiti, kakšna je njihova socialna in poklicna struktura itd., itd. Zavzemati bi se morali za izoblikovanje *narodnega katastra*, kakor so ga imeli svoj čas Čehi na Dunaju ali so ga bili ustanovili Nemci v Stuttgartu za predvojno nemško manjšino v Sloveniji in Jugoslaviji. V ta namen je v Stuttgartu deloval od nemške vlade vzdrževani poseben znanstveni zavod.

Dejstvo je namreč, da še danes nihče med nami ne ve, koliko Slovencev prebiva v Trstu in drugod v naših krajih, kar je med drugim priložnost za najrazličnejše špekulacije v določenih krogih večine. Jasno pa je, da je nemogoče voditi uspešne manjšinske politike, če niso znane dejanske razmere, ki jih je treba ugotoviti z znanstveno natančnostjo.

Druga naloga skupne organizacije bi morala biti, da po ugotovitvi dejanskega stanja preuči, katerih sredstev se je treba posluževati, da se zaustavi nadaljnje propadanje slovenske narodne zavesti. To je spet zadeva, ki se ne tiče le ene stranke ali struje, marveč vseh brez izjeme. Gre hkrati za problem, s katerim se mučijo ali so se mučili tudi drugi narodi, močnejši od Slovencev. Tako Katalonci kot Baski, pri katerih so obsežni deli naroda bili pozabili na svoj materni jezik, tako da je bilo treba zanje tiskati časnike v španščini in jih s pomočjo tujega jezika spet pridobivati za očetov rod. / STRAN 2

DRAGO LEGIŠA

IRSKA VČERAJ IN DANES

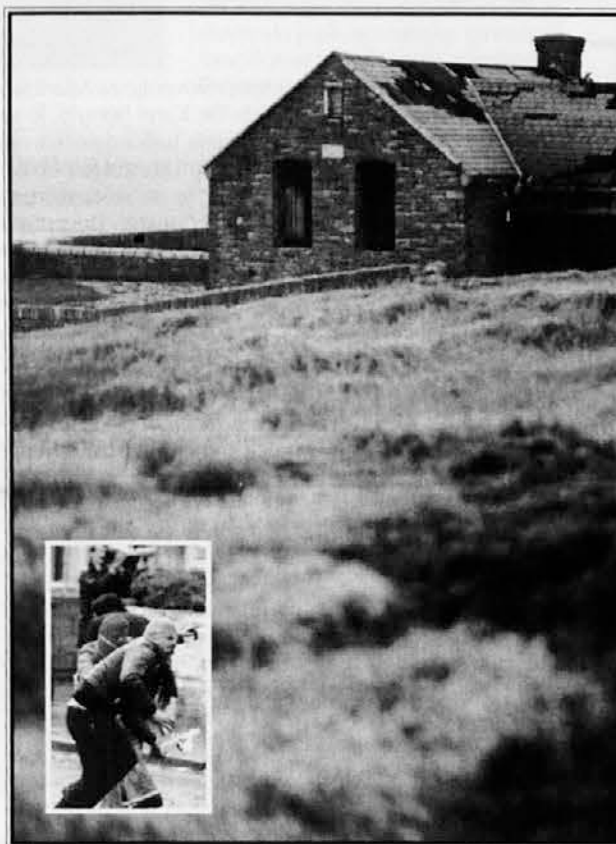
ANDREJ BRATUŽ

To je Irska (Eire), država, ki se je šele v prvih desetletjih našega stoletja osamosvojila od Velike Britanije. Pravzaprav bo glavni problem današnja Severna Irska (Ulster), ki jo tudi že desetletja mučita terorizem in zgodovinski in za naše pojme anahronistični boj med katoličani in protestanti.

Bližnji vzrok za ta razmišljanja pa je sklep separatistične organizacije IRA (Irish Republican Army - Irska republikanska armada), da sklene novo premirje. V tem smislu je gotovo šlo za pozitiven signal novi angleški laburistični vladi, ki jo vodi premier Blaire in ki si je zadala med drugim kot cilj zaključiti mučno obdobje terorizma v tej deželi. Res je, da je pred časom IRA nekaj podobnega že sklenila pod konservativno britansko vlado premiera Majorja. Vse skupaj pa je trajalo le malo časa.

Zgodovina Irske je že od vsega začetka tesno povezana z zgodovino Velike Britanije. Tu se ne bomo no dolgo mudili pri stoletjih skupne zgodovine obeh dežel. Irska sodi med zelo stare države, ki so se že od vsega začetka morale bojevati za svoj obstoj. Tako je npr. angleški kralj Henrik II. leta 1170 poslal na Irsko svoje vojne ladje, da bi posegel med sprte irske vojvode in od takrat dalje se je tu začela angleška nadoblast. Ta se je v stoletjih izkazala za močno in zatiralno do avtohtonih Ircev. Omenimo naj le kak podatek. Tako je leta 1560 kraljica Elizabeta I. izdala zakon, po katerem je državna vera Ircev protestantizem in s tem pritisknila na močno katoliško in tudi narodno zavest irskega naroda. Malo kasneje je kralj Jakob I. zasedel severne pokrajine (Ulster) in tu naselil veliko število protestantov. Od tedaj dalje se v bistvu začelja problem Severne Irske, ki je

Prejšnji teden smo si na tem mestu ogledali španski mozaik in pluralizem te države v etničnem in jezikovnem smislu. Baskovko vprašanje in tamkajšnji terorizem je gotovo eden od bolečih aspektov današnje širše evropske družbe in politike. Skušali smo osvetliti nekatere podobe in težnje na Pirenejskem polotoku. V teh vrsticah pa se preselimo na sever oz. zahod Evrope in pogledimo nekoliko v podobno stvarnost.

Zelena Irska. Vojna grozi.

še danes v središču pozornosti ne le britanske, ampak svetovne javnosti. Kasneje je Karel I. leta 1641 označil Irce kot krivoverce, nakar se je z irske strani začel odločen upor. Med raznimi menjajočimi se trenutki je nato prišlo zaradi skupnega pritiska katoličanov in protestantov na Anglijo do podelitve avtonomije otoku z ustanovitvijo irskega parlamenta v Dublinu. Vse to pa ni trajalo dolgo in leta 1801 je angleška vlada avtonomijo preklicala.

Med tem so se Irce po svoje organizirali in značilna je njihova kulturna dejavnost. Znanja je doba taborov (podobno

kot na Slovenskem) v vsem 19. stoletju. Vodilna osebnost je bil tedaj na Irskem Daniel O'Connell. Ta je zahteval za svojo deželo popolno samostojnost, le kralj naj bi bil skupen z Anglijo. To pa se ni še uresničilo. Preden je O'Connell leta 1847 umrl, je baje izrekel ta stavek: "Svoje truplo izročam Irski, svoje srce Rimu, svojo dušo Bogu." Do resnične neodvisnosti Irske je prišlo šele leta 1921, ko je država postala republika in jo je dolgo vodil znani politik Eamon De Valera.

Seveda je vprašanje Severne Irske (s prestolnico Belfastom) ostalo nerešeno in še

danes zastruplja odnose med Anglijo in Irsko. Boj irskih avtonomistov je seveda trd in brezobziren, marsikdaj se je terorizem pokazal v samem Londonu in drugod po Veliki Britaniji. Naj spomnimo na enega najbolj bučnih atentatov (kot smo že opozorili tudi pri Baskih), ko je bomba razstrelila avtomobil člana angleške kraljeve družine. To je bil lord Louis Mountbatten, stric edinburškega vojvode Filipa (moža kraljice Elizabete II.), ki je bil tudi zadnji indijski podkralj. Bo sedanje premirje kaj več trajalo?

Irski narod keltskega izvora in samostojne kulturne rasti ima svoj značaj in poteze. Znan je po močni katoliški veri in narodni zavesti (kljub temu pa irski jezik ni med uradnimi jeziki Evropske unije!). Njih narodni in cerkveni simbol je sv. Patricij, patron Irske. Iz te dežele je bil tudi sv. Modest, ki je šel potem na misijonsko delovanje med Slovane (in posebno Slovence). Lepo je o borbah irskega naroda zapisal v svoji knjigi *Boji majhnega naroda* dr. Janko Kralj, v kateri je tudi primerjal irsko zgodovinsko usodo s slovensko. Tako zgovorno piše: "Zgodovina irskega naroda je prava pot na Kalvarijo. Tudi zgodovina slovenskega naroda je predvsem zgodba o trpljenju, preganjanjih, zatiranju majhnega naroda, ki je postavljen na križpotje, kjer so se srečala tri velika evropska plemena, Germani, Romani in Slovani. No, tudi z našim majhnim in bornim narodom se je zgodil čudež: vzdržal se je pri življenju, se storil v narodno enoto in je vedno znova preroben zaživel... To veliko zgodovinsko izkustvo nam sporoča irski narod." Preroške besede, ki jih je avtor napisal ob začetkih fašistične tiranije nad primorskimi Slovenci. Besede, ki so aktualne tudi ob prihajajočem tretjem tisočletju na poti v novo Evropo!

1
ČETRTEK
31. JULIJA
1997

02 Alojz Tul
OTVORITEV "ŽELEZNE CESTE" TRST...

ČE SE IZ STRAHU ALI IZ POHLEPA
PO DENARJU IN PO OBLASTI
ODPOVEŠ SVOJIM SANJAM IN IDEALOM,
IZGUBIŠ SVOJE DOSTOJANSTVO
IN SVOJO SVOBODO, SKRATKA
SVOJO DUŠO."

(Francesco Alberoni)

03 Jurij Paljk / intervju
OTMAR ČRNILOGAR

04 MT
RODIK MED BRKINI IN KRASOM

05 Nadja Maganja
PROTI SMRTNI KAZNI

06 Marija Breclj
22. SENJAM BENEŠKE PESMI

07 Aleksij Pregarc
VRNIMO DOSTOJANSTVO MRTVIM

08 Ivan Žerjal
KOLONKOVČANI PRED RAZLAŠČANJEM?

11 Dorica Makuc
IN MEMORIAM: DEKAN VIKTOR KOS

12 Danilo Čotar
KJE SO TISTE STEZICE?

15 Erik Dolhar
PREDSTAVITEV LAKOVIČEVEGA ZBORNIKA

16 Marjana Remiaš
KLEPET Z JOŽETOM SEMIČEM

SVET OKROG NAS

S 1. STRANI

NISMO ČREDA

Tehnika raznarodovanja je v naši dobi zelo napredovala, a so se prav tako razvila tudi sredstva, ki delajo v nasprotni smeri. Potrebno je samo žilavo in načrtno delo ob pomoči matičnega naroda.

Naloga medstrankarske ustanove bi morala biti, da vse bogate izkušnje drugih ogroženih manjšin stalno preučuje in prilagaja razmeram v naših krajih, pri čemer naj upošteva duševni in moralni prevrat, ki se je izvršil in še nastaja v doraščajočem pokolenju.

Medstrankarski Narodni svet bi moral po našem tudi prispevati k odpravljanju pojava, ki pomeni skoraj pravo revolucijo v miselnosti in tudi morali širokih plasti

našega ljudstva. Njegova najznačilnejša poteza je brezbržnost za vse, kar je v zvezi s politiko. Politične stranke in njihovi voditelji so povečini zoprni, češ da se med seboj v glavnem pripravajo, da o drugih nečednostih ne govorimo. Dejstvo pa je, da so se s problemi politike bavili največji in najgloblji duhovi človeštva od Aristotela in Tomaža Akvinca do mož naše dobe. Dokazano je tudi, da je zlasti tlačena manjšina obsojena na neizbežen propad, če je politika prav nič ne briga. Celovitezno čisto kulturna vprašanja, kot je šolstvo, se posebno danes rešujejo s političnimi sredstvi. Manjšina, ki je brezbržna za politiko, se spremeni v čredo. O njeni usodi odloča nato peščica ljudi, običajno njej sovražni tujci. V tem oz. tudi v tem je bistvo problema, o katerem govorimo.

SLAVNOSTNA OTVORITEV "ŽELEZNE CESTE" TRST-LJUBLJANA LETA 1857

ALOJZ TUL

Tramvajski vozovi št. 6 in koleselj na cesti ob manjši železniški postaji pri Sv. Andreju, kamor se je leta 1887 pripeljal z Dunaja cesar Franc Jožef (iz knjige *Sprehodi po Trstu*)

Prejšnje stoletje slovi po velikem tehničnem napredku, ki je drzno posegel v dotedanji način dela in življenja ter s svojim zmagovitim pohodom vzbujal in ljudeh občudovanje in strah obenem. Zato niso nikdar manjkali glasovi, ki so vse novotarje pošiljali k vragu.

Eno takih pomembnih dejanj, s katerim je bivša Avstrija s sebi lastnim prijemom presenetila svoje narode, je bila zgraditev tako imenovane Južne železnice, ki je prva povezovala Jadransko morje s Srednjo Evropo. Načrt zanjo je izdelal inž. Carlo Ghega, po rodu iz Benetk, po katerem se imenuje ena tržaških ulic, ki vodi s trga pred železniško postajo v središče mesta. Leta 1849 je proga z Dunaja čez Semmering, Gradec, Maribor dosegla Ljubljano. Tu so dela za nekaj časa obstala. Toda tržaški trgovski krogi so pritiskali na dunajsko vlado, naj čimprej podaljša imenovano progdo do Trsta.

Dela so za tiste čase razmeroma naglo napredovala, saj pravijo, da je na proggi med Trstom in Postojno delalo do

30 tisoč delavcev. Sredi leta 1857 je bila tako proga dokončana.

Tržaški gospodarski krogi kakor tudi sama dunajska vlada so hoteli dogodek čimbolj slovesno proslaviti. Kot datum uradne otvoritve je bil določen 27. julij 1857.

Vsi sloji mestnega prebivalstva so ponosno pričakovali ta dan, ki so ga zaznali kot odločilnega pomena za nadaljnji razmah mesta in pristanišča. Na pobudo mestne občine in trgovske zbornice se je ustanovil poseben pripravljalni odbor, ki je sestavil spored proslav za tri dni ter sprejel zadevno organizacijo. Svoj prihod je uradno naznanil 27-letni cesar Franc Jožef z naslednjim dvornim sporočilom: "Njegovo Apostolsko Veličanstvo je blagovolilo izraziti željo, da se namerava udeležiti slavnostne otvoritve zadnjega odseka proge Ljubljana-Trst." Vsi gostje se zberejo na ljubljanski postaji, od koder bo slavnostni vlak odpeljal proti Trstu 27. julija ob štirih in pol zjutraj.

Že v prvih jutranjih urah tega dne je bilo opaziti na tr-

žaških ulicah živahno vrvenje. Eni so hoteli s krašenjem hišnih pročelij, drugi so hoteli proti morju, kjer so Lloydove ladje čakale, da odplujejo proti Nabrežini cesarju naproti, tretji pa so jo mahali proti novi železniški postaji, da dobijo prostor na za to priložnost postavljenih tribunah. Na novi cesti ob vhodu na Postajni trg je mestna občina postavila mogočen lesen slavolok s posvetilom Njegovemu Veličanstvu.

Ob 9. in pol je bila tudi mestna vojaška garnizija že razvrščena na trgu pred postajo. Ob istem času sta dva topovska strela naznanila, da slavnostni vlak že brzi po kraški planoti nad Trstom. Čez dobre pol ure se je lokomotiva prikazala iz globokega zaseka nad nabrežinsko obalo ob nepopisnem navdušenju ljudi, ki so ta prizor opazovali z ladij na morju, ki so nato spremljale slavnostni vlak z visokimi gosti proti Trstu. Ob prihodu na grljansko postajo so se oglasile prve topovske salve, ki so se nato nadaljevale vzdolž proge. V takem slovesnem ozračju se je slavnostni vlak bližal svojemu cilju. Ko se je prikazal iz tunela pod Greto, je zbrani množici na končni postaji zastal dih, saj ogromna večina izmed prisotnih je prvokrat v svojem življenju videla "železno kačo". Točno ob 10.30 je slavnostni vlak, ki ga je vlekla okrašena lokomotiva "Miramar" zapeljal čez viadukt nad lazaretom na postajo, ki je stala na dvignjenem nasipu na koncu današnje ulice Flavio Gioia. Ob navdušenih klicih večtisočglave množice je prvi izstopil cesar Franc Jožef s svojim spremstvom princev Ferdinanda in Leopolda, nato častni gostje, ki so se bili zjutraj vkrkali v Ljubljani.

Po pozdravu župana Muzija de Tommasinija je škof Jernej Legat ob asistenci številne duhovščine blagoslovil dokument, ki ga je sam cesar vzdal in nato položil zadnji kamen. Sledila je blagoslovitev lokomotive, nakar je iz novozgrajenih vodnjakov prvič privrela voda, speljana iz nabrežinskih izvirov, duhovščina pa je zapela slovesni Tedeum.

Po slavnostni večerni predstavi v gledališču Mauroner je cesar Franc Jožef s svojim spremstvom ob desetih zvečer z vlakom po novi proggi odpotoval proti Dunaju. Prenočil je v podružnici lipiške konjarne v Prestranku pri Postojni, od koder je naslednji dan nadaljeval pot proti domu.

Ob robu tega pomembnega dogodka (slavnostne otvoritve železne ceste), ki ga je doživeto spremljalo vse mesto, velja omeniti, da se program slovesnosti ni izčrpal s cesarjevimi odhodom, temveč se je nadaljeval še naslednja dva dneva. Domači in tuji gostje so si namreč ob tej priložnosti ogledali še nabrežinski vodovod, v sredo, 29. julija, pa so se s posebnim vlakom odpeljali v Postojno, kjer so si skupno z ljubljanskimi oblastmi ogledali že takrat znano jamo.

BELA HIŠA "SE ZAGOVARJA" PRED PREDSTAVNIKI AMERIŠKIH SLOVENCEV

Izredno delavni Slovenec Joe Valenčič, ki živi in dela v ZDA in se nam prijazno redno oglašča, nam je tokrat poslal daljše poročilo o obisku delegacije ameriških Slovencev v Beli hiši v Washingtonu.

V ponedeljek, 20. julija, je namreč delegacijo ameriških Slovencev sprejel Daniel Fried, direktor ameriškega ministrstva za zunanje zadeve za Srednjo in Vzhodno Evropo. Sprejem je ministrstvo za zunanje zadeve ZDA priredilo z ameriški Slovinci zato, da bi jim obrazložilo, zakaj ZDA niso podprle vključevanja Slovenije v Atlantsko zvezo. Direktor Daniel Fried je delegaciji ameriških Slovencev povedal, da je bila ameriška odločitev zelo težka, saj je bila Slovenija med vidnejšimi kandidatki za članstvo v Atlantski zvezi, da pa so pri ameriški vladi prepričani, da je bilo bolj pomembno najprej sprejeti v NATO Češko, Madžarsko in Poljsko. "Slovenija ima vse možnosti, da bo sprejeta v Atlantsko zvezo v drugem krogu leta 1999, saj je demokratična država s stabilnim gospodarstvom," je dejal Fried.

Na srečanju v Beli hiši je bivši kongresnik iz države Ohio Dennis Eckart dejal: "Slo-

venska skupnost v Ameriki je odločno za to, da se Slovenija takoj sprejme v Atlantsko zvezo."

Predsednik združenja Američani za Slovenijo (The United Americans for Slovenia - UAS) Edmund Turk je na srečanju povedal, kako so nedavno natisnili več tisoč razglednic, ki so jih ljudje iz vseh krajev ZDA poslali predsedniku Clintonu s prošnjo, naj ZDA čimprej sprejme Slovenijo v Nato. Obenem je še s ponosom dejal, da je na dan slovenske državnosti, 25. junija, ob šesti obletnici samostojne države Slovenije ogromno ameriških Slovencev telefoniralo v Belo hišo in predsedniku Clintonu prebralo svojo podporo vstopu Slovenije v NATO. Prisotnim je na sestanku tudi povedal, da je združenje Američani za Slovenijo sestavljeno iz predstavnikov več kot 650 slovensko-ameriških kulturnih organizacij in skupin, ki delujejo na območju ZDA.

Na srečanju v Beli hiši je bil tudi upokojeni admiral slovenskega rodu Ronald Zlatoper, ki je do pred kratkim poveljeval Tihomorski floti ameriške vojaške mornarice, se pravi: največji vojaški floti na svetu. Admiral Zlatoper je izpostavil predvsem veliko strateško

važnost Slovenije za Atlantsko zvezo. Dr. Karel Bonutti, ki se je srečanju tudi udeležil in je danes častni konzul Republike Slovenije, je na sestanku poudaril, da članstvo Slovenije v zvezi NATO pomeni za Slovenijo tudi zagotovitev njene neodvisnosti.

Poleg Daniela Frieda je bil na srečanju s predstavniki ameriških Slovencev Cameron Munter, šef ameriškega zunanjega ministrstva za širjenje NATA in ratifikacijo sporazumov o novih članstvih. Tako Fried kot Munter sta imela veliko pohvalnih besed na račun Slovenije. Daniel Fried je bil namreč v Sloveniji, ko je pred kratkim spremljal ameriško zunanjo ministrico Madeleine Albright na njenem uradnem obisku v Ljubljani.

Delegacijo ameriških Slovencev je v imenu ameriškega predsednika Clintona pozdravila posebna svetovalka Bele hiše Marilyn Di Giacobbe. V delegaciji so bili tudi Joseph Evanish, Eugene Kogovšek, Stanley Zihel, Florence Umetlich, duhovnik John Kumse, Charles Ipavec, dr. Silvester Longo, Joseph Valenčič, dr. Rudolf Susel in Tony Petkovšek. Vsi so predsedniki najvažnejših slovenskih organizacij v ZDA.

Ameriški Slovenci so v poročilu za javnost še zapisali, kako so prepričani, da v ZDA biva najmanj 300 tisoč ljudi, ki so slovenskega rodu.

ZADEVA JE KONČANA

Zadruga Primorski dnevnik je od petka, 25. julija, polnopravni lastnik edinega slovenskega dnevnika v Italiji. Po nekajmesečnih prizadevanjih se je uresničil načrt, po katerem se je ohranil pri življenju omenjeni časnik in so se hkrati postavili temelji za njegovo varno prihodnost. Odločilen je bil poseg najvišjih italijanskih oblasti pri bančnih zavodih, da se je s posojilom poravnal dolg - znašal je nad štiri milijarde lir -, s čimer je bila tudi zadržana kontinuiteta založniške dejavnosti. Ta pa je pogoj za podeljevanje državnih prispevkov, ki jih določa zakon. PD je prejel od zbiranja bo še dalje prejel nad 6 milijard lir prispevka letno. Če poleg tega upoštevamo prispevke na deželni ravni in pomoč iz matice, ne bi smelo biti nepremagljivih težav za njegov nadaljnji obstoj. Njegova nadaljnja usoda je torej v rokah predvsem urednikov in časnikarjev ter upravnega osebja.

MARTIN BRECELJ NA POGOVORIH V RIMU

SSK IN ZAKONSKA ZAŠČITA NAŠE MANJŠINE

Deželni tajnik Slovenske skupnosti Martin Breclj se je v Rimu sestal s poročevalcem v pristojni poslanski komisiji o zakonu za globalno zaščito slovenske manjšine v Italiji. To je poslanec Domenico Maselli, krščanski socialc, ki torej pripada Oljki. Martinu Breclju je izjavil, da je poslanska komisija pravkar odobrila zakon, ki zadeva Ladince, do septembra pa bo sam pripravil enotno besedilo zakona o globalni zaščiti Slovencev v Italiji. Pojasnil je, da je komisija počakala, da so različne poslanske skupine vložile ustrezne zakonske predloge.

Tajnik Breclj se je v Rimu srečal tudi s poslancema Caverijem in Zellerjem, ki sta izoblikovala in vložila nekaj spreminjalnih predlogov v zvezi z delom dvodome komisije za ustavne reforme. Spreminjalni predlogi so v zvezi s problematiko narodnih oz. jezikovnih manjšin.

NOVI GLAS

UREDNIŠTVO IN UPRAVA:

34170 GORICA, RIVA PIAZZUTTA 18

TEL 0481 / 533177

FAX 0481 / 536978

34133 TRST, ULICA DONIZETTI 3

TEL 040 / 365473

FAX 040 / 775419

GLAVNI UREDNIK: ANDREJ BRATUŽ

ODGOVORNI UREDNIK: DRAGO LEGIŠA

IZDAJATELJ: ZADRUGA GORIŠKA MOHORJEVA, PREDSEDNIK DR. DAMJAN PAULIN REGISTRIRAN NA SODIŠČU V GORICI 28.1.1949 POD ZAPOREDNO ŠTEVILKO 5 LOGOTIP, KONCEPT: KREA DESIGN AGENCY S.R.L. / GORICA

TISK: TISKARNA BUDIN / GORICA

NOVI GLAS JE ČLAN ZDRUŽENJA PERIODIČNEGA TISKA V ITALIJI - USPI

IN ZVEZE KATOLIŠKIH TEDNIKOV V ITALIJI - FISC

LETNA NAROČNINA: ITALIJA in SLOVENIJA 65.000,

INOZEMSTVO 90.000 LIR, ZRAČNA POŠTA 120.000 LIR

POŠTNI TEKOČI RAČUN: 10647493

CENA OGLASOV: PO DOGOVORU

INTERVJU / OTMAR ČRNILOGAR

KAR JE ZA JUDE SV. PISMO, JE ZA NAŠ NAROD SLOVENSKI JEZIK

Gospod Črnilogar, se lahko predstavite našim bralcem?

JURIJ PALJK

Otmar mi je ime, Črnilogar se pišem in sem župnik v Podragi. Nekoč sem slišal, da človek začne biti star, ko ima 65 let; potem imam jaz starosti kakšne pol leta. Če me pa po letih vprašate, jih je 65 in nekaj. Doma sem iz Šebrelj, 1931. leta sem prijokal na ta svet v revni družini. Oče je bil zidar, mati gospodinja, eno kravico in enega prašička sta redila, vse je bilo premalo. Zato sem potem - pod Italijo, v času fašizma - l. 1941 moral k stricu za pastirja; to je bilo čudovito leto. Ko sem prišel domov, je bila že najhujša vojna, šole je bilo konec 1942., 1943. smo že hodili v šolo ali pa ne, partizani popoldne, Nemci dopoldne. Pri nekem verouku me je spoštljivi, spoštovani in sveti gospod Ivan Rejc, upokojeni Šebrelj, vprašal po očetu, čigav sem. Vprašal me je, če bi bil voljan biti gospod. "O ja," sem rekel, "zakaj pa ne?" S tem je bil moj življenjski kurikulum že začrtan; res je pa, da sem že prej kot deček občudoval župnika - bil je Brunoslav Podobnik - v tistih lepih mašnih gvanth pred krasnim oltarjem. S tem se je sprožilo. Pripravnico sem hodil delat k Ivanu Rejcu, prvo gimnazijo sem delal kar doma v Šebreljah. Samo anekdota: ko sem prišel h gospodu Rejcu, me je vprašal, kje imam učbenik zgodovine, pa sem po domače odgovoril, da "sem se pozabil". Rejc je rekel: "Če si se pozabil, se pojdi iskati!" Od takrat neusmiljeno pazim, kako se stavek oblikuje, kako se čemu reče in kako se kaj pove. Prišlo je leto 1945 - svoboda. Odprlo se je semenišče v Gorici in sem zašel tja. Na vprašanje, v kateri razred grem, sem rekel: "V drugega," kar je bilo zame samo po sebi umevno, tako da še danes nimam spričevala iz prvega razreda gimnazije. Dve leti v Gorici, potem pa kam? V Idrijo. To je bilo zame najhujše leto: v dijaški dom me niso sprejeli, ker sem prišel iz semenišča; doma sredstev ni bilo, hiša je bila namreč pogorela do tal. In sem se znašel pri stari ženski; z njenim morda 22 let starim sinom sva spala v isti sobi. Njen sin je čez pol leta za TBC-jem umrl. In tako sem bil na nekem florografiranju zaznamovan s TBC-jem, ki pa je že tako kalcificiran, da sem lahko brez skrbi živel, in to krepko. To se je periodično ponavljalo: pred sedmimi leti sem začutil velike težave na pljučih in sedem let kasneje se je pojavila težka bolezen, ki sem se je pred dvema mesecema rešil.

Gremo nazaj. Pot me je iz Idrije vodila na klasično v Ljubljano. Tam me zopet niso sprejeli, ker da je bil razred že preveč nabit. Slučajno sem izvedel, da je v Pazinu klasična gimnazija s semeniščem; tam sem naredil tri leta. To je bila odlična klasična šola, strurna disciplina, vendar ne vojaška. Iz Pazina sem šel po maturi 1951. v Ljubljano na teološko. Med maturo sem padel, in sicer z osla in si glavo razbil; hotel sem ga jahati, pa me je dol vrzel. Na začetku bogoslovja so nas pobrali v vojaščino, v Črni gori je Črnilogar služil Tita, prišel nazaj, končal teološko, bil posvečen leta 1957; v ponedeljek po novi maši sem že dobil dekret za Marijino Celje ali, kakor se danes reče, za Lig. Dve leti sem bil na Ligu, potem pa sem prejel plavo kuverto pokojnega administratorja Mihaela Toroša, naj se pojavim pri njem v Vipavi, kjer bom kaplan in bom poučeval v semenišču, kar mi bodo naročili. Vesel sem, da mi niso dali kakšnega veterinarstva, ampak latinščino, grščino in filozofijo. Za sabo sem dejansko imel 9 let latinščine, 5 let grščine gimnazije in sem

vso teologijo preštudiral po latinskih učbenikih, pa sem še zmeraj čutil, da je moje znanje preskromno za profesorsko delo. Tako sem 1959. še klasično zaključil v Ljubljani, 1964. diplomiral, medtem pa bil kaplan, profesor na šoli in študent. 1967. je škof Jenko rekel, naj prevzamem župnijo Podrago. To delam 30 let. Podraga je zahtevala veliko fizičnih moči, dela in ogromno časa, za kar mi je včasih skoraj malo žal, kajti ko bi tistih 30 let posvetil duhovnemu delu, izobraževanju, študiju, bi bil kasneje bolj primeren za prevajalca Sv. pisma. Pa Bog že ve, kaj dela, rečem. Koliko sem naredil, težko presojam; vem pa, da sem porabil čisto ves čas doslej.

Kot profesor ste poučevali v malem semenišču v Vipavi skoraj ves kader sedanje slovenske Cerkve. Sam lahko potrdim, da ste bili izredno dober profesor in ste nas veliko naučili. Povejte, zakaj ste se vsak dan tako silno trudili, da ste skrbno pazili na materni jezik.

Osnove za čut, ki ga morda imam - sam ga ne opažam, ker se še zmeraj mučim, da kakšno besedo prav postavim - sem dobil pri očetu. Moj oče Janez je namreč znal tako prijetno pripovedovati, da smo se otroci brez ukaza posedli okoli njega in poslušali, ker je znal enourno hojo poldrugo uro pripovedovati.

Katera je po Vašem mnenju osnovna lastnost, ki jo mora imeti pri poučevanju učitelj oz. profesor?

Najprej mora imeti jasno misel. Če njegova misel ni jasna, naj molči. Razločno mora vedeti, kaj hoče povedati: to je slika. Jezik pa je okvir, v katerega to vsebino položi. Čisto po naravi, kar po rojstvu, ni materinščina nikomur že v kromosomih prirojena. Konkretno: po 40 letih duhovništva - in vsako nedeljo najmanj je treba ljudem povedati pridigo - je zame pridiga še zmeraj največja muka tedna, ker je pač pomembna tudi z jezikovnega vidika. Moj teden se ne konča po nedeljski maši, ampak po pridigi. Velikansko truda je treba vložiti, da človek to, kar ima v glavi, tudi lepo pove. Beseda ni samo govor; beseda je nekemu namenjena in jo je zato treba postaviti tako, da bo poslušalec natančno tisto v svoje možgane dobil, kakor je govorec mislil. Naj dodam: pokojni pisatelj in pesnik France Vodnik mi je rekel, da je njegov pravopis "zašpehan" od prstov in da ga ima stalno na mizi kot duhovnik brevij; pa je bil pesnik, pisatelj, mislec, esejist, in še star povrhu.

Če odmislišva Vaše pedagoško delo, delo na župniji in na pastoralnem področju, ki ga ni bilo malo, potem mislim, da bo vsakdo, ki se bo ukvarjal z Vašo biografijo, moral posvetiti precej prostora tudi petnajstletnemu garanju pri prevajanju Sv. pisma. Kako se je začelo in kako je to bilo?

Nikoli nisem mislil, da me bo v življenju doletela tako odgovorna in častljiva naloga, da bi moje ime prišlo v vrsto, v kateri na začetku stojita Dalmatin ali Trubar, vmes pa še veliko drugih. Ko sem poučeval latinščino na teološki fakulteti, sva se na pločniku srečala z dr. Jožetom Krašovcem, bibličistom; to je bilo leta 1979. In mi je rekel: "Saj bi lahko tudi ti pristopil med prevajalce Sv. pisma." Tjaven dan sem rekel: "Ja, zakaj pa ne?" Tako

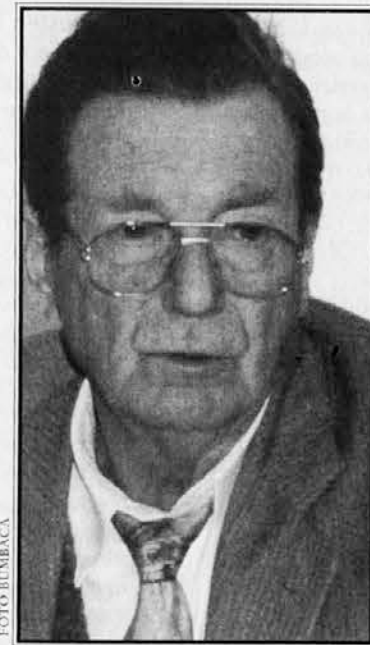

FOTO BUMBACA

se je začelo. To je pa res zagrabilo mojih 15 let od 1980 do 1995. To so bila najbogatejša leta mojega življenja. Takrat sem opravljal, ne da bi bil površen, župniško delo, predavanja na teološki fakulteti in pouk na škofijski gimnaziji takorekoč z levo roko. Rekel sem "najbogatejši in najlepši del življenja", tako da sem 1995. leta, ko je bilo moje delo končano, skoraj ostal na suhem; nekaj mesecev nisem vedel, kam bi se dal. Med prevajanjem sem se čutil kakor pri ameriškem udoru proti Zahodu prvih naseleljencev, ki so hodili naprej in niso vedeli, kaj jih čaka za naslednjim ovinkom ali v naslednji grapi. To je bilo dražljivo, to me je vleкло. V avtu ali pri kosilu sem razmišljal, kako bom rešil kakšen svetopisemski problem. Včasih sem tedne iskal izraz, na sprehod sem šel s papirjem in svinčnikom, da bi ga po poti našel, pa ni šlo. Naenkrat se mi je v postelji posvetilo, vstal sem in zapisal, se nasmejati in šel nazaj ležat.

Kako bi današnjemu človeku predstavili Sv. pismo?

Predvsem kot Božjo govorico ali natančneje: Stvarnik vesolja je ustvaril tudi človeka; potem je že v kromosomu, v gene postavil svoje zapovedi, misli, program, ki ga je imel s človekom. A to še ni bilo dovolj: spregovoril mu je in to je Sv. pismo, Božja govorica, v kateri človek lahko najde dopolnilo za tisto, kar je sicer že v njem. Kakor da bi Bog čutil, da je človeško vest premalo dodelal in je čutil potrebo, da še spregovoril. Sv. pismo bi poimenoval kot naknadno govorico Boga. Ker je bilo tudi to še premalo, je poslal svojega Sina, da bi Sv. pismo dopolnil z evangeliji, z Novo zavezo. To je moj pogled.

O Sv. pismu se rado govori, da je to najbolj razširjena in prodajana, največkrat natiskana knjiga na svetu, knjiga vseh knjig je to; pravijo pa tudi, da je najmanj brana...

Bojim se, da res ni brana tako, kakor zasluži. Bojim se, da je to samo okras knjižnice, baharija kakšne krščanske družine. Škoda, škoda! Prepričan sem, da so protestanti veliko bolj možati, ker imajo Sv. pismo dosti bolj v časteh in ga veliko bolj berejo, včasih morda celo preveč dobesedno prenašajo svetopisemski misli v življenje, ker je v Sv. pismu marsikaj treba vzeti kot *fabulo*, ki ima samo moralno poanto; naj omenim Sodomo in Gomoro. Ti dve mesti iščejo morda že sto let v Mrtvem morju, jaz pa nimam časa, da bi čakal arheologe. Za-

to iz te zgodbe vzamem predvsem to, da je obsojen strahotni greh, ki brez Božjega posega sam pokliče tudi kaznovalca, sam ga zvabi in kaznovalca vedu tudi pride. Kaj pa je bilo s Sodomom in Gomoro, kje sta bili ti dve pregrešni mesti, kdaj ju bodo odkrili, to je zadeva arheologov. Meni se mudi srčiko te zgodbe poznati in jo v življenju upoštevati...

Vrniva se k jeziku. Kot prevajalec Sv. pisma ste nekje ob rob zapisali, da je slovenski jezik zelo lep in da se v njem da vse povedati, kar se v drugih jezikih da.

To vprašanje je bilo že nešteto postavljeno, tako da se čudim, kako da sploh še obstaja. Iz izkušnje z grščino, v kateri se skrivajo semitski slog, semitska sintaksa, semitski način mišljenja, sem prepričan, da je slovenski jezik neznansko sposoben izraziti prav vse, kar sem - govorim s svojega stališča - v grškem Sv. pismu našel. Tole je treba vedeti: slovenščino-materinščino in njeno bogastvo je treba poznati. Če grem npr. v Ameriko za "kelnerja", potrebujem 300-500 ameriških besed in krasno izdelujem kot strežnik v hotelu. Prevajalec Sv. pisma pa ne sme znati samo 500 slovenskih besed, ampak 25.000. Potem lahko z njimi najde podobnost oz. lahko natančno pretoči grško besedo ali skladno v slovensko. Slovenski jezik je neverjetno sposoben izraziti to, kar je Semit v grščini zapisal.

Če se preseliva čez mejo, med Slovence in Italijo: zase večkrat radi rečemo, da je pomembno predvsem jemati slovenski jezik za etično in moralno vrednoto. Kako je to pri vas?

Bom primerjal s Sv. pismom. Kar neki narod pokonci drži in ga skozi zgodovino ohrani, so lahko kralji, cesarji, grofje, gospodarstvo. Slovenci se ne moremo ponašati ne z enim ne z drugim ne s tretjim. Za nas je največji stožer slovenstva in tega, da imamo danes samostojno državo, skozi stoletja opravljal jezik. Ko bi Slovenci v jeziku popustili, Slovencev ne bi bilo več ali - naj primerjam s Sv. pismom -: ko Judje ne bi imeli Sv. pisma, danes izraelske države ne bi bilo. Do babilonskega izgnanstva 587. pr. Kr. je bila to država z vsemi institucijami. Ko so jih razgnali v Babilon, v druge kraje so pa sami ušli, so nesli s sabo Sv. pismo; templja, Jeruzalema, ki bi jih še povezoval, ni bilo več. Sv. pismo jih je držalo pokonci, jih je povezovalo v tujini. Njih ni držal jezik pokonci kot narod. Nemški Judje so govorili nemško, poljski poljsko, španski špansko. Povezovalo jih je Sv. pismo. Judje se danes zavedajo, da je bil to njihov stožer skozi tisočletja. Kar je za Jude Sv. pismo, je za slovenski narod jezik. Tudi zamejci, bi rekel, naj kar mešajo politične stranke, gospodarstvo naj kar urejajo po svoje, naj pa le vedo, da bo tudi njih le jezik obvaroval kot narod.

Pri poučevanju filozofije ste imeli posebno ljubeznivo nagnjenje do eksistencialistov. Zakaj?

Filozofijo sem poučeval kar nekaj desetletij. Že na začetku sem spoznal, da je treba dijake poučiti o vsej niti filozofov od 625. - to je Thales iz Mileta - pa do sodobnih; vse prikazati in pustiti njim samim, da bodo izbirali. Računal sem, da so vsi filozofi pošteno iskali resnico na področju lepote, dobrote, življenja itn., čeprav se resnice zelo razlikujejo med sabo. Posebej sem se posvetil marksizmu, da bi ga fantje - ki so morali računati, da bodo

živeli v marksistični državi - znali pravilno presoati. Resnično pa so mi ostali sčasoma eksistencialisti bolj pri srcu kakor vsi drugi prav zaradi tega, ker sem v njih videl, da pravzaprav iščejo smisel človeka, kar je bistvo vsake filozofije. Našel sem neverjetno podobnost med evangelijem in eksistencializmom, kajti to, kar je Kristus dal, to so eksistencialisti iskali. Eksistencializem je filozofija, ki išče smisel človeka; Kristus pa je pokazal, kaj je smisel človeka. Ta bližina med eksistencializmom in evangelijem, o katerem bi lahko rekel v filozofskem jeziku, da je vrhunski eksistencializem, to me je privlačilo k temu, da sem se eksistencializmu bolj posvetil.

Pri nas se veliko govori o multikulturalnosti, ki je sicer tudi lepa beseda in s katero se lahko vsi strinjamo; dejansko pa za slovensko manjšino v Italiji pomeni samo odpiranje vrat rakasti rani vsake manjšine - asimilaciji, ko ljudje izgubijo vsako bit slovenstva in se utopijo v večinskem narodu...

Multikulturalnost je beseda, ki jo je treba najprej poznati, kajti sicer se pod njo lahko skriva veliko poštenja ali pa velika nemarnost ali celo hudobija. Kako to besedo rabi večinski, recimo 60-milijonski narod in kako jo rabi 300.000 ljudi neke manjšine, je velikanska razlika. Morda niti ne mislijo hudo ne eni ne drugi, vendar je samo po sebi umevno, da je multikulturalnost različna na eni in na drugi strani. Večina bi morala spoštovati manjšino; v tem je bogastvo neke države. Izraz "manjšina" je zame zopr, ker že v samem izrazu čutim neko poniževanje manjšine v majhne. Tudi zato je treba multikulturalnost pravilno razumeti na obeh straneh. Prvi ne sme pustiti, ampak mora podpreti šibkejšega, da bosta oba skupaj zdržala; drugi pa naj zaupa v močnejšega: to bi bilo neko sožitje multikulturalnosti ali evropskih narodov, kjer ne gre za to, da vsi skupaj postanemo neki konglomerat - v tem primeru je najkrajša pot, da se vsi angleščine naučimo pa zapustimo svojo kulturo in jezik -, pač pa, da kot pester mozaik skupaj sestavljamo krasno sliko Evrope.

Kako bo z zamejstvom - mislim na Koroško, Beneško, Goriško, Tržaško -, je odvisno še od nešteti dejstev. Bojim se, kolikor stvari poznam že vsa desetletja po vojni, da zdrabe med političnimi strankami pravzaprav kvarijo pravo multikulturalnost. Še teh 300.000 ljudi, ki biva zunaj matične domovine, naj se skrega med sabo, potem multikulturalnosti niti med njimi več ni. Sicer pa bi takole rekel: kdor se ponaša s to ali ono stranko, naj najprej preveri, ali je res pravilen član tiste stranke, ali spolnjuje njen program. Pri meni se marsikdo pohvali, da je ateist, jaz pa mu vržem nazaj: "Beži, beži, no! Najprej bodi res ateist, potem mi pa povej, da si!" Kajti ateisti biti je silno težko. Jaz bi se lahko potrudil, pa vnaprej vem, da mi ne bo uspelo. Kdor se na našem recimo hvali, da je levičar, naj najprej premisli, ali je res; kajti biti levičar je zelo težko. Kdor misli, da je desničar, naj premisli, ali je res, kajti biti na desni strani je zelo težko.

Voščim, želim, da bi našli modrost. Čeprav živčev v italijanski republikli, naj vedo, da je njihova prvenstvena podoba poleg vere še narodnost, in to slovenska. To naj se pozna povsod: pri tablah, v šoli, na uradih, na cesti, v kavarni. Naj znajo eni in drugi oba jezika.

3

ČETRTEK
31. JULIJA
1997

RAST V VERI

DUHOVNA PRIPRAVA
NA JUBILEJNO LETO 2000

VODIČ: EVANGELIST MARKO
DOPISNIK: ZVONE ŠTRUBELJ

Z JEZUSOM NA OBALI, V ČOLNU, NA POTI IN V MESTU (10)

PREŽIVITE PET MINUT Z BOŽJO BESEDO, PREBERITE
SI ŠE ENKRAT OSMO IN NATO DEVETO POGAVLJE
MARKOVEGA EVANGELIJA.

Drugi test vere (Mr 8,31-9,1)

Ko Peter izpove vero v Jezusa kot Odrešenika in Maziljenca, preseneti Jezus učence z napovedjo svojega trpljenja in smrti. Preseneti jih v polno. Kristus je vendar Maziljenec, Odrešenik. Rešil bo svoje ljudstvo sužnosti. V trenutku se učencem podrejo vsi upi. Če je tako, si pravijo, je pa vsega konec. Mi smo vse zapustili in šli za teboj! Če te izgubimo, smo izgubljeni mi sami. Gre za absoluten paradoks. Jezus, ki je Kristus, naj bi bil drugi Mojzes, torej zmagovalen in uspešen. Kako zdaj govori o trpljenju in smrti? Jezus tako spremeni Petrovo triumfalno izjavo: "Ti si Kristus" v radikalni dvom. Zato Peter plane in hoče Jezusa popraviti: "Tedaj ga Peter potegne v stran in mu začne braniti. On pa se je obrnil, pogledal po učencih in Petra posvaril: "Poberi se od mene, Satan, ker ne misliš po božje, ampak po človeško" (8,32-33).

Nevarnost dvoma zajame skupino Jezusovih učencev. Kdo ve, če se ni ravno tu rodil Judov radikalni dvom? Peter je pripravljen Jezusa braniti z močjo, tudi z orožjem. Vendar Jezus ne sprejme njegove obrambe. Nauk o pravi vrednosti človekovega življenja, ki sledi temu dramatičnemu zapletu, je Jezusov odgovor na Petrovo obnašanje. "Kdor hoče namreč svoje življenje rešiti, ga bo izgubil..." (8,35); "Kaj pomaga človeku, če si ves svet pridobi, svoje življenje pa izgubi? Kaj neki more človek dati v zameno za svoje življenje?" (8,36-37) Gre za modrostno stališče o človekovem življenju in njegovi vrednosti. V ozadju pa je tudi tole Jezusovo prepričanje: vsak človek je izročeno drugim. Jezus sam se ne bo branil (in ne bo dopustil, da bi ga branili) nasilnega konca. Ali ne več ravna drža, notranja svoboda? Le-ta daje pečat človeku, ustvarjenem po božji podobi. Zato bo Jezus ob drugi priliki poudaril: ne bojte se tistih, ki morijo telo; tistih se je treba bati, ki morijo duha..., kar je aktualno včeraj in danes.

V skupini učencev je po prvi Jezusovi napovedi smrti moral zavladati mučen molk. Moril jih je dvom v njihovo življenjsko odločitev hoje za Jezusom. Teman oblak dvoma, ki jim je zamračil pogled naprej.

"Čez šest dni" pravi evangelist Marko, "vzame Jezus s seboj Petra, Jakoba in Janeza in jih same povede na visoko goro v samotno. Tam se je vpričo njih spremenil (9,2). V teh kritičnih trenutkih se Jezus zateče k svojemu Očetu. Naj On pove, njemu in skupnosti učencev, da ne bo posegel s silo. Jezus namreč hoče ostati v pogojih človekovega bivanja, kjer je vsakdo izročeno drugim, na milost in nemilost! Hoče ostati v mreži človekove usode, človek do konca! Oče, h kateremu se je Jezus zatekel, to potrjuje. V odlomku o Jezusovi spremnitvi lahko beremo prav to: moj Sin ima prav! Njega poslušajte! "To je moj ljubljani Sin, poslušajte ga!" (9,7).

Za Marka je ta odlomek središčnega pomena. Po tej izkušnji na gori so apostoli spet pripravljani iti naprej, z Jezusom, pa bo, kar bo! Peter ga spet lomi: dobro nam je tukaj, ostanimo kar pod šotori. Jezus pa ve, da z gore Tabor vodi pot na drugo goro, na Kalvarijo.

SLOVENSKI PREVOD SV. PISMA BODO PREDSTAVILI TUDI V JERUZALEMU

Od 29. julija do 5. avgusta bo v Jeruzalemu dvanajsti svetovni kongres za judovske študije, ki ga vsako tretje leto organizira največje judovsko združenje World Union of Jewish Studies s sedežem na Hebrejski univerzi. Na njem obravnavajo vse vidike judovske štiritisoočetne zgodovine, kulture in religije, zato je razumljivo, da se vsakokrat zbere izredno veliko število strokovnjakov z vsega sveta. Letošnji kongres daleč prekaša vse prejšnje. Zanimanje zanj je tako veliko, da je samo predavateljev 1.200. Predavali bodo v petih sekcijah: Svetlo pismo in njegov svet; Zgodovina judovskega ljudstva; Rabinsko slovstvo, judovska postava in judovska misel; Slovstvo, jeziki in umetnost; Sodobna judovska družba. Predavanja bodo potekala na Hebrejski univerzi. Prof. Jože Krašovec z ljubljanske Teološke fakultete bo nastopil tudi na tem kongresu. Akademski odbor mu je izrecno predlagal, naj v predavanju predstavi novi slovenski prevod Svetega pisma pod naslovom *Ohranjanje retoričnega značaja besedila*.

Rodičani so svetovljani, ki so kritično in samozavestno razgledani po družbeno-političnem dogajanju doma in po svetu, a so hkrati globoko navezani na svoj kraj, ki ga želijo vedno znova proslavljati, da bi si sedanja generacija priklicala v zavest korenine, iz katerih so predniki rasli in zajemali življenjsko moč, da so skozi zgodovinske, idejne in ideološke viharje ohranili vero, dom in rod. Tako so poudarili na dvojnem slavu ob 350-letnici župnijske cerkve, ki je posvečena Sv. Trojici, v soboto, 26. julija, in naslednjega dne, 27. t.m.

Prva nedelja po sv. Jakobu je v Rodiku že 350 let praznik, saj se na ta dan spominjajo posvetitve cerkve in že 350 let je v navadi, da verskim obredom sledi ljudsko slavlje s "prvim rodiškim", se pravi prvim plesom, ko staro in mlado pokaže, da je v vasi praznik. Tako je bilo tudi minulo nedeljo. Proslavljanje 350-letnice cerkve je bilo tudi priložnost, da so poskrbeli za obnovo zunanjih ometov in za zunanji tlak; nabavili pa so tudi nov daritveni oltar. Nedeljska slovesnost se je začela z mašo, pri kateri je domači zbor pod vodstvom Edija Raceta in ob orgelski spremljavi prof. Tomaža Simčiča pel 15. Troštvo mašo ter vrsto priložnostnih pesmi. Po maši je bil pred cerkvi nastop okrepljene godbe na pihala od Sv. Antona pri Ko-

OB 350-LETNICI ŽUPNIJSKE CERKVE SV. TROJICE

RODIK MED BRKINI IN KRASOM

Kdor je bil kdaj v Rodiku, je gotovo začutil, da je to milosten kraj in kako ni slučaj, da je bil hrib nad vasjo že v davni naseljen ter da je tam mimo šla ena najpomembnejših antičnih poti, ki so povezovale notranjost z morjem, s svetom.

pru, domačega pevskega zboru in okteta Kres, ki ju vodi Edi Race. Sledili so nastop gledališkega igralca Draga Razborška, spontana zahvala prisotnim in predstavitev cerkve in njene zgodovine, ki jo je podal domačin Vitomir Počkaj. Udeleženci so se nato na prireditvenem prostoru še povesečili ob poskočnih vižah.

Na predvečer samega praznika, to je v soboto, 26. t.m., pa so priredili Rodičani na čudovitem borjaču pri Linčevih še predstavitev zbornika *Rodik med Brkini in Krasom*. Pozdravne besede predsednika krajevne skupnosti Jožeta Bernetiča in domačega župnika g. Milana Preglja ter župana občine Hrpelje-Kozina Vladimira Krelbja so izpostavljale pomen tega slavlja. Kulturni del sporeda pa je imel dva poudarka: petje ter predstavitev omenjene priložnostne knjige. Rodik je znan po svojih pevcih. Domači zbor je pomembno kulturno telo še od časov, ko je bil v vasi za učitelja skladatelj Anton Hajdrih. Pri tem je treba poudariti, da

od nastanka zbora, ki so ga vodili organisti in zborovodje Anton Gregoretič, Alojz Babič, Albert Bernetič in zdaj Edi Race, ter ob požrtvovalnosti in veliki ljubezni do petja posameznih članov zbora, posebno nekaterih neutrudnih članic, ni utihnila pesem v rodiški cerkvi niti na eno nedeljo; tudi v časih, ko to ni bilo lahko ali varno in ko je v mnogih - tudi večjih krajih - utihnila pesem na cerkvenih korih. O tej navezanosti na petje je pričal torej nastop domačega cerkvenega mešanega zbora in nato še okteta Kres.

S knjigo *Rodik med Brkini in Krasom* je ta vas dobila trajen spomenik. Knjigo je ob soodelovanju raznih avtorjev uredil župnik Milan Pregelj, ki ima veliko zaslug, da je prišlo do te dragocene publikacije, za katero je tudi sam prispeval pomembna poglavja. Nekateri posamezni avtorji so tudi na kratko predstavili vsak svoj prispevek. Tako je dr. Bogdan Jurkovšek spregovoril o geološki zgradbi tal na področju Rodika. Dr. Božidar Slapšak je predstavil svoj prispevek o ar-

heoloških raziskavah in najdbah. O samem Rodiku in njegovih prebivalcih ter o tamkajšnjih običajih, praznikih in drugih zanimivostih je v pristnem rodiškem narečju spregovorila Jasna Majda Peršolja, medtem ko je Primož Čepar posredoval informacije o pevski tradiciji v vasi.

V knjigi so objavljeni tudi drugi članki: tako je dr. Nace Šumi predstavil umetniško-zgodovinsko podobo rodiške cerkve, prof. Janez Zupet pa je prevedel *Katapan*, ki govori o dolžnostih župnika do župnije in faranov do župnika. Strokovno je predstavljeno tudi rodiško narečje; o tem je pisala prof. Mirna Udovič Šuman. Zbornik *Rodik med Brkini in Krasom* ima prav zaradi tehtnosti prispevkov in bogatega slikovnega gradiva širši in ne zgolj krajevni pomen.

Prireditve je obogatila recitacija še Gregorčičeve Soči, ki jo je podala domačinka, gospa Otilija Cizl. Poklonili pa so se tudi spominu padlih.

Dolgo v noč so se nato zadržali Rodičani in drugi gostje na Linčevem borjaču. Dolgo v noč sta se po vasi razlegala petje in glasba, dolgo so se ljudje pogovarjali in obujali spomine, a tudi načrtovali prihodnje pobude v vasi. Rodik je torej vas, kjer ljudje polno živijo, kjer se znajo povesečiti, a tudi resno poprijeti za delo; in to so v soboto in nedeljo vnovič potrdili.

MT

GOVOR Z LJUBLJANSKEGA POSVETA

DEMOKRACIJA IN VREDNOTE (4)

ANTON STRES

DEMOKRACIJA V PROTISLOVJU

S tem smo torej pri izrazitem protislovju moderne demokratične države. To protislovje je v tem, da je demokratična država, ki svojo demokratičnost z ene strani danes povezuje z vrednostno in svetovnonazorsko nevtralnostjo, z druge strani nastala iz že omenjenega izrazito etičnega samorazumevanja človeka kot osebe absolutnega dostojanstva. Ali povedano drugače. Z ene strani v naših demokratičnih državah prevladuje kultura in mišljenje, ki izhaja iz sodobnih liberalnih, pozitivistično in empiristično usmerjenih družbenih in političnih teorij, ki hočejo iz teorije izključiti vsako vrednotenje in vsako postavljanje norm sodobnemu družbenemu in političnemu življenju. Po drugi strani pa te teorije same vsebujejo določeno vrednostno stališče do sveta in do človekovega mesta v njem. Še pomembnejše pa je nesporno dejstvo, da je moderna država nastala iz izrazito etične zahteve. Etična zahteva po emancipiranem in neodtujemem, svobodnem in varnem človekovem življenju, ki bo v skladu z dostojanstvom člo-

veške osebe, je vrednostno in etično ozadje moderne demokratične države. Ta etična drža ni omejena samo na začetke nastajanja moderne državne oblike, ampak je vse-skozi njeno etično ozadje, njen vrednostni temelj, čeprav številni teoretiki te države trdijo, da mora biti država etično nevtralna. To protislovje moderne države jedrnatno izraža Ernst-Wolfgang Böckenförde, ko pravi, da moderna "svobodna", sekularizirana država živi iz predpostavk, ki jih sama ne more zagotoviti" (E.-W. Böckenförde, *Staat, Gesellschaft, Freiheit, Suhrkamp, Frankfurt a.M. 1976, 60*).

Novoveška država je namreč nastala iz izrazito etičnega hotenja. Moderna država je zavestno narejena in ni nastala samodejno. Tisti, ki so si jo zamislili, so vedeli, kaj hočejo. Ljudje so oblikovali moderno državo v zavesti, da je človek svobodna in odgovorna oseba, da je subjekt in mora vse to ostati tudi kot državljan. Gre torej za izrazito moralno stališče.

Zato ni mogoče sprejeti liberalnega stališča o absolutnem in neomejenem pluralizmu etičnih in antropoloških nazorov. In to iz dveh razlogov. Prvič, tudi v najbolj stro-

gem liberalnem nazoru je vsebovana določena antropologija in vrednostna orientacija. Drugič, moderna demokratična država izhaja iz predstav o človeku, njegovem bistvu in njegovemu mestu v vesolju, ki so izrazito etične narave.

Proti tisti demokratični strpnosti, ki se opira na etični relativizem in filozofski skepticizem, je treba reči, da je strpnost in pluralizem mogoče sprejemati in utemeljevati brez relativizma. Dovolj je, če z ene strani upoštevamo, da je človek moralni subjekt, ki je zavezan zvestobi svojemu moralnemu prepričanju in zaradi tega svoji vesti, z druge strani pa se prav tako zavedamo, da je resnica kompleksna ter jo dojemamo vedno samo delno in z različnih vidikov.

Poleg tega splošnega moralnega ozadja moderne demokratične državne ureditve pa je treba še posebej omeniti moralno načelo pravičnosti, ki že od antike naprej velja za vodilno načelo sožitja v skupnosti in zakonov, ki to sožitje urejujejo. Celotno predstavnik zmernega liberalizma se vračajo nazaj k temu načelu, če tudi na način, ki ni povsem ustrezen. Moralna zavest pravičnosti in zahteva po njej je bolj ali manj jasna predpostavka vsakega razmišljanja o politični ureditvi. Hegel močno poudarja, da občestvenosti občestvenega, državnega principa ni mogoče izvajati iz partikularnega interesa in

zato nasprotuje Rousseaujevi ideji družbene pogodbe kot principa države (Prim. G.W.F. Hegel, *Grundlinien der Philosophie des Rechts, §§ 75 Z, 258 Anm., 258 Z; Suhrkamp, Frankfurt a.M. 1970, 158-159, 399-404*). To pomeni, da države ni mogoče upravičevati s samim sklicevanjem na praktične ali pragmatične razloge, kot so večja učinkovitost, boljše varnost, bolj racionalna izraba energije in podobno. Ti razlogi mogoče držijo, toda to niso zadnji in edini razlogi za življenje v državni skupnosti. Zastavlja se vprašanje, ali je to življenje tudi moralno upravičljivo, ali je to prav in pravično in, če je, pod katerimi pogoji. Pravičnost kot temeljna moralna osnova državne skupnosti ne more biti izvedena, izpeljana zahteva iz partikularnega interesa, ampak je izvorna moralna zahteva. Zato je tudi moralna osnova ali princip moderne pravne in socialne države. Potemtakem ima moralna kategorija pravičnosti ne samo svoje svojsko mesto, temveč je skupaj s svobodo celo princip modernih demokratičnih ureditev. Ni naključje, da vidi-jo nekateri v moralni kategoriji pravičnosti celo najvišjega suverena v moderni državi, če je namreč suveren tisti, ki ima pravico do zadnje in odločilne besede (Prim. E. Barker, *Principles of Social and Political Theory, Oxford University Press, Oxford 1967, 214*).

DALJE

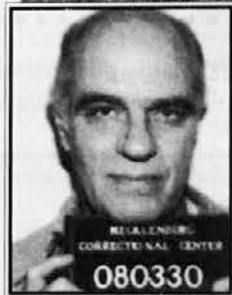
PROTI SMRTNI KAZNI

NADJA MAGANJA

Prejšnji teden je pozornost javnosti prevzela usoda ameriškega zapornika Josepha O'Della (na sliki), ki je bil v noči 23. julija usmrčen. Ves omikani svet, kot tudi papež, se je zavzel zanj, vendar je bil virginijski guverner George Allen gluh na vse prošnje o pomilostitvi. V ZDA je veliko zapornikov, ki jih čaka ista usoda, zato je O'Dell postal simbol problema, ki razdvaja ne le ameriško družbo, temveč ves svet, čeprav prevladuje v večini držav težnja po odpravi smrtno kazni.

Četudi me moti, kako so nekatera sredstva javnega obveščanja prikazovala usodo tega človeka, ker so poudarjala predvsem senzacionalnost dogodka, ki lahko vzdrami dolgočasnega bralca iz njegove počitniške otopelosti, je dogodek vsekakor vreden globljega razmišljanja in pozornosti. Ne gre le za ugibanje o O'Dellovi krivdi ali nedolžnosti, temveč za pravico, ki si jo lasti družba, da lahko sodi krivcu tudi z najvišjo kaznijo: s smrtjo.

Ta problem je večkrat zaposloval tudi teologe in cerkvene učitelje in še danes ni dokončno razčiščen. Iz vseh prizadevanj in bitk, ki jih Cerkev izvaja, da bi se v družbi razširilo prepričanje o svetosti življenja in o tem, da sme le Bog odločiti o življenju in smrti posameznikov, bi logično skleпали, da je tudi Cerkev od-

Na belih križih usmrčenih jetnikov v Huntsvillu sta namesto imena le številka in črka X - "executed"

ločno proti smrtni kazni. Vendar iz cerkvenih listin izhaja, da ni tako. V slovenski izdaji novega Katekizma katoliške Cerkev, ki je izšla leta 1993, beremo v zvezi s smrtno kaznijo naslednje: "Varovanje skupnega blagra družbe zahteva, da napadalcu onemogočimo, da bi škodoval. Na tej podlagi je prišlo do spoznanja, da ima zakonita javna oblast pravico in dolžnost, da strogo nastopa z ustreznimi kaznimi, v skrajno težkih primerih ni izvzeta tudi smrtna kazen." Bralec pa je lahko upravičeno prizadet, ko na naslednji strani bere naslednje: "Formalno sodelovanje pri splavu je velik greh. Cerkev nalaga za to hudodelstvo zoper človeško življenje kanonično kazen izobčenja..."

Tukaj v bistvu prevladujeta dve različni logiki. Seveda je razlika med hudodelcem in nedolžnim bitjem, vendar se

katekizem sklicuje na "družbo", ki da se lahko brani tudi s smrtno kaznijo, pozablja pa, da si ista "družba" jemlje pravico, da se "brani" pred nekoristnimi člani in nezaželenimi otroki... Ta logika, proti kateri se Cerkev upravičeno bori, nas kmalu privede v uzakonitev splava, evtanazije, genetske manipulacije, evgenike (to je prizadevanja za čisto raso - v času nacistične Nemčije je bilo to prizadevanje jasno in razvidno, danes pa je prekrito s tančico napredka znanosti in človeštva). Vsekakor se vse to vključuje v tisto logiko smrti, ki preplavlja našo družbo in čutenje sodobnega človeka.

Sam papež je posegel v teološka razglabljanja o upravičenosti smrtno kazni in jasno povedal, da je za kristjana smrtna kazen nesprejemljiva. Hvalevredno je, da se tudi laični svet zavzema za odpravo smrtno kazni in dosmrtno ječe ter za večje uveljavljanje človekovih pravic, vendar bi morala ta prizadevanja zaobjeti vse oblike življenja.

Že v holandskem katekizmu iz leta 1966 beremo na-

slednje: "Ali je vse to krščansko? Kristus ni ne vojske ne smrtno kazni izrecno odpravil, sicer bi to evangelij gotovo omenjal. Toda s tem nikakor ni rečeno, da sta zato krščanski. Z njima je tako kot s suženjstvom, ki ga nova zaveza tudi ni odpravila. Kristus sploh ni oznanjal nobenih sprememb, za katere družba ni bila zrela ne moralno ne duhovno ne po ustroju. Pač pa je prinesel duha, iz katerega so mogle zrasti takšne spremembe."

Zavedam se, da so ti problemi zelo težki, vendar postanejo lahko bolj razumljivi, če v njih prevladuje Kristusova logika o odpustitvi in medsebojni ljubezni. Vtis imam, da številne teološke razprave slovnijo bolj na zakon stare zaveze "zob za zob, oko za oko", ki je gotovo v zgodovini človeštva predstavljal že veliko pridobitev na poti človekovega dostojanstva, napočil pa je čas, da se začneja uresničevati v družbi in v medsebojnih odnosih zakon ljubezni in nove zaveze. To se zdi morda utopično, vendar bi morala Cerkev v zakon ljubezni veliko bolj verjeti in ga udejanjati. Ta logika, ki zahteva od posameznika veliko napora in utajevanja samovšečnosti, je edina, ki osmišlja naše izbire. Kako drugače razložiti materi in očetu, da je treba posiljevalcu in ubijalcu njunega otroka nuditi možnost, da spozna svojo krivdo in se odreši? V imenu česa, če ne v imenu Kristusove ljubezni?

BESEDA ŽIVLJENJA

18. NAVADNA NEDELJA

SILVESTER ČUK

Kruh iz žitnih zrn ljubezni

Med dogodkom, o katerem poroča prvo berilo, in tistim, ki ga pred nami razgrinja današnji evangelijski odlomek, je preteklo nad 3.000 let. In vendar opažamo nekatere podobnosti. Tako v prvem kot v drugem primeru srečujemo ljudi, ki jih Bog čudežno nasičuje; obkrat pa ti nasičenci ne znajo biti hvaležni, temveč Bogu oziroma Kristusu postavljajo nove zahteve. Tak Bog, ki bi čudežno nasičeval množice, je čisto po človeškem okusu. Tisto, kar je storil Bog Judom na potovanju skozi puščavo, in tisto, kar je pripravil Jezus množici svojih poslušalcev v samotnem kraju, je samo klic, vabilo, da bi ljudje zahrepeneli po višji hrani: po kruhu, ki daje večno življenje.

Kruh je, to vemo vsi, spečen iz moke, moko pa dobimo iz žitnih zrn. Za en kilogram kruha je potrebnih precej zrn. Žito mora biti posejano, ob primerni vlagi in toploti mora rasti in dozoreti, mora biti požeto in omlateno, mora priti med mlinske kamne, da iz posušene zrna nastane moka. Kruh na poseben način predstavlja človeško delo: iz drobnih vsakdanjih opravil se gradi stavba osebne in družinske sreče, blagostanje družbe in države.

Pomembnost kruha kot simbola vsega človeškega dela in prizadevanja pride do izraza pri mašni daritvi. Navadno Bogu ne moremo prinesiti kakšnih velikih darov, ki pa jih on od nas niti ne zahteva. On hoče zvestobo v malem. Hoče, da je v tisti hostiji, ki jo mašnik pri darovanju dvigne z molitvijo: "Hvaljen Bog, Gospod veselja, po tvoji dobroti smo prejeli ta kruh, tebi ga prinašamo, sad zemlje in dela človeških rok; naj nam postane kruh življenja" tudi zrno, ki ga primaknemo mi. Le na ta način bomo šli od sveta daritve krepkejši, pripravljeni za življenjski boj.

Kruh, ki je najboljša naravna hrana - hrana, ki se je nikoli ne naveličamo, postane nadnaravna hrana, moč za našo ljubezen, ki je razpoznavno znamenje Kristusovih učencev. Ljubezen, ki nas je uči Kristus, navzoč pod podobo kruha, je umiranje sebičnosti, darovanje za druge.

"Kdor uživa ta kruh, bo živel vekomaj!" pravi duhovnik, ko pri maši povabi vernike k obhajilu. Pogled na posvečeno hostijo je kakor okno, skozi katero vidimo vse tisto, kar smo videli lepega na sebi in v tolikih plemenitih ljudeh, ki so nam olepšali in obogatili življenje. To ne more umreti. Dobrota je prbrstela in vzcvetela iz nesebičnih src in duš in je tako trdna, da preživi vse viharje. Z Judi, ki Jezusa niso prav razumeli, temveč so samo slutili, kaj jim hoče povedati, tudi mi prosimo: "Gospod, daj nam vselej tega kruha!"

Z veseljem je samo tisti, ki čuti lakoto, potrebo po hrani. To čuti normalno vsak zdrav človek. Normalno zdrav kristjan bi moral čutiti lakoto po božjem kruhu. Ta kruh je potem kakor kvas, položen v testo. Pomagati nam mora, da preraščamo sami sebe ali da si vzamemo k srcu kar nam danes pravi sveti Pavel: "Treba je, da odložite starega človeka, kakor je živel doslej (po želji, da bi imel čimveč materialnih dobrin, ki mu jemljejo apetit za duhovne) in ki ga uničujejo blodna poželenja, da se prenovite v duhu svojega uma in oblečete novega človeka, ki je po Bogu ustvarjen v pravičnosti in svetosti resnice."

Pravičnost je uravnotežena ljubezen, svetost pa je ljubezen "brez meja". Obe se hranita s Kruhom ljubezni.

UMRL JE DUHOVNIK ZVONKO PERKAN

Na Reki je v 82. letu starosti umrl slovenski duhovnik Anton Perkan. Rodil se je 29. maja 1915 v Trnovem pri Ilirski Bistrici, se šolal v Gorici, na Reki in v Benetkah, kjer je obiskoval bogoslovje. Bil je torej duhovnik reške škofije, kajti območje Trnovega, Ilirske Bistrice, Jelšan in še nekaterih krajev je po drugi svetovni vojni prešlo iz ljubljanske v reško škofijo.

Rajnik je služboval v hrvaških farah, med njimi v Volovskem in v Delnicah. Dolgo je bil tudi profesor italijanščine in grščine v semenišču na Reki, kjer je zadnja leta tudi stanoval. V nedeljo, 27. t.m., je sodeloval pri pontifikalni maši na Reki. Obšla ga je slabost in čez nekaj ur se je v bolnišnici za vedno poslovil od tega sveta. Pogreb je bil v torek, 29. t.m., njegove zemске ostanke so položili v duhovniško grobnico na Reki.

IZSELJENSKI PRELAT NACE ČRETNIK ZLATOMAŠNIK

V nedeljo, 6. julija, je šmartinska cerkev v Velenju doživela posebno slavo: izseljenski duhovnik msgr. Nace Čretnik je daroval zlato mašo v svoji rojstni župniji.

Po dolgih letih tujine, kjer je bil posvečen (Brixen, 29. junija 1947) in kjer je pel novo mašo (Rim, 2. julija 1947) se je končno lahko zahvalil Bogu pod domačim zvonom, ki je pel ob njegovem krstu. Polna cerkev sorodnikov, prijateljev in znancev z vseh koncev Evrope je bila g. Čretniku gotovo v najlepše zadoščenje.

Vojna vihra je tudi g. Naceta Čretnika odnesla iz ljubljene domovine, on sam pa je kot duhovnik postal del domovine velikega števila tistih, ki so bili zaradi vojne in povojnih razmer prisiljeni izseliti se in si poiskati zavetja v tujini. G. Čretnik se je ustavil v Parizu, prek katerega se je veliko naših ljudi izseljevalo na druge kontinente. Samo Bog ve, kolikim ljudem je g. Čretnik pomagal ne samo duhovno, ampak tudi materialno, tako je v težkih povojnih letih opravljal poleg pastoralnega še socialno delo. Dolga leta je bil voditelj izseljenskih duhovnikov, ki so se začeli redno zbirati na sestankih, da bi čim bolj uredili in uskladili pastoralno delo med Slovenci po Evropi in po svetu. Zaradi zaslug je papež g. Čretnika povišal v

prelata in mu s tem izkazal čast za neprecenljivo delo. G. Čretnik si je od svojega prihoda v Pariz prizadeval, da bi Slovenci v francoski prestolnici in bližnji okolici imeli svoje duhovno in kulturno središče. Tako se je leta 1981 sedež slovenskega pastoralnega središča preselil v nov Slovenski dom s hišo in dvorano ob podružni cerkvi sv. Terezije v Châtillonu. Dom pa je prerastel krajevne potrebe in nudil marsikomu, ki je iz domovine ali drugih krajev potoval v Pariz, pravo domače ognjišče.

Gostoljubnost slovenskega doma v Parizu je okusil tudi marsikateri goriški Slovenec. Predvsem pa gre g. Čretniku za sluzga, da je že pred dvajsetimi leti navezal stike z zamejskimi Slovenci, kar je bilo za tisti čas prava redkost. V živem spominu je še gostovanje zbora L. Bratuž, Števerjanskega ansambla L. Hledeta, Dramske skupine iz Štandreža in mnogih drugih posameznih umetnikov.

G. škof Jože Smej je v slavnostnem nagovoru v cerkvi poudaril slavljenčevo ljubezen do domovine, predanost Bogu in slovenskim ljudem, pa še veliko ljubezen do gora,

nekakšnega simbola hrepeneja in iskanja Najvišjega. Ko smo se ob g. škofu, številnih duhovnikih in množici ljudstva v cerkvi z vidno ganjenim g. prelatom zahvaljevali Bogu za milost zlato maše, smo obenem prosili še za zdravje in moč, da bi g. Čretnik še dolgo pomagal med Slovenci po svetu in doma.

G. prelat Nace Čretnik, naj Vam Bog povrne za vse dobro, kar ste ga med Slovenci po svetu delili s predanostjo in zaupanjem v Božjo pomoč! v-č

12. SVETOVNI DAN MLADIH V PARIZU

Geslo vsakoletnega dneva mladih izbere papež sam; letošnje geslo je vprašanje dveh Jezusovih učencev in Jezusov odgovor: **Učitelj, kje stanuješ? Pridita in bosta videla (Jn 1,38-39).**

Koprski škof Metod Pirih bo 13. avgusta ob 18. uri vodil so-maševanje v Lipici (v votlini lurske Matere Božje) ob odhodu na 12. svetovni dan mladih v Parizu. Iz Slovenije se bo romanja udeležilo nad 800 mladih. V Lipici bo priložnost, da se mladi, doma iz različnih krajev v Sloveniji, srečajo. Od 12. od 18. avgusta bo po francoskih škofijah potekal pro-

gram, ki se bo zaključil na srečanju s papežem v Parizu. Mladi Slovenci bodo gostje francoskih škofij; 18. avgusta bodo prišli v Pariz, kjer bo 19. avgusta na ploščadi pred Eifflovim stolpom otvoritvena maša, ki jo bo vodil pariški nadškof kardinal Lustiger. 21. avgusta bodo mladi sprejeli papeža, ki bo naslednjega dne med mašo v notredamski stolnici razglasil za blaženega Frederica Ozanama, velikega karitativnega delavca iz prejšnjega stoletja. V soboto, 23. avgusta, bodo mladi razpeli verigo bratstva okoli Pariza, za kar se jim bodo pridružili Parižani. Nato se bodo preselili na hipodrom Longchamp, kjer bo molitveno bedenje v pogovoru s papežem, ki bo podelil sv. krst in birmo dvanajstim mladim. 24. avgusta bo zaključna papeževa slovesna maša na hipodromu, kjer pričakujejo vsaj 600.000 ljudi.

KD REČAN / 22. SENJAM BENEŠKE PESMI

PRIMORSKI POLETNI FESTIVAL V KOPRU

"FANTAZIJA BENEČANOV ŠE NAPREJ RODI IN NAM DAJE NOVE PESMI"

MARIJA BRECELJ

Leta tečejo in Senjam beneške pesmi je prireditel, ki nam jih pomaga šteti. Prišli smo do dvaindvajsete izvedbe in z veseljem vidimo, da fantazija Benečanov še naprej rodi in nam daje nove pesmi.

Tako je zapisal v brošuro, ki vsako leto izide ob sejmu, predsednik društva Rečan Aldo Klodič. Letos je iz te "fantazije" nastalo enajst novih pesmi, ki pojejo o ljubezni, naravi, ljudeh, pa tudi o problematiki Benečije. Prišlo je tudi do nekaterih sprememb, ki kažejo, da se v delo ob sejmu vključujejo mladi. Dolgoletni tehnični vodja Checco Bergnach je letos sodeloval le kot izvajalec, breme snemanja popevk in pa splošne tehnične režije pa je prepustil Davidu Klodiču, ki je svoje delo dobro opravil. Zamenjali so se člani ansamble, ki spremlja pevce - Checco band so nadomestili Michele Tomasetig, Mauro Osgnach, Nino Bracciale, David Klodič in Marco Cucovaz. Zelo pomlajen je bil tudi napovedovalski par, ki sta ga sestavljala večkratna zmagovalka sejma Ljuba in njen prijatelj Matteo - njuna skupna starost ne presega petindvajsetih let!

Konec prejšnjega tedna je v Lesah potekal 22. Senjam beneške pesmi, ki ga prireja Kulturno društvo Rečan.

Senjam je potekal v treh večerih. Na prvem, v petek, 25. julija, so predstavili pet pesmi, in sicer *In nato od deleča* (pel je David), *Povej mi zaki* (Lejla), *Beneški vičar* (Checco in Chiara), *Ist an ti* (Massimiliano) in *Spomini* (Mirko). Gosta večera sta bila harmonikaš Denis Novato in duo Tasič-Dornik. V soboto je bilo na sporedu šest popevk: *Samo sonce jo razume* (Kristina), *Beneške žene* (Guido), *Moji non* (Karen), *Sila* (Mara), *Bod Bruna* (David in Mirko) in *Me kličejo damu* (Marco). Kot gosta sta nastopila Igor in Zdrundinoband. Najbolj pričakovana pa je bil vsekakor nedeljski večer, ki ga je pozlatilo krasno poletno sonce. Na njem so se spet predstavili vsi nastopajoči s prejšnjih večerov in se potegovali za nagrade. Teh je bilo 5: za najboljšo besedilo, najboljšo glasbo in tri nagrade občinstva.

Najlepše besede letošnjega sejma je napisala Sonja Gariup, ki je pesem *Moji non*

posvetila svoji babici: "Zdaj san velika, ne smien jokati, četud' sama muoram zaspat, piesmi ne čujem več, odkar zapustila si tel sviet, moli Boga in prosi za me, da mi še kajšan pravco pove, da me še kajšan razveseli, takuo ki znala si sama ti."

Najlepša melodija je bila po mnenju strokovne komisije tista, ki jo je za svojo pesem *Ist an ti* napisal Michele Obit. Nagrade občinstva pa so prejeli Marco in skupina deklet (Kristina, Marianna, Mara in Stefania) za pesem *Me kličejo damu*, Kristina za popevko *Samo sonce jo razume* in Checco s Chiaro za *Beneški vičar*, ki je torej zmagovalka letošnjega sejma. Občinstvo je z navdušenjem spremljalo tudi nastop gostov nedeljskega večera. To je bil ansambel Juke box iz Gorice, ki je še posebno vžgal z agropopovsko *Samo milijon nas je*.

22. Senjam beneške pesmi se je torej zaključil, za njim pa ostajajo nove melodije, ki bodo spremljale življenje beneških - pa ne samo beneških - ljudi do naslednjega sejma, saj so jih organizatorji zbrali na kaseti, ki je na razpolago vsem, ki bi jih radi poslušali.

KAJ IMAJO SKUPNEGA MORJE, OBALNO MESTO IN GLEDALIŠKA MUZA TALIJA?

KLARA KRAPEŽ

To so dnevi, ko po naporu in zahtevnem delu v službi večino časa namenimo le sprostitvi in temu, česar prej nismo mogli urediti. Morda si vzamemo čas tudi za ogled kakšne kulturne prireditve, seveda pa mora najprej obstajati možnost, da v kraju našega počitnikovanja pripravljajo tudi kulturna dogajanja.

V zadnjih štirih letih se je poletni festival v Koprju namreč edino mesto od treh na slovenski Obali, ki je Primorski poletni festival še pripravljeno finančno podpirati, kljub temu da so obiskovalci nad prireditvami vedno bolj navdušeni in da so vstopnice že vnaprej razprodane.

Letošnji 4. Primorski poletni festival je svoja vrata zaprl konec julija, zaradi vsega vidnega pa lahko zatrdimo, da bo prihodnje leto privabil še več ljubiteljev gledališkega odra. Teater na prostem je namreč izreden dogodek, saj besede in gibi drugače zaživijo kot pa v zaprtih prostorih. Čeprav je zaradi tega včasih okrnjena scenska postavitve predstave in je potrebno računati tudi na vremenske nevednosti, pa je po drugi strani velika pridobitev počasi zahajajoče sonce in nastaja

Preživljanje počitnic ob morju je praktično že del poletnega dogajanja vsakega posameznika...

Koper, Caput Histriae

jajoč mrak. Ljudje si gledališča torej želijo, zato organizatorji festivala zatrtujejo, da bodo v prihodnje program še obogatili. To bo veliko lažje tudi zaradi dejstva, da so številna profesionalna gledališča spremenila odnos do obalne prireditve. V začetku so namreč v Koper prihajali le amaterski teatri, saj se poklicnim ni zdelo potrebno prisluhniti želji, da se sezona igranja nekoliko podaljša in tako stvaritve prikažejo tudi obiskovalcem na Obali.

Stanje tudi letos ni bilo popolnoma rožnato, se pa že kažejo bistveni premiki. To dokazujejo tudi uprizoritve hiš, ki so se odvrtle približno do sredine festivala, prizadevanja organizatorjev pa gredo še naprej. Tako je nastala pobuda oziroma pismo o dobrih namelih, katerega končni cilj je dolgoročno definirati sodelovanje profesionalnih gledališč s festivalom, na podlagi tega pa bi bile mogoče tudi koprodukcije posameznih predstav. To preprosto pomeni, da bi posamezno profesionalno gledališče približno vsaki dve leti pripravilo eno premiero že poleti v Koprju, pozneje v jesensko-zimski sezoni pa bi si jo bilo mogoče ogledati še v matičnem gledališču.

Kot poudarjajo organizatorji Primorskega festivala, bi tako praktično pridobili dve predstavi za vsoto ene in pol (kar je v finančnih težavah na kulturnem področju izrednega pomena), obenem pa bi se tako odprl tudi prostor za izmenjave in širitev ustvarjalnosti gledališčnikov. Pobudo so do zdaj podprle že tri institucije - mariborska Drama, Mestno gledališče ljubljansko in Slovensko mladinsko gledališče. Prav slednje je že v letošnji sezoni potrdilo, da je ideja uresničljiva, saj je skupaj s Primorskim poletnim festivalom pripravilo koprodukcijo predstave Tirza v režiji Matjaža Pograjca.

Druga pomembna pridobitev celotne ideje bi bilo povezovanje slovenskih gledališč, česar doslej še ni bilo, saj se posamezne hiše veliko raje zapirajo v lastne krajevene kroge. Dokument o sodelovanju naj bi bil verificiran tudi na Ministrstvu za kulturo.

Za vse tiste, ki si predstav letošnjega obalnega poletja niste ogledali, naj zapišemo le naslove nekaterih najuspešnejših. Poleg že omenjene *Tirze* je bilo mogoče uživati tudi še najboljšo predstavo lanskoletnega Ohridskega festivala *Bacchanalio* (avtor Goran Stefanovski, režiser Brako Brezovac), najboljšo predstavo festivala Splitsko ljetno 96, Molierovo komedijo *Tartuffe* v režiji Eduarda Milerja in Kafkovo *Ameriko* režiserja Januzsa Kice, ki je bila na lanskoletnem Borštnikovem srečanju nagrajena prav za režijo in najboljšo moško vlogo, ki jo je odigral Brane Šturbej. Ne smemo pozabiti tudi na pravo "klasiko" gledaliških iger - Shakespearovega *Richarda Tretjega*, *Ukročene trmoglavke* in *Macbetha*, Feydaueovo *Bolho v ušesu*, Anouilhev *Orkester in Filumeno Marturano* avtorja De Filippa. Klasičnim gledališkim predstavam so bile v okviru festivalskega programa pridružene tudi predstave uličnih gledališč z mednarodno udeležbo in namenjeno gledalcem vseh starosti.

Ulice Kopra so bile tako v dopoldanskih in popoldanskih urah bolj živahne kot običajno, ves mesec pa je bil s skupno 27 uličnimi igrami in 22 večernimi predstavami resnično v znamenju Talije. Naj prihodnje leto ne mine brez vas, saj je združitev poletnega oddiha in pestrega kulturnega dogajanja svojevrstno doživetje, s katerim si dopuste lahko izredno popestrimo.

OB OBISKU KULTURNEGA DRUŠTVA "SKALA" IZ GABRIJ NA SARDINIJ

Na otoku pregnancev (6)

DORICA MAKUC

Naša prva pot je bila na občinsko pokopališče, kjer smo se ustavili pred veliko kostnico, ki jo krasijo gradbeni elementi iz domačega sardinskega kamna. Tu ležijo posmrtni ostanki 1019 vojakov iz druge svetovne vojne in 40 padlih iz prve svetovne vojne. Med njimi smo našli mnoga slovenska imena, nekatera tudi v italijanski transkripciji. Ko so se pred kostnico v krošnje pokopaliških dreves dvignili akordi ene najlepših partizanskih pesmi *Počiva jezero v tihoti*, so prislunili tudi mimoidoči, vsebine niso razumeli, razumeli pa so cilj naše dolge poti in ob furlanski pesmi verjetno pomislili, da prihajamo iz najbolj vzhodne dežele italijanskega polotoka. Županja mesta Sassarija gospa Anna Sanna je delegacijo sovodenjske občine, člane društva Skala in vse udeležence izleta nad vse prijazno sprejela v prelepi srednjeveški palači, na županstvu mesta, ki je sicer pobrateno z goriško občino. Ko smo čakali na sprejem - pred nami je bila namreč druga delegacija -, sem si ob ogledu stolnice in drugih biserov mestnega osrčja iz katalonskega obdobja, ki so nas obkrožali, zaželela vsaj skok v bogati muzej G.A. Sanna. Morda bom še kdaj uspela pogledati njegov po najbolj modernih muzejskih prijemih urejeni arheološki, etnografski oddelek in zanimivo pinakoteko. Vrednost srednjeveškega mesta, ki je bilo dalj časa tudi povsem svobodno in se ponaša z bogato glasbeno tradicijo in tudi s 400 let staro univerzo, se je z izgradnjo novega mesta onstran starega obzidja kvečjemu povečalo.

Toda čakal nas je Nuoro, zadnje vojaško pokopališče, kjer so pokopani Slovenci in Hrvati, pripadniki italijanske vojske na Sardiniji. Ing. Ivo Vidmar iz Nove Gorice nas v svojem dragocenem zapisu o zadnjem bivališču mnogih, ki so bili pregnani na sredozemski otok, opozarja tudi na padle in umrle Slovence in Hrvate, pripadnike "Slovanskih čet" 2698 tehnično-nadzorstvenega polka VII. Ameriške

armade, na otoku Korzika in v Južni Franciji. Po kapitulaciji Italije je precejšnje število Slovencev in Hrvatov prišlo pod vodstvo Ameriške armade. Premeščeni so bili s Sardinije na Korziko in bili vključeni v njene "Slovenske čete". Skupnost borcev, pripadnikov teh čet s sedežem v Postojni, je l. 1992 postavila na pokopališču v Bastiji obeležje v slovenskem in francoskem jeziku. Prav tako je v kraju sv. Antoine, oddaljenem nekaj kilometrov od mesta Ajaccia, mogoče obiskati grobove še drugih pripadnikov "Slovanskih čet". Na križih je simbol Triglava z morjem in soncem. Na temeljih križev pa so napisana imena padlih z datumom in krajem rojstva in smrti. Na velikem francoskem vojaškem pokopališču v St. Mandrier, 15 km vzhodno od Toulona, ležijo tudi posmrtni ostanki Slovencev in Hrvatov, pripadnikov najprej nesrečnih posebnih bataljonov in drugih enot italijanske vojske ter kasneje borcev zavezniške Ameriške armade v Južni Franciji.

Tudi France Pavlica, Frenck Profesorjev iz Dornberka, je postal pripadnik ameriške vojske v eni izmed njenih Slovanskih čet. Toda dolgo, predolgo je trajalo, da so Američani spoznali, kako so na Sardiniji tudi Slovenci in istrski Hrvati, ki jih je italijanski režim pregnal od doma in na oddaljenih otokih uporabil za delovno silo pri čiščenju porušenih letališč, pa tudi v uničujočih sardinskih rudnikih. Ko je nastopil dan kapitulacije italijanske države, je Franc bil s svojo 27. kompanijo visoko v gorah Gallure, najbolj raznolikega, zakotnega sardinskega ozemlja. Premeščali so jih iz kraja v kraj, enkrat so bili blizu vasi Bortigiadas, potem blizu največjega kraja Gallure Tempia Pausania in tudi tik pod visokimi granitnimi skalami strmih gora Limbare v vasi Aggius. Od tod res ni bilo kam! Z visokih pašnikov so se ozirali proti morju v dolino naši Sardinci! Tja proti majhnemu pristanišču Talau, ki je po uničenju pristanišč v Cagliariju in v Olbiji služilo predvsem umiku nemških čet s Sardinije na Korziko. V začetku septembra so jim naložili odvečno delo kopanja protitankovskih jarkov; pod šotori so prebivali "čudni" italijanski vojaki brez pušk, kakor so jih imenovali domačini. Ljudje so bili dobri in lahko so si pri njih nabavili celo olje po 50 lir za liter in vino po 20-25 lir...

DALJE

IZŠLA JE MLADIKA ŠT. 5/6

Čeprav je poteklo že nekaj tednov, odkar je v kioskih nova, dvojna (št. 5/6) številka tržaške revije Mladika, je prav, da o njej poročamo in obnovimo njeno vsebino.

Čast slike na naslovnici je tokrat imel moški zbor Fantje izpod Grmade (posnetek je s koncerta v Prečniku ob sklepu sezone), kot prvega pa si lahko bralec prebere uvodnik z naslovom *Strah, strahovi in strašila*, ki opozarja na občutke strahu, negotovosti in neperspektivnosti, ki se širijo znotraj slovenske manjšine v Italiji bodisi zaradi gospodarskega in moralnega poloma, ki ga je naša skupnost doživela, bodisi zaradi nerešenih ključnih vprašanj, čeprav je v Italiji na vladi levosredinska, "napredna" koalicija, ki smo jo Slovenci v veliki večini podprli na volitvah. Pri tem uvodničar izreka kritiko na račun vodilne zamejske levice, "ki je zavestno šla na pot zmernosti, pa se boji pokazati, da si slovenska manjšina vendarle čaka dokončen razplet manjšinske zakonodaje... Zamejski Slovenci plačujemo davke, spoštujemo zakone in zato pričakujemo, da nam bo država ustvarila razmere, v katerih bomo lahko ostali to, za kar smo se v preteklosti zavestno in svobodno odločali."

Dr. Marko Kremžar iz Buenos Airesa je v nadaljevanju prispeval *Misli za slovenski narodni program*, v katerih so navedeni med drugim ohranitev državne suverenosti, utrjevanje gospodarskih vezi, skrb za slovenski jezik in zlasti odločitev za življenje. Za rubriko *Slovenci za danes* je Zora Tavčar prispevala nadvse zanimiv intervju s slikarico in podjetnico Rozalijo Saule Knez, sicer doma iz Topolovca v slovenski Istri, ki pa že več kot trideset let živi v Halmstadu na Švedskem. Intervju sledi rubrika *Iz arhivov in predalov*, za katero je Ivo Jevnikar prispeval drugi del spisa *Zadnja odprava*, ki govori o usodi primorskega padalca in domoljuba Milana Boštjančiča. Martin Jevnikar se v svojem zapisu spominja pred kratkim umrle najstarejše koroške pesnice Milke

Hartman, Bruna Pertot pa nadaljuje z literarnim opisom domačih rastlin in zelišč (tokrat obravnava divjo meto). Magda Jevnikar je napisala prispevek o razstavi del Lojzeta Spacala v tržaškem muzeju Revoltella ob umetnikovi 90-letnici. V Mladiki so tudi objavljeni trije pozdravi, ki so jih prebrali na proslavi 50-letnice Radijskega odra v Kulturnem domu v Trstu: tajnika Slovenske izseljenske matice Janeza Roglja ter bivših sodelavcev Dušana Pertota in Vilka Čekute. Pri tem je objavljen krajši zapis s podpisom M.M., ki vsebuje med drugim kritično noto glede odsotnosti predstavništva Slovenskega stalnega gledališča na proslavi.

Bogata kot vedno je tudi rubrika *Antena*, ki vsebuje tudi zapis ob 70-letnici skladatelja, jezikoslovca in etnologa Pavleta Merkušja. V tokratni Mladiki je objavljen tudi več literarnih in likovnih ocen, prisotni pa sta tudi rubriki *Mogoče bi vas zanimalo zvedeti, da...* in *Čuk na Obelisku*. Tokrat Mladika objavlja eno samo pesem, in sicer *Mati zemlja* Aleksandra Furlana.

Mladikina mladinska priloga *Rast* objavlja na svoji prvi strani uvodnik Poljanke Dolhar z naslovom *Pišimo novo poglavje Primorskemu dnevniku*; v njem se zavzema za aktiven prispevek vseh za rešitev edinega slovenskega dnevnika v Italiji, svoje razmišljanje pa sklepa takole: "Ko bosta PD in nasploh naša manjšina plavala v mirnejših vodah, si bomo morali vsi vzeti čas in se trezno, z nekaj distance zamisliti nad svojo polpreteklo zgodovino. To moramo narediti vsi, trezno in z nekaj distance." Med ostalimi prispevki pa bi omenili zanimiv članek Erike Hrovatin z naslovom *Kontracepcijska sredstva ...in še kaj ter razmišljanje o italijanski šolski reformi z naslovom Nekaj o šoli*, ki ga je napisal Rok Oppelt.

IŽ

BILTEN DRAGA 97

Skupaj z Mladiko št. 5/6 je izšel tudi vsakoletni bilten o letošnjih študijskih dnevih Drage. Poleg sporeda letošnje Drage in seznama predavateljev (Giorgia Banchiga, dr. Andreja Bajuka, Klaus Einspielerja in dr. Andreja Capudra) vsebuje tudi seznam tem in predavateljev Drage od leta 1966 do 1996 ter kratke spominske zapise o v lanskem letu umrlih petih predavateljih (Lovrencu Bellomiju, Izidorju Predanu, Antonu Trstenjaku, Bratku Kreftu in Mišu Jezerniku). Tudi letos ima bilten svoj uvodnik z naslovom *Je združena Evropa revolucija?* Avtor članka razmišlja o evropskem združevanju in med drugim piše, da nastajajoča nova Evropa "dejansko spomi-

nja na moloha, ki zahteva vedno več žrtev", zlasti kar se tiče gospodarstva in suverenosti posameznih držav. Pisec se nadalje sprašuje, ali se morda rojeva Evropa, ki bo domovina vseh narodov in jezikov, ali pa "organizem, kjer se bodo razplamteli plameni vseh mogočih evropskih desnic", uvodnik pa se zaključuje z mislijo, da je cena evropske vozovnice vendar "visoka bodisi za države kot tudi za njihove prebivalce: pazimo, da ne bo množična živčnost vplivala na brezpogojno sprejemanje vsega, kar diši ali zveni po »evropsko« - da se ne bomo kdaj znašli v tej »Evropi narodov in blagostanja« in se zavedeli, da smo na njenem oltarju morda žrtvovali preveč."

Iz medvojnih in povojnih časov poznamo v naših kra-

VRNIMO DOSTOJANSTVO MRTVIM

ALEKSIJ PREGARC

JASNA in BOJAN PREGARC
(2 leti pred smrtjo)

Teško je to pisanje. Kot da sem na pnevmološkem ali kardiološkem oddelku, kjer čakam na diagnozo bolezni, katere simptome sem vedno po malem čutil, a sem s pregledom v nedogled zavlačeval; v tem trenutku pa sam ne vem, ali sem pacient ali eden izmed diagnostikov. Paziti na svoje zdravje, me opozarjajo, vendar mi gre resnično za soočenje z mojim dejanskim zdravstvenim ali pa morda tudi za moralno stanje pred morebitnim utripom, ki bo v moja pljuča in srce prillil novega kisika... Ta osvežujoči utrip povezujem s trenutki že dolgo trajajoče slovenske pa tudi zamejske politične tranzicije, z namenom, da bi bila tema čim manj boleča tako zame kot za druge.

Začnimo torej.

Gre za podobo smrti, zelo podobno splavu, pri katerem ostane trupelce brezimno. V mojem primeru gre še za hujše: za ljudi namreč, katerih ugotovljena smrt je bila zamolčana, prezrta, nična. In vendar kruto resnična: za žrtve, ki so v vojnem in povojnem obdobju ostale brez imena, celo brez oštevilčenja, kar se ni zgodilo niti v krematorijskih taboriščih, kajti tiste tovarne smrti so (cinično) potrebovale toliko in toliko uničenih življenj in njihovi vodje so se spoznali še samo na operacije odštevanja.

Iz medvojnih in povojnih časov poznamo v naših kra-

nih krivcev, če se sami ne zazremo vase in nismo zmožni pietete do tistih mrtvih sonarodnjakov, ki so nam naše nekdanje zablode že odpustili? Ali se sploh zavedamo, da je ena sama nasilna smrt po naravnem in pravem zakonu zločin proti vsemu človeštvu? Prepustimo poedinca, ki so jih okoliščine privedle v slepoto ubijanja, božji sodbi, naša skrb pa naj bo, da v sebi zatremo tisti del naše nravi, ki ga vklepljata zadržost in zloba; ni nam pomoči, če bomo pojave zla iskali samo pri drugih, prizadevno in slepo metali prve kamne ter hkrati sočustvovali z Antigono! Mar slednjo namenjam zgolj v pouk drugim? Nikakor, odlašanje s priznavanjem dostojanstva mrtvim nam bo še bolj otežilo vest in bomo breme hipotetične sokrivde prepustili potocem.

Poglejte, na primer, na fotografiji, moja pokojna bratranca Bojana in Jasno. Naj mi drugi prizadeti ne zamerijo, če simbolno izpostavljam njihovo, moja zaveza in moj spomin naj veljata namreč za vse podobne slučaje. Jasno - partizansko kurirko in njuna starša Danila in Marijo, z gledna narodnjaka, so vosovci novembra 1944 odpeljali in umorili, Bojan pa je padel (baje ustreljen v hrbet) niti mesec dni kasneje. Ker Bojanova lepota smrt ni dokazana, je njegovo ime vklepano v občinski spomenik v Dolini (družina je namreč stanovala v Borštu), imena ostalih pa so zabeležena samo v nebeški knjigi...

Teško je to pisanje, tudi zato, ker moram človeški roki pripisati zločin za vsaj tri drage sorodnike, veliko spokojneje bi jih seveda objokoval, če ne bi umrli nasilne smrti. Upati je le, da tako kot mene tudi druge preživele sorodnike in potomce izginulih preplavlja zavest nemaščevanja, ampak le želja, da bi vrnili mrtvim dobro ime in dostojanstvo, in pa predlog, da se vsaka naša občina oddolži spominu svojih izginulih vaščanov, kar bo samo potrdilo normalen odraz demokratičnosti, vredne poštene civilne družbe.

Dodati moram, da sploh ne gre za nobeno obliko sprave, saj menda ni med nami živnega, ki bi tem pokojnim lahko kaj očital, in tudi krivcev ni več med nami, zato naj bi ne bila nobena zapreka na poti k pravični javni oddolžitvi pokojnim.

Vabim občinske upravitelje, da se na ta moj apel oglašijo, vabim tudi občane, da se o tem izrečejo. Iz odgovorov na moj poziv naj se izravnajo naši osnovni poštenost, zato ne dopuščajmo raznim mešetarjem s trupli, da bi nas žigosali. Opravimo to med seboj. Čimprej!

POLETNA PRIMORSKA SREČANJA: ŠT. 194/195

Dvojna poletna številka Primorskih srečanj prinaša nad sto strani zanimivega leposlovnega in družboslovnega branja. V uvodniku, ki ga je podpisala Vida Gorjup Posinkovič, se avtorica sprehodi med spomini, ki jih bomo Primorci obeležili v letošnji jeseni. Grenkoba ob izgubi obih kulturnih in političnih središč, Trsta in Gorice, bo v preteklih spominih, kot tedaj, zamenjala veselje ob obletnici priključitve Primorske k matični domovini. Franc Vodopivec, redni profesor Univerze v Ljubljani, v rubriki *Evropa in mi* ugotavlja, ali se Slovenija dovolj intenzivno vključuje v Evropsko unijo ali ne. David Malnič, magister ekonomskih znanosti in samostojni raziskovalec, piše o drugem, postranskem tiru na odseku Divača-Koper, Miro Kocjan, etnolog in novinar, pa o evropskih političnih premikih v desno.

Marija Mercina, profesorica slovenščine in pisateljica, je pod drobnogled vzela nedavni jezikovni tečaj slovenščine za odrasle, znotraj katerega je Vlasta Metlikovec nanizala bogato zbirko ljudskih pesmi Karla Štreklja. Rubriko *Naše korenine* v pričujoči številki izpolnjuje pisatelj Marjan Tomšič, ki je prepričan, da je ljudsko izročilo gotova spodbuda za sodobno ustvarjanje.

Petar Strčić se spominja letos preminulega akademika Dragovana Šepiča, Marjan Tomšič pa svojemu portretu ob bok dodaja nekaj avtobiografskih utrinkov, ki jih je avtorica Zdenka Lovec nehoti izpustila v oblikovanju Tomšičevega portreta. Vlado Šav razmišlja o primorski kulturi; svoja razglabljanja strne v povzetke gledališkega in literarnega življenja na Goriškem; nekoliško preveč kritično zveni v besedah, ki jih namenja siromaštvu ali bogastvu leposlovnega dela revije, o kateri pišemo. Zvonka Ciglič se je v rubriki *Klepert* pogovarjala z etnologinjo Mojco Ravnik, Zarja Honn pa je pred mikrofonom povabila Colko Žagar, slovensko izseljenko, učiteljico iz Avstralije. Slavko Gaberc se pogovarja z dr. Lovrencem Lipejem, tema njunega pogovora je *Morje kot raziskovalno-izobraževalni bazen*.

Leposlovje, ki je v dvojni številki primerno bogato, prinaša dela Milana Petka, Milana Vincetiča, Roka Burje, Franje Grčar, Ede Pavlin, Marije Švanjcer, Roberta Pišota, Darja Volariča in Sare Lubej. Iz nedavne literarnega natečaja revije sta tokrat objavljeni erotični pismi Naceta Novaka in Sonje Korantar. Skozi okno v svet gleda Maja Štromar, v *Zapisnikih ter Primorski kroniki* pa pišeta Franci Križnar in Marija Mercina. V *Čitalnico* vabijo Zdenka Lovca, Mihaela Kuzmiča, Marjana Remiaša, Jožek Štucin, Inga Miklavčič-Brezigar, Vlado Bernetič, Peter Stres, Varja Požar, Dorica Makuc, Slavko Gaberc, Vida Mokrin Pauer in Jožek Štucin.

- MARJANA REMIAŠ

ŠENTJAKOBČANI SLOVESNO PRAZNOVALI SVOJEGA ZAVETNIKA

V petek, 25. julija, so pri Sv. Jakobu slovesno praznovali god župnijskega zavetnika sv. Jakoba apostola. Slavje, ki je potekalo v slovenščini in italijanščini, je vodil tržaški škof Evgen Ravignani, prvič po več desetletjih pa je bila na čelu tradicionalne procesije zastava Bratovščine sv. Cirila in Metoda.

Zastava Bratovščine sv. Cirila in Metoda na čelu procesije po šentjakobskih ulicah

Slovenski in italijanski verniki pri Sv. Jakobu so letos skupno praznovali svojega zavetnika sv. Jakoba s sv. mašo, ki jo je v nabito polni cerkvi s sobratu daroval tržaški škof Evgen Ravignani, in med katero je slovenska beseda v svoji polnosti in lepoti še prav posebno prišla do izraza v škofovem pozdravu, pri branju beril, prošnjah in med pridigo, ko je g. škof prepletal svoje misli o spoštovanju drug drugega in o vzajemni ljubezni v Dantejevem in Prešernovem jeziku, ter med ubranim izmeničnim petjem cerkvenih pevskih zborov, italijanskega in slovenskega.

Po sv. maši je bila tradicionalna procesija z Najsvetejšim po šentjakobskih ulicah, ki jo je prav tako vodil g. škof, in na čelu katere so poleg župnijskega bandera po več desetletjih nosili v javnosti tudi zastavo Bratovščine sv. Cirila in Metoda, ki so jo leta 1900 sešile učence Cirilmetodove šole pri Sv. Jakobu in ki so jo nosili člani Bratovščine ob sv. Rešnjem telesu, prazniku sv. Jakoba in večjih cerkvenih slovesnostih vse do prepovedi.

Naši ljudje, ki so se v zelo velikem številu udeležili župnijskega praznika in so s tem želeli izpričati svojo zvestobo cerkvi na javen in slaven način, so globoko podživljali notranje bogastvo in versko čutenje. Marsikomu se je ob pogledu na zastavo sv. Cirila in Metoda orosilo oko: "Saj nisem" - tako je dejala starejša gospa - "od tistih davnih časov kaj takega še doživela!"

Med procesijo je naša pesem spet mogočno zadonela po ulicah Sv. Jakoba, tako da se je marsikdo mimoidočih

pridružil tistim, ki so hodili in peli za zastavo sv. Cirila in Metoda. Ponovno je prišla do izraza sposobnost pevovodkinje prof. Dine Slama, glasovna ubranost pevcev šentjakobskega slovenskega cerkvenega zbora ter požrtvovalnost in zavzetost vseh.

Po verskih obredih je bila v župnijskem domu priljubljena za sproščeno skupno srečanje, med katerim so člani italijanskega pevskega zbora in ljubitelji našega cerkvenega in narodnega petja v prijateljskem vzdušju zaključili pomembno praznovanje ob farnem zavetniku ter prisotnosti sodelujočih duhovnikov in samega g. škofa.

(S+R)

NA POKRAJINI SAMOSTOJNA SKUPINA SSK

V ponedeljek, 28. julija, se je razpustilo gibanje Trst 2000, kateremu je pripadala tudi predsedniška kandidatka levo-sredinskega zavetništva za pokrajino Adele Pino. Na lanskim jesenskih pokrajinskih volitvah se je gibanje Trst 2000 skupaj z drugimi levosredinskimi strankami pomerilo s silami desnorsredinskega Pola svobode, ki je na koncu zmagalo in izvolilo Renza Codarina za predsednika pokrajine. Takrat je bil poleg Pinove v pokrajinski svet izvoljen tudi predstavnik Slovenske skupnosti - ki je nastopala na listi Trst 2000 - dr. Vladimir Vremec. Sedaj je Adele Pino napovedala ustanovitev svoje samostojne svetovalske skupine, ki se sklicuje na reformizem in na zaščito okolja. Dr. Vremec pa je napovedal ustanovitev samostojne svetovalske skupine SSK.

KMEČKA ZVEZA SE JE OBRNILA NA ŽUPANA ILLYJA

KOLONKOVČANI PRED PONOVNIM RAZLAŠČANJEM ZEMLJE?

Sredi prejšnjega tedna je v naši skupnosti odjeknila novica, da na Kolonkovcu nameravajo ponovno razlaščati zemljo. Tako predvideva regulacijski načrt, ki ga je sprejel tržaški občinski svet.

Na tem področju nameravajo zgraditi večnamenski center športnega krožka univerzitetnih študentov CUS. To utegne prizadeti v prvi vrsti družine Kariš, Krečmar in Poljšak, katerim naj bi razlaščili tri velike njive.

Proti takemu početju je že nastopila Kmečka zveza, ki je v sredo, 23. julija, naslovila na tržaškega župana Riccardo Illyja pismo, v katerem je med drugim rečeno, da je občinska uprava "hotela prezreti voljo in zahteve prizadetega prebivalstva, saj ni upoštevala niti ugovorov njegovih strokovnih organizacij niti ugovorov samih prizadetih."

V pismu Kmečka zveza nadalje poudarja pomen, ki ga ima kmetijski sektor tudi na področju Kolonkovca, kjer se z njim ukvarja izključno ali dopolnilno nad sto družin. Pismo županu Illyju nadalje spominja, da se je tržaška občina obvezala že leta 1963 in 1982, da se bodo ta območja ohranila kot kmetijska. Zaradi vsega tega Kmečka zveza nasprotuje, da se ta zemljišča uporabijo za postavitev objektov za javne storitve, še manj pa, da tolikšen del zemljišča namenijo gradnji objekta, ki ne bo na razpolago širši javnosti, ampak le ožji skupnosti. Po mnenju stanovske organizacije slovenskih kmetovalcev taka izbira nasprotuje tudi zahtevi, da je treba pri načrtovanju posvetiti večjo pozornost gospodarstvu. Kme-

tijstvo pa ne sme biti gospodarska dejavnost drugorazredne važnosti in ga je treba torej obravnavati enako pozorno kot ostale sektorje. Kmečka zveza opozarja župana tudi na škodo, ki bi jo gradnja športnega centra povzročila kmetom na tem področju, saj bi se prizadete družine "nenadoma znašle brez vsakršne gospodarske osnove za preživljanje". Poleg drugih zaposlitvenih težav bi se za kmeta pojavilo

še "vprašanje, za starejše kmete zelo hudo, vključevanja v zanj povsem nove dejavnosti". KZ je prepričana, da je na območju tržaške občine še veliko drugih malo izkoriščenih športnih objektov ali pa takih, ki bi jih z manjšimi stroški lahko prilagodili športnim potrebam univerze.

Vsekakor bi morala občinska uprava "bolj gospodarno in pametno uporabljati svoj teritorij in javni denar

ter spoštovati obveze in načela, ki jih je slovesno sprejela v korist kmetijstva in slovenske narodnostne skupnosti, h kateri pripada velika večina kmetov na tem območju in v pokrajini sploh."

V trenutku, ko to pišemo, še ni znano, kako se bo zadeva razvijala. Rajonski svet za Škedenj, Sv. Ano in Kolonkovec se je izrekel proti razlastitvam in gradnji športnega centra, vendar njegovo mnenje ni obvezujoče.

Poleg tega je treba omeniti, da je krožek CUS že odkupil polovico prizadetega zemljišča. Nevarnost razlastitve je torej zelo konkretna in se Kolonkovčanom utegne zopet zgoditi to, kar se jim je pripetilo že večkrat v teku let.

V MIRAMARSKIH KONJUŠNICAH

ODPRTJE RAZSTAVE O DAČANIH

V soboto, 26. julija, so v bivših konjušnicah miramarskega gradu uradno odprli razstavo o Dačanih. Gre za doslej najobsežnejši in najpopolnejši prikaz zgodovine naroda, ki je nekoč živel na področju sedanje Romunije. Od 8. st. pred Kr. do 2. st. po Kr. so Dačani živeli samostojno, leta 106 po Kr. pa je njihovo državo osvojil rimski cesar Trajan in jo spremenil v rimsko provinco (pod rimsko oblastjo je Dakija ostala do 3. st. po Kr., ko jo je cesar Avrelijan prepustil Gotom).

Razstava, ki so jo pripravili romunski strokovnjaki in prikazuje vrsto zanimivih izdelkov, bo odprta do 30. novembra z urnikom od 9. do 19. ure.

Slovesnega odprtja so se udeležili številni predstavniki krajevskih in državnih oblasti,

Posnetek s slovesnega odprtja razstave (Foto Kroma)

nadzorništva za spomeniško varstvo, dežele Furlanije-Julijske krajine in organizatorjev. Svečanosti se je seveda udeležilo tudi predstavništvo romunske vlade, saj je prav Romunija dala na razpolago večji del razstavljenih predmetov. Spregovorili so tržaški župan Riccardo Illy, pod-

župan in odbornik za kulturo Roberto Damiani in drugi, ki so med drugim podčrtali pomen povezanosti Trsta s širšo evropsko stvarnostjo, odpiranje mesta Vzhodu itd. Slovesno odprtje razstave je obogatil nastop komornega orkestra F-Jk.

POLETJE V SESLJANU

PRIHODNI ČETRTEK ZADNI FILM

ERIK DOLHAR

S predvajanjem filma **Gabriela Salvatorisa Nirvana se bo v četrtek, 7. avgusta, zaključila kulturna pobuda devinsko-nabrežinske občine Poletje v Sseljanu.**

zaključili štirje koncerti niza *Note del Timavo*, ki jih že desetič zaporedoma prireja šola *Punto musicale* v stari štivalski cerkvi.

Sedaj pa nekaj več o zadnjem filmu v Karaveli (začetek ob 21.15). S filmom *Nir-*

vana je briljantni Salvatore podal svoj pogled na sodobni svet, v katerem kraljuje tehnologija, multinacionalke in zmeda. Pravzaprav gre za dva svetova, saj se dogajanje v realnem svetu prepleta z dogajanjem v "virtualnem" računalniškem svetu, iz katerega se skuša junak videoigre preseliti v pravo stvarnost. Salvatore s sebi značilno lahkotnostjo in ironijo načeloma vrsto vprašanj, ne nazadnje tudi to, kateri svet - računalniški ali resnični - je bolj utesnjujoč in zaprt. V filmu nastopa vrsta znanih igral-

cev, kot so Christopher Lambert, *Diego Abatantuono* in *Stefania Rocca* (na sliki), Sergio Rubini, Amanda Sandrelli, Emanuelle Seiger in Claudio Bisio.

Če bi lahko dali nekak obračun letošnjega *Poletja* v Sseljanu, bi lahko nedvomno zapisali, da so bile filmske predstave na prostem zelo dobro obiskane, kolikor je pač muhasto poletno vreme dopuščalo. Verjetno so bili četrtkovi večeri tako uspešni predvsem zato, ker so bile predstave brezplačne. Škoda le, da glavni prireditelj - občina Devin-Nabrežina - ni vključil v ta srečanja tudi nekaj elementov, ki bi pričali o prisotnosti avtohtonega slovenskega prebivalstva na teh tleh...

SKLAD MITJA ČUK

KOMAJ PRVA ŠTEVILKA ŠKRATA V LETOŠNJEM LETU

IVAN ŽERJAL

V uredništvu smo prejeli izvod Škrata, to je glasila Sklada Mitja Čuk, s številko 1-2. Res, to je komaj prva (dvojna) številka Škrata v letošnjem letu...

Razloge za tako zamudo pri izidu nam v svojem začetnem Dvopičju podaja Jelka Cvelbar: ti so v zahtevi skrbstvenega zavoda in drugih ustanov po vsakomesečnem plačevanju socialnih dajatev za uslužbenca, hkrati pa prihaja do velikega zamujanja pri izplačevanju financiranja in prispevkov s strani javnih uprav. Jelka Cvelbar takole komentira: "Dejstvo je, da doslej ni bilo pri deželni vladi skupnih učinkovitih korakov, ki bi izboljšali, če že ne spremenili, dosedanje »nedogajanje«, zato se pravzaprav stvari odvijajo tako, kakor da pri tej vladi ne bi imeli zavzetega sogovornika, ki bi si vzel k srcu usodo naše, slovenske ustanove."

Tudi ta številka - kot prejšnja, ki je izšla ob koncu lanskega leta - je v celoti posvečena športu. Med drugim - o tem piše še vedno Jelka Cvelbar v Dvopičju - uredniki niso

pozabili niti na "vprašanje, do katere mere je lahko med nami šport še katalizator in varuh narodnostnih značilnosti in vrednot, če nam želja po rezultatu in prevelika ter samoškodljiva multikulturalnost in nerazsodno lezjenje v večinski narod ne zastreta zdrave pameti do take mere, da si bomo še naprej »suvereno« zasajali kramp v lastno nogo."

Temu pomenljivemu uvodnemu spisu sledi odlomek iz knjige Janka Mlakarja *Gospod Trebušnik z naslovom Stric Trebušnik gre na Triglav*. Sledi intervju Jelke Cvelbar z zdravnikom deželne odbojarske zveze dr. Massimom Nerijem o škodljivosti neprimernega športa, nato si lahko preberemo krajši pogovor z odbojkarico združene ekipe Koimpex Katjo Fabrizi. Mario Čač piše o razvoju telesne vzgoje in športa med Slovenci v Italiji od leta 1869 do danes. Dalje je objavljen

pogovor Jelke Cvelbar z duhovnikom in upraviteljem Marijanišča g. Tonetom Bedenčičem z naslovom *Šport in duhovna rast*; še vedno Cvelbarjeva pa je prispevala pogovor z Maro Rogelja-Plesničar o vprašanju prisotnosti športnih prvakov v družini (gospa Rogelja je mati tenisačev Aleša in Boruta Plesničarja).

Sledi drugi del pogovora z Ivanom Peterlinom z naslovom *Stvarnost in želje*; zatem je objavljen pregled dijakov, ki se ukvarjajo s športom na nižjih in višjih srednjih šolah v Gorici in v dvojezični šoli v Benečiji. Branko Lakovič je prispeval kar šest

intervjujev s trenerjem Andrejem Vremcem, s predsednikom Planinske družine Benečije Igorjem Tullom, z goriškim odbojarskim delavcem Gianniem Susičem, z dosedanjim predsednikom SZ Olympia iz Gorice Simonom Komjancem, s časnikarjem in kabaretistom Igorjem Malalanom in s košarkarjem Janom Budinom. Jelka Cvelbar se je tudi pogovarjala z glavnim urednikom slovenskih informativnih programov deželnega sedeža RAI Sašo Rudolfom. Med drugim je v tokratnem Škratu tudi zabeležen zbornik zamejskega športa za leto 1996, ki ga je uredil Branko Lakovič, objavljen pa je tudi povzetek posveta o športu, ki ga je lani priredila Demokratična stranka levice.

To je torej na kratko orisana vsebina prve številke Škrata v letošnjem letu. Še enkrat pa je treba omeniti veliko zamudo, s katero že nekaj časa izhaja to glasilo, saj si gotovo ne zasluži take negotovosti (še manj pa si jo zasluži ustanova, katere glasilo je Škrata), v kateri se trenutno nahaja. Niti ni prvič, da nas Škratova Dvopičja opozarjajo na to stanje; nad tem bi se morali zamisliti vsi, v prvi vrsti naši predstavniki.

OBVESTILA

IŠČEMO PRIMERNO osebo za nabiranje reklamnih oglasov. Pokličite na tel. 040-365473.

DUHOVNE VAJE za žene in dekleta bodo tudi letos v Domu blagrov nad Trstom. Pričele se bodo v ponedeljek, 18. avgusta, zjutraj in zaključile v sredo, 20. avgusta, zvečer. Vodil jih bo izkušeni in preizkušeni dušni pastir in pisatelj g. Joško Kragelj. Vpise sprejemata gospodična Dora Kosovel (tel. 040-763406) in Jože Kuncič (tel. 040-220332). Zdravniki zelo priporočajo za telesno zdravje vsakoletni zdravniški pregled. Duhovni zdravniki pa priporočajo za dušno zdravje še bolj vsakoletne duhovne vaje. Te nam morejo samo pomagati urediti preteklost z Bogom in načrtovati prihodnost, kolikor nam jo bo Bog še dal.

MESEČNA MAŠA za edinost bo v Trstu, v Marijinem domu v ul. Risorta 3, v ponedeljek, 4. avgusta, ob 17.30. Vabi ACM.

VČETRTEK, 7. avgusta in 4. septembra, bo ob 17. uri v barkovljanski cerkvi pod vodstvom g. Jožeta Špeha ura molitve za družine, da bi vzgajale mladino tudi za tako potrebne duhovne poklice. Pridružite se nam! Vabita Slovenska Vincencijeva konferenca in Klub prijateljevstva.

DAROVİ

ZA CERKEV v Ricmanjih: družina Dobrila, Pulje, v spomin na pokojnega moža in očeta Celestina 50.000; Marčela Vatovac, Ricmanje, 50.000; Cvetka Bizjak, Ricmanje, 150.000; družina Pregarc, Ricmanje, v spomin na pokojno ženo in mater Ido 150.000.

ZA KAPELO sv. Leopolda v Domju: N.N., Trst, 25.000; V.T., Trst, ob obletnici smrti p. Leopolda 100.000.

ZA NOVI GLAS: hvaležne gospodu Vogriču za gostoljubnost darujemo J.Š., R.M. in H.K. 60.000 lir.

KONEC KOLONIJE V COMEGLIANSU

Letos so otroci letovali v koloniji Slovenske Vincencijeve konference v Comegliansu od 3. do 22. julija.

13. julija smo se - starši in drugi obiskovalci - zbrali na velikem senčnem dvorišču kolonije. Otroci so nam pod vodstvom vzgojiteljic pripravili ljubek sprejem. O življenju v koloniji smo marsikaj izvedeli že ta dan, nekaj pa tudi kasneje.

Otroci so bili z letošnjo kolonijo izredno zadovoljni. Značilno je, da ni niti en otrok silil s starši domov, vsi so želeli ostati v koloniji do konca, celo najmlajši. Starši so izrazili zadovoljstvo in željo, da bi kolonijo nadaljevali tudi prihodnja leta.

Opustiti kolonijo bi bilo res škoda, zlasti za tiste otro-

ke, katerim starši ne morejo nuditi plačanega bivanja na gorskem zraku. Sicer je pa koristna za vse otroke, ker se lahko razgibajo in naigravo na čistem gorskem zraku, kar jim utrjuje telo; navaja jih k življenju v družbi in h krotenju svojega jaza v prid skupnosti; uči jih opazovati in spoznavati naravo; in, ne nazadnje, ne zanemarljivo verske vzgoje.

Žal, letos ni prišel v kolonijo noben slovenski duhovnik. Kolonija se je morala vsako nedeljo pridružiti domačim vernikom (Furlanom oz. Karnijcem) in turistom.

Z vremenom so imeli srečo. Dež je sicer padal, toda v glavnem ponoči ali pa se - poredkoma - vsul iz oblakov le za kratek čas. Zato so se

otroci mnogo igrali na prostem z žogami, na toboganu in gugalnici; izmišljali pa so si tudi igre po svoje: dečki so postali npr. gusarji, deklice so imele rajši mirnejše igre. Med drugim so spletale raznobarne niti v zapestnice, v koloniji pa so gnetle, barvale in pekle iz slanega testa razne spominke. Marsikdo se je posvečal risanju. Tudi petja ni manjkalo.

Največ časa pa so posvečali sprehodom po gozdnih poteh, včasih v bližino, pogosto v višje ležeče sosednje vasi, kot so Tualis (800 m), Calgaretto, Braida in druge. Za cel dan so se odpravili na bogato igrišče v Ravasclettu (950 m), drugič pa do jezera Volaiia (1870 m) ob avstrijski meji. Tu so se tudi zabavali ob malem ledeniku.

Obiskali so jih tudi snemalci z Radia Trst A. Slišali jih bomo v oddaji *Na počitnice* kak prihodnji petek ob 8.30 s ponovitvijo v nedeljo ob 12. uri.

NM

TABORI TRŽAŠKIH SKAVTOV

Tržaški skavti in skavtinje so v teh dneh v glavnem na svojih vsakoletnih poletnih taborih. Le-ti pomenijo za člane skavske organizacije stik z naravo, zdravo življenje, ne nazadnje ima pomembno vlogo tudi verska formacija skavtov.

Nekateri so se s tabora že vrnili. To velja za izvidnike in vodnice 2. in 4. čete, ki so bili od 10. do 24. julija na mednarodnem taboru *Me-basta v Rakitni pri Ljubljani*. Člani 1. in 3. čete pa so 27. julija odšli taborit k Sv. Juriju v Režijo, od koder se bodo vrnili 6. avgusta. Od 24. julija so na Planini pri Sevnici volčiči in veverice, ki se bodo vrnili domov 3. avgusta.

Potovalni tabori roverjev in popotnic bodo avgusta: od 1. do 9. avgusta bo Klan Razklan šel taborit na Dolenjsko, od 18. do 24. avgusta bo tabor noviciata v Julijskih Alpah, od 21. do 28. avgusta pa bodo šli člani Gungis klana na Pohorsko hribovje.

Arhivski posnetek Godbenega društva Prosek (Foto Kroma)

Končala se je sezona Godbenega društva Prosek, ene od naših najuspešnejših godb na Tržaškem, ki jo vodi mladi, a že priznani kapelnik Aljoša Starc.

Sezona godbenega društva Prosek je prišla h koncu. Proseški godbeniki so v teh zadnjih tednih med drugim sodelovali na proslavi 100-letnice nabrežinske godbe z nastopom v nedeljo, 13. julija. V soboto, 19., in v nedeljo, 20. julija, pa je Godbeno društvo Prosek gostovalo v kraju Gromo blizu Bergama. Pred leti so namreč navezali stike s krajevno godbo, ki letos praznuje 100-letnico obstoja in delovanja. Proseški godbeniki so od doma šli v soboto navsezgodaj. Isti večer so v Gromu imeli celovečerni koncert. Vtis s tega gostovanja je vsekakor pozitiven, saj so se prijateljske vezi med obema godbama še bolj utrdile in okrepile.

V torek, 22. julija, pa je imela proseška godba na trgu pred domačo cerkvijo zaključni koncert na prostem. Koncert bi bil moral biti že prejšnji četrtek, 17. julija, a je odpadel zaradi slabega vremena. Godbeno društvo Prosek se je pod taktirko kapelnika Aljoše Starca predstavilo z vrsto domačih in tujih skladb oz. priredb. Koncertu je prisluhnilo številno občinstvo, kar je dokaz, da je godbeno društvo eden izmed stebrov kulturnega in prosvetnega delovanja na Proseku.

Čeprav je bil to zaključni koncert, pa je proseška godba zaigrala še v nedeljo, 27. julija, na prazniku domačega nogometnega kluba Primorje.

VALENTI IN ŠPACAPAN POZIVATA RIM IN LJUBLJANO

IN MEMORIAM

JOŽE PAHOR

Joško Pahor (levo) na družabnem srečanju s šolniki

Odbor Sindikata slovenske šole - tajništvo Gorica se je 24. t.m. na žalni seji spomnil zgodaj umrlega odbornika Jožeta Pahorja. Njegovo življenjsko pot je prisotnim odbornikom orisal ravnatelj Albin Sirk.

Joško, tako so ga imenovali, je izhajal iz zavedne družine in je to slovensko pripadnost globoko čutil, gojil in posredoval skozi vse življenje. Svoja otroka je tako vsak dan vozil iz Tržiča na osnovno šolo v Doberdob in srednjo v Gorico. Njegovo službovanje kot tajnik na Zavodu I. Cankar se je začelo pred dvajsetimi leti. Takrat je bilo na naših šolah veliko trenje med profesorji samimi kot tudi neučnim osebjem kot posledica stroge delitve na levičarje in desničarje. V kratkem času pa je prišlo na šolo Cankar do dobrih prijateljskih odnosov med šolskim osebjem in predstavniki zavodnega sveta. Ustvarilo se je pozitivno ozračje in skupna skrb za dobro šolo je prevladala nad ozkimi političnimi barikadami. Velik je v tem smislu doprinos Jožeta Pahor-

ja. V sindikat se je včlanil od vsega začetka ter bil izvoljen v odbor, v katerem je zelo natančno in vestno opravljal vlogo blaginika prav do zadnjega. Če si mu zupal neko nalogo, si bil lahko gotov, da bo delo opravljeno. Dosti je pripomogel, da se je slovenstvo ohranilo v Laškem, t.j. na najbolj ogroženem slovenskem območju. In njegov humor je bil pristen in inteligen ten, tako da mu nisi mogel zameriti, tudi če je zadel v živo. Spominjamo se ga kot zavednega, delavnega in poštenega prijatelja, ki bo odbornikom v zgled in spodbudo.

Ravnatelj Sirk je zaključil z besedami, ki bi jih lahko rekel sam Jože: "Non omnis moriar", odborniki pa smo v duhu zapeli njegovo najljubšo *En starček*, ki nam jo je rad občasnno zapel.

Posamezni odborniki pa smo se ga še spominjali - kot globoko čutečega človeka, pokončnega, sposobnega v svojem delu, pravega fanta od fare.

- IVAN SIRK

KRATKE VESTI IZ ŽIVLJENJA NAJMLAJŠIH SKAVTOV

Goriški volčiči in voljkuljice so nestrpnost čakali na začetek tabora, ki poteka od 27. julija do 3. avgusta...

Pod vodstvom voditeljev starih volkov odkrivajo skrivnosti narave med bivanjem v lovski koči blizu starodavnega gradu Rihemberk (v Braniku) v vinorodni Vipavski. Vso leto so se goriški, sovodenjski in doberdobski volčiči srečevali na sedežih. Tam so imeli redne sestanke. Na podlagi Kiplingove knjige o džungli so skušali podoživljati življenje v divji naravi.

Pa preglejmo pestro letno delovanje. 1. maja so v Štmaru priredili že tradicionalno Jurjevanje s sveto mašo, obljubami, igrami ob namišljenem tabornem ognju. Pred Božičem in Veliko nočjo so imeli duhovne obnove. V zbranem premišljevanju so se pripravili na velika praznika.

Med letom so imeli tudi t.i. love. Prvi je bil že v novembru. Takrat so sprejeli medse mladiče. 14. junija pa je podoben lov potekal v Gabrjah. Med grajskimi razvalinami so

iskali senco Petra Pana. Pri tem "strogo zaupnem" opravilu jim je pomagal izkušeni detektiv. To je bil predokus dogodivščin, ki razgibajo in bogatijo letošnji tabor (kaj več o tem ob koncu taborjenja). Najstarejši volčiči in voljkuljice so spomladi doživeli še nekaj vznemirljivega; prespali so noč na goriškem sedežu (v družbi voditeljev, seveda); a pred spanjem so si privezali dušo v pizzeriji. Naslednji dan so morali s pomočjo ključev prepoznati bolj pomembne stavbe mestnega središča.

V nedeljo, 22. junija, so se pri skupni maši v cerkvi sv. Ivana zahvalili dobremu Stvarniku za vse, kar so lepega doživeli v letošnjem letu. Po obredu je sledilo žrebanje. Srečna skavta, ki sta bila izbraba za žrebom, bosta odšla na tabor brezplačno.

Več o taborih v naslednji številki našega tednika.

IK

POTREBNI SO NOVI TEMELJI GOSPODARSKEGA RAZVOJA OB MEJI!

POZIV RIMU IN
LJUBLJANI

Evropski integracijski procesi bodo po vsej verjetnosti imeli negativne posledice za gospodarske dejavnosti ob meji, in to tako na področju Nove Gorice kot Gorice. Novogoriški župan Črtomir Špacapan in goriški Gaetano Valenti sta zato v ponedeljek, 28. t.m., pozvala osrednje politične oblasti v Rimu in Ljubljani, naj podprejo napore za obmejno sodelovanje in takoj, če že ni prepozno, omilijo pričakovane težave.

V tem trenutku si verjetno le malokdo predstavlja, kako bo z Novo Gorico in Gorico po končnem vstopu Slovenije v EU. Jasno je, da bo formalna ukinitve meje hudo prizadela vse dejavnosti, ki so tako ali drugače povezane z mejo; to so predvsem špediterske, prevozniške, servisne in zunanje-trgovinske dejavnosti. Brezposelnost je že sedaj zelo resen problem, saj dosega v Gorici kar 14 odstotno stopnjo; z odpravo meje pa naj bi izginilo na področju Gorice in Nove Gorice najmanj 2000 delovnih mest. Zato, sta poudarila župana, je treba pravočasno postaviti temelje novega razvoja. Evropski parlament je sicer že opravil svoje,

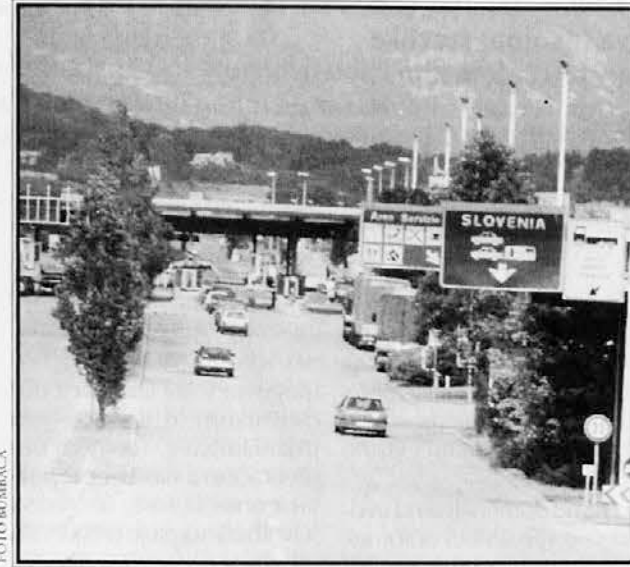

FOTO BURBACA

sta še dejala Valenti in Špacapan na tiskovni konferenci. Oktobra lani je z resolucijo spodbudil evropsko izvršno oblast, naj finančno podpre načrte za gospodarsko preosnovno obmejnih dejavnosti. Pred dvema tednoma pa sta bila oba župana gosta posebne poslanske komisije v Strasburgu. Sedaj je treba mobilizirati osrednje oblasti v Rimu in Ljubljani, ocenjujeta župana, ki sta na italijanskega in slovenskega predsednika vlade ter na zunanja ministra naslovila pismo; v njem opozar-

jata tudi na nevarnost novih socialnih in morda celo narodnostnih trenj. Konkretne nove oblike sodelovanja bo treba šele oblikovati; za sedaj obstaja načrt, ki so ga poimenovali *Gorica-Nova Gorica: evropski primer*. V Gorici računajo na razvoj storitev za prevozniške dejavnosti in tematski turizem o prvi svetovni vojni; v Novi Gorici pa na razvoj male, zlasti tehnološko razvite industrije. Zаметke načrta bosta mestni upravi predstavili evropskemu parlamentu pred koncem avgusta.

AKORD NASTOPI V RAUSCEDU

bami, nato pa oder prepustil goriškemu oktetu, ki je predstavil bogat program štirinajstih pesmi. Spored je povezovala predsednica PD Podgora Sabina Antoni, skladbe pa so bile tako izbrane, da je slovenski sledila italijanska ali furlanska. Tako so poslušalci prišli na svoj račun, saj so poleg slovenskih, kot so *Triglav moj dom* ali *Teče mi vodica*, lahko prisluhnili npr. nežni *Montanari* ali razgibani *Dove te vett o*

Mariettina. Občinstvo pa so seveda najbolj vžgale Vodopivčeve *Žabe*, ki so jo morali Akordovci tudi ponoviti.

Pozdravne besede sta med odmorom izrekla občinska odbornica za kulturo ter predsednik Uscija iz Pordenona Lorenzo Benedet. Oba sta poudarila pomembnost zborovskega petja, ki se mora iz dvoran seliti med ljudi, rasti iz ljudskih korenin in črpati življenje iz vsakdanjih dogodkov. V tem smislu je moška pevska skupina Akord v Rauscedu prav gotovo uspela, obenem pa ponesla slovensko pesem globoko v Furlanijo.

PRAZNOVANJE SV. ANE V PEVMI

Res lepa je bila zamisel rajonskega sveta Pevma-Oslavje-Štmar, da je v sodelovanju s KD Sabotin priredil dva prijetna kulturna večera v sklopu praznovanja vaške zavetnice sv. Ane.

Lep poletni petkov večer je privabil 25. julija na dvorišče osnovne šole Josip Abram v Pevmo množico ljubiteljev rock-glasbe. Razveseljivo je, da so se na odru zbrali sami mladi domači "rockerji". Najprej so sproščeno udarili na strune mladi iz že uveljavljene skupine Juke box (Manuel Soban, Andrej Jussa, David Bensa). Skupina obstaja že tri leta, nastopa predvsem v zamej-

stvu in bližnji Sloveniji. Sledil je nastop skupine STM iz Štmar (Manuel Figli, Adrian Feri, Denis Uršič, Valentin Devinar, Aleksander Figelli in Marko Černic). Skupina je nastala pred desetimi meseci, deluje v okviru mladinskega odseka KD Sabotin. V petek so dokazali, da se lahko tudi v malem času z veliko dobre volje uspešno nastopa.

Kuspehu prijetnega večera je prav gotovo pripomogla tudi mlada skupina Last chance (Denis Uršič, Denis Bensa, Vanja Ambrosi, Marko Gus in tokrat odsotni Kristjan Tommasi), ki deluje dobrih deset mesecev. Mladi navdušenci so v svoj program vključili niz starih uspešnic skupin Eagles, Creedence, Clearwater Revival, Beatles... in še kako slovensko. Na koncu so stopili na

oder člani vseh treh skupin in zapeli pesem *Siva pot*, ki je zaključila res prijeten in pohvale vreden večer.

Tudi v soboto, 26. t.m., so organizatorji privabili na isti prostor številno publiko. Najprej je bila na vrsti solidarnostna baklada. Izkupiček prostovoljnih prispevkov so uradno izročili predstavnici Sklada Mitja Čuk. Kulturni večer se je nadaljeval z nastopom skupine Veselih bratcev (brata Toni in Franc Figelj iz Štmar na orglice ter Jordan Ipavec iz Gorice na kitaro), nato pa je s svojimi veselimi slovenskimi vižami vžgala še skupina Briški odmev iz Števerjana.

Po omenjenih dveh kulturnih prireditvah je bilo v nedeljo še versko slavlje s slovesno mašo in procesijo po Pevmi.

NK

DELEGACIJA SSK PRI ŽUPANU IZ NOVE GORICE

Zavzetost dveh županov sicer priča o dobrih sosedskih odnosih, pa vendar vsi vemo, da ni vedno tako. Še živ je spomin na zadnjega izmed protislovenskih napadov; šlo je za resolucijo, ki so jo svetovalci večinske - Valentijeve - koalicije sprejeli proti predlogu zaščitnega zakona za Sloveno v Italiji, ki ga je v parlamentu predstavil poslanec Caveri. Na resnične odnose med Novo Gorico in Gorico sta novogoriškega župana Špacapan v ponedeljek, 21. t.m., opozorila zastopnika goriškega tajništva SSK Aleš Figelj in Bernard Špacapan. Iz tiskovnega poročila, ki nam ga je posredovalo pokrajinsko tajništvo, izhaja tudi, da sta Figelj in Špacapan novogoriškemu županu dejala, da se obe Gorici sicer predstavljata kot model sodelovanja in sožitja, vendar vse to počenjata brez poslušanja zahteve slovenske narodne skupnosti. Novogoriški župan je obljubil, da bo o zadevi poročal v občinskem svetu in da bo zainteresiral kroge v slovenskem zunanjem ministrstvu glede zahtev slovenske skupnosti v Italiji. Razgovor med Črtomir Špacapanom in zastopnikoma goriške SSK se je nato razvil še o drugih skupnih pobudah obeh mest in se sklenil z željo po nadaljnjih sestankih tudi na medstrankarski ravni.

PRISRČNE LUTKE V PARKU LENASSI

Odborništvo za kulturo goriške občine si je s pomočjo raznih drugih organizacij omislilo projekti Ptolomej, ki naj bi razgibal zaspano goriško mesto z zanimivimi pobudami in nudil mladini primerne prireditve. V okviru te zamisli potekajo nekatere poletne predstave. Tako so si otroci brezplačno lahko ogledali v Parku Lenassi (odprt je vsak dan od 17. do 19. ure in nudi športna igranja, "calchetto", peskovnik, lestev za plezanje itd.) štiri lutkovne igrice. Prišli so lutkarji iz Bologne, Trevisa, Pise. V soboto, 26. julija, je malčke razveselila lutkovna skupina Otesanek (ostržek) iz Prage. Češki animatorji so s svojimi lutkami s posrečenimi lesenimi glavami v italijanskem jeziku živahno prikazali dogodivščine priseljenca Babuja, ki je bil ves vesel, da je srečno preplaval morje in dospel na evropsko obalo. Toda po hudih izkušnjah s policajem, pijancem, nasilnimi rasisti, mafijcem se je raje vrnil spet domov.

Otroci (med njimi so bili tudi Slovenci) so pazljivo sledili zgodbic, prigovarjali glavne junaku, ga opozarjali na nevarnosti in sočustvovali z njim. S sporočilom igrice so se seveda strinjali tudi odrasli spremljevalci.

IK

SPOMIN NA ČLOVEKA IZREDNIH DAROV
IN DOBREGA SRCA

OBČUTENA SVEČANOST ZA KOMENSKIM DEKANOM KOSOM

DORICA MAKUC

V tišini prelepega borovega gozdička, ki ga občasno prekinja petje ptic, je bilo poletno sonce še visoko nad nami, ko smo se 22. julija zvečer zbrali ob grobu msgr. Viktorja Kosa, da bi se ob 10-letnici smrti poklonili njegovemu spominu...

Po spominski maši v farni cerkvi, ki sta jo darovala gospod Vladimir Rijavec, upokojeni duhovnik iz Trnovega, ter domači kaplan Viljem Čušin, sta se med kraškimi bori oglasili slovenska pesem in beseda. Program svečanosti, ki sta ga skrbno pripravila učiteljica Anči Godnič in pevovodja Andrej Jazbec, so v pobožni tišini spremljali številni komenski farani, prišli pa so tudi nekdanji izgnanci iz Branika in rojaki, sorodniki ter prijatelji "Kuščevega gospoda" iz prelepe Knežne grape. Po nasilni smrti predhodnika in vzornika komenskega dekana Bogomila Nemca je leta 1932 komaj 33-letnega Viktorja Kosa, najmlajšega dekana velike goriške nadškofije na Krasu, daleč od njegovega gorskega sveta, čakala huda preizkušnja. Bil je to najtežji zgodovinski čas, v katerem je bila slovenskemu in istrskemu človeku v fašistični državi pod parolo "etnične bonifikacije" namenjena duhovna smrt. Ko danes razmišljamo o božjem poslanstvu msgr. Viktorja Kosa in njemu enakih primorskih duhovnikov, moralnih naslednikov nadškofa F.B. Sedeja, se zavemo, da bi bil naš zgodovinski spomin brez njih omadeževan.

Med goriškimi ljudmi na obeh straneh meje sem veliko slišala o svojevrstni odisejdi gospoda Kosa v času narodnoosvobodilnega boja, toda - čeprav le kratko - poznanstvo z njim v tistem vročem poletju 1987, ko se je pripravljala na srečanje z Bogom, me je popolnoma prevzelo. Iz Kosove osebnosti so sevali globok mir in dobrot, razumevanje za vsakogar, ob vsaki priložnosti, tudi tedaj, ko so mu bili šteti dnevi. V svojem bornem farovškem domu mi je želel najprej pokazati edino stensko fotografijo, na kateri so bili člani nemške družine Heigel iz Bavarskega Neumarkta, o katerih je govoril kot o največjih prijateljih, ki ti pomagajo, kadar ti je v življenju najhujše. Želela sem posneti njegov glas, toda g. Kos je vse teže govoril, nisem ga hotela utrujati. Sedla sva in listala po njegovih *Kroniki*, ki mi jo je zaupal, dovolil, da jo preslikam, ne da bi vprašal niti, kdaj in kje bo objavljena, če sploh bo. Zaupal mi je svojo *Kroniko*, ki odslikava vso tragiko primorskih pregnancev v nemški rajh, predvsem pa zadnje ure in trpljenje največjih trpinov: otrok in starčkov iz njegovega lazareta, v kate-

rem sta ostala skupaj s kaplanom Mirkom Renerjem prostovoljno do konca vojne, tako kot sta šla prostovoljno s svojimi ovčicami na dolgo, bridkosti polno potovanje na Bavarsko. 17 mesecev sta opravljala telesna in duhovna dela usmiljenja; komenski dekan je skrivaj spovedoval, nosil zakramente umirajočim in novorojenčkom, pokopal 50 svojih vernikov na slovenskem pokopališču, ki je moralo biti zunaj nemškega. Prostor zanj je moral msgr. Viktor Kos od nemških oblasti izprositi. Ko je l. 1961 skupaj s takratnim kaplanom Srečkom Šuligojem obiskal Neumarkt, je najlepši vtis nanj napravilo novo pokopališče, kjer skupaj počivajo na enem mestu združeni vsi mrtvi taboriščniki, predvsem Slovani. Pokopališče obvladuje velik spomenik v obliki treh stebrov, na srednjem piše v nemščini: "Leid und Tod der Verstorbenen brennen als Mahnung an unseren Herzen." Namenjen je nemškemu prebivalstvu; po naše se glasi: "Trpljenje in smrt umrlih naj skelita kot opomin v naša srca."

O tako vsestranski in izjemni osebnosti, kot je bil g. Viktor Kos, je na letošnji svečanosti spregovoril tudi njegov nekdanji ministrant, rojak g. Zdenko Kuštrin, ki je poudaril predvsem njegovo ljubezen in dobroto: "Srečen je bil, ko je dajal in ne, ko je prejemal. To je najvišja stopnja dejavne vere - svetništvo." O marsičem, česar o komenskem dekanu še ne vemo, smo izvedeli iz nagovora njegovega rojaka. Vsako novo odkritje, nanovo zapisana beseda, dokument, pismo ali fotografija iz življenja msgr. Kosa in njegovih kraških faranov in vseh pregnancev v Hitlerjevo Nemčijo bo obogatilo naše vedenje o njih in o sebi. Zato smo lahko hvaležni Društvu izgnancev Slovenije 1941-45 iz Komna, ki je v vseh desetih letih opravilo veliko dela, da bi zgodovinski spomin ne zbledel. Morda so bila od vsega najbolj zahtevna prijateljska srečanja med izgnanci in bavarskimi domačini iz Neumarkta in skrb, da se ohranijo tudi v prihodnje. Saj je v svoji *Kroniki* g. Viktor Kos jasno zapisal: "Kaj je za človeka pomembno? Najprej to, da je res človeški, nato, da je kristjan, in potem vse drugo." In to niso bile samo besede, namenjene drugim. Najprej se je "Kuščev gospod" iz Knežne fare tega vodila držal sam.

TOČA DIVJALA V NAŠIH KRAJIH

FOTO BUBIČA

V nedeljo, 20. t.m., je bilo tudi na Goriškem v popoldanskem času veliko neurje, ki je kmetovalcem povzročilo precej škode.

Neurje se je začelo okrog 15. ure, ko je najprej začel pihati močan veter, takoj nato pa se je ulilo kot iz škafe. Med dežjem pa je padala tudi toča, ki je povzročila veliko škode v bližnji Fari, tako da vinogradniki pri Villanovi ocenjujejo nastalo škodo in trdijo, da so izgubili najmanj četrtno pridelka.

Na srečo se nevihta in toča nista znesli nad briškimi vinogradi, ker je nevihta šla od Fure preko Sovodenj proti Vrtojbi in Mirnu. Na svoji uničevalni poti je toča hudo prizadela

tudi sovodenjsko območje, saj je v Sovodnjah, na Peči in v Rupi uničila najmanj 35 odstotkov vseh poljedelskih pridelkov in hudo poškodovala tudi vinograde. O toči poročajo tudi s slovenske strani meje, kjer je napravila precej škode tudi na Vipavskem.

Kot lešnik debela toča je Sovodenjcem uničila veliko koruze in povrtnin ter vinske trte. Kmečka zveza je zato že naslovila prošnje na goriškega in sovodenjskega župana ter na pokrajinskega kmetijskega nadzornika, naj pomagajo prizadetim kmetom, kot to omogoča zakon 185/92. Zato je vsem kmetom priporočila, naj ocenijo škodo na svojih obdelovanih površinah, še posebno na poljih in v vinogradih. Po mnenju Kmečke zveze znaša škoda, ki jo je povzročilo nedeljsko neurje, najmanj 35 odstotkov letošnjega predvidenega pridelka.

Minuli teden je bilo na Goriškem več neviht, k sreči pa toča tokrat ni prizadela naših kmetov, česar pa ne moremo trditi za Furlanijo, kjer je povzročila precej škode.

7. FESTIVAL AMATERSKIH GLEDALIŠČ NA GORIŠKEM GRADU

IVA KORŠIČ

V poletnih mesecih razna društva kar tekmujejo med seboj, da bi si pridobila čim večjo naklonjenost muze Tali-je. Očarljiva mladinka je kraljevala junija in julija v senci grajskega obzidja na goriškem gričku. Italijanska amaterska dramska skupina Terzo teatro iz Gorice je s podporo občine in drugih ustanov že sedmič priredila festival ljubiteljskih gledališč. Na grajskem dvorišču pod velikim šotorom so se zvrstili dramski odri iz raznih italijanskih mest. Prireditelj je tudi letos požela precejšen uspeh, saj je privabila veliko gledalcev.

V soboto, 19. julija, se je festival končal s slovesno podelitvijo nagrad. Izmed vseh skupin, ki so poživile poletne večere, je trofejo goriškega gradu prejela La barcaccia iz Verone za uprizoritev Goldonijevih *Grobijanov*. Delo je osvojilo tudi nagrado publike. Tokrat so se okusi in želje gledalcev povsem ujemale. S tem priznanjem so si veronski igralci priborili pravico nastopiti v prihodnji goriški abonmajske sezoni. Člani žirije so podelili še vrsto drugih priznanj: za najboljša igralca in igralko, za režijo, za sceno in kostume, za moške in ženske stranske vloge, pa tudi za najbolj obetavno mlado igralko.

Uprizorjena dela so izvajalci podrobno naštudirali, saj so bila na dobri umetniški ravni. Le zadnja predstava se ni najbolje usklajevala s svečanostjo večera. Za konec bi organizatorji morali ponuditi kaj bolj kvalitetnega. Po podelitvi nagrad je namreč skupina obis-

kovalcev eksperimentalne gledališke delavnice, ki jo že nekaj let prireja Terzo teatro (v njej lahko ljubitelji dramske umetnosti okusijo čar odrskih desk), prikazala izvorno delo Paola Cicuti *Vivo o morto... o X.* V tragičnem tekstu, prepojenem s precejšnjo grenkobo in mestoma grobim besediščem spoznamo življenjsko zgodbo od skrbi in razočaranj zapitega očeta in nekaterih mladih, katerim družba ni bila naklonjena. Protagonisti izpovedujejo mračne izkušnje v skupnem "domu", pod nikoli dokončanim nadvozom, v umazani, zanemarjeni delavski četrti velikega mesta, kate-rega bogati meščani nimajo posluha za bolečine in težave preprostih ljudi. Tematika dela je zanimiva in aktualna, toda uprizoritev je imela več napak: bila je predolga, razveličena (gledalci so odhajali po prvem dejanju), premalo dinamična. Posamezni izvajalci so bili premalo zavzeti pri oblikovanju vlog. Očitno je bila pretrd oreh za tečajnike (čeprav se je porodila prav v sklopu tečaja), ki so samo pol leta bolj natančno odkrivali odrski svet. Gotovo je, da ni bila niti medel odsev čudovite komedije s podobno vsebino, *Pod zvezdami*, ki je izšla izpod peresa Tatjane Turko (ki je bolj poznana kot Tonca).

Igra je s svojim skoro profesionalnim režijskim prikazom, enkratno interpretacijo igralcev, preprosto, a izredno učinkovito sceno presenetila in popolnoma prevzela gledalce na II. mavhinjskem festivalu amaterskih gledališč.

TISOČ SLOVENCEV - TISOČ DAROV

ZA KULTURNI CENTER LOJZE BRATUŽ

Ob 18. obletnici smrti mame Angele Kacin roj. Tušar Marija, Janez in Metka 300.000 lir.

Svoj prispevek lahko nakažete na uredništvu Novega glasa ali na tekoči račun št. 31276 na Kmečki banki.

† ZAHVALA
Skupnost Šolskih sester Zavoda svete Družine se ob smrti

sestre KARMELE MILIČ in sestre RAFAELE SAKSIDA zahvaljuje vsem, ki so z nami zanju molili, se udeležili pogreba, z nami sočustvovali in darovali v dobre namene. Posebno se zahvaljujemo duhovnikom in redovnicam drugih skupnosti.

Šolske sestre Zavoda sv. Družine, Gorica, 31.7.1997

OBVESTILI

MISIJONAR IVAN Štanta bo maševal v Gorici na Placuti v nedeljo, 3. avgusta, ob 9.45.

DRŽAVNA SREDNJA šola Ivan Trinka obvešča, da 14. avgusta zapade rok za vpis v eksperimentalni tečaj za delavce 150 ur.

CERKVENI SVET Vrh sv. Mihaela-Gabrje vabi v nedeljo, 10. avgusta, na praznovanje vaškega zavetnika sv. Lovrenca, ki bo na Vrhov sv. Mihaela. Ob 10. uri bo slovesna maša s procesijo, petjem in pritrkovanjem, po maši družabnost. Vabljeni vsi Vrhovci in prijatelji.

MLADINSKI ZBOR Vrh sv. Mihaela vabi prijatelje, simpatizerje in druge na veseli in pevski celodnevni izlet po poteh Ivana Trinka v torek, 19. avgusta. Vpisujejo Alida, Nerina in Marko.

SKUPNO GORIŠKO tržaško romanje na Barbano bo letos v ponedeljek, 1. septembra. Ob 11. uri bo sv. maša, ki jo bo vodil tržaški škof msgr. Evgen Ravignani. Popoldne pete litanije Matere božje in blagoslov. Iz Gorice bo odpeljal poseben avtobus s Travnika ob 8. uri. Vrnitev ob 18. uri.

SLOVENSKA USTANOVA išče primerno osebo za upravljanje službe audio-video tehnika. Zanimirani naj pokličejo na tel. št. 531445.

TI JE v šč peti? Prenovljen in pomlajen MePZ L. Bratuž sprejema nove pevce. Prijavi se na tel. št. 0481-532163 v jutranjih urah!

DAROV

ZAMISIJONE: namesto cvetja na grob botru Romanu druž. Makuc 100.000; namesto cvetja na grob sestrični Zori druž. Makuc 50.000 lir.

ZA CERKEV v Gabrjah: Silvana in Angelo ob srebrni poroki 100.000; Silvana in David ob poroki 100.000 lir.

ZA CERKEV na Peči: Karmela in Zora namesto cvetja na grob tete Rozalke 50.000; Milka Cijan za cvetje 10.000 lir.

ZA CERKEV v Rupi: Karmela in Zora namesto cvetja na grob tete Rozalke 50.000 lir.

ZA MISIJONARJA Ivana Štanta: župnija Mavhinje 565.000 lir.

ZA SLIVENSKO cerkev: v spomin na Ireno Kralj Metlikovec Lidija Bastjančič 100.000 lir.

KLEKLJARSKI KROŽEK SKRD JADRO

vabi na

RAZSTAVO IZDELKOV UČENK KLEKLJARSKEGA TEČAJA,

ki bo izpostavljena v prostorih

XXX Agosto ronchese, ljudska (nizka) šola, od 1. do 17. avgusta 1997, od ponedeljka do petka od 20. do 23.30, v soboto in nedeljo od 18. do 24. ure.

NARDIN VOJKO

GORICA
Ul. S. Michele 324 - ind. cona
tel. (0481) 21065 - fax 522410
P. IVA 00004600318

CONCESSIONARIA

FORST

Š
Zlatarna
ŠULIGOJ

Ul. Carducci 49 - GORICA

1897-1997
Posebne ugodnosti
ob
100-letnici

POTEPANJA PO SLOVENSkih GORAH

KJE SO TISTE STEZICE... (1)

DANILO ČOTAR

VAŽNOST GORSKEGA TURIZMA

Nedvomno je turizem eno od tistih področij gospodarstva, ki imajo v Sloveniji še veliko možnosti razvoja. Živahna zgodovina ozemlja je zapustila pestro bogastvo v arhitekturi, izkopaninah in muzejskih zbirkah, prav tako ponuja bogato raznolikost narava od morske obale do gora, preko jezer in rek do toplic. Marsikje so se ohranila zanimiva jedra starodavnega obrtništva in pristnega kmečkega okolja. Vse to je za državo bogata žila, ki prinaša zanimive dohodke. Ob tej ugotovitvi se kar sama vsiljuje primerjava med Slovenijo in sosednjimi alpskimi deželami, kot so Avstrija, Švica in v Italiji predvsem Južna Tirolska. Slovenija je obsežno gorata in ji torej gorski turizem lahko zraste v najmočnejšo vejo turistične dejavnosti. Nedvomno so ta vir zaskrbljenost boljše izkoristile sosednje države.

Vemo, da se v poletnih mesecih v gore odpravljajo trume ljubiteljev: med njimi so planinci, ki se lotijo zahtevnih vzponov, in taki, ki se naselijo v dolini in hodijo na manj zahtevne ture in sprehode. Med njimi so taki, ki so opremljeni s specialkami,

kompassi in višinoмери in radi raziskujejo brezpotja, gotovo pa je večina takih, ki rajši vidijo zanesljiv kažipot z osnovnimi podatki in potem na razpotjih in križiščih jasno označeno smer.

KAŽIPOTI IN MARKACIJE

Na svojih obiskih goratega sveta v Sloveniji opažam, da so primerne oznake za turiste zelo pomanjkljive, in vtis imam, da se je zadnja leta to pomanjkanje še povečalo. Table za pivnice in okrepčevalnice so se sicer namnožile, a to ni dovolj, saj človek ne živi le od kruha. Rojšekov vodnik z naslovom *Naravne znamenitosti Posočja* na kratko opiše kar 227 zanimivih izletniških točk v Soški dolini, a le malo-katere so označene s tablami in kažipoti. Škoda za obiskovalce, ki bi znamenitosti radi videli in škoda za domači turizem, če avtomobili le drvi po dolini in se ne ustavijo. Osebnost sem prepričan, da bi morala biti vsaka, še tako skromna zanimivost, označena s tablo na glavni cesti. Morda bi bilo za gospodarstvo

donosnejše to kot neokusne in ponavljajoče se reklame. Izredno pomanjkljivo so označena tudi izhodišča za gorske poti. V vaseh, kjer se začnejo steze, le redkokdaj stoji tablica, ki te usmeri pravilno. Če prideš na izhodišče v zgodnjih jutranjih urah ali celo pri temi, ko ni na cestah žive duše, postane zagonetka ne-

rešljiva. Tvegaš pač, da prednost zgodnje ure popolnoma zapraviš z iskanjem prave smeri med kurniki in lajajočimi psi. Še bolj kot table na cestah in prevoznih poteh pa manjkajo oznake na gorskih stezah. Na gosto je sicer markirana slovenska transverzala in še nekaj drugih glavnih steza, ki so do kraja zguljene. Ko-

maj se podaš na manj znane steze in hočeš obiskati vrhove, ki samevajo, se morebitna začetna steza kmalu izgubi brez sledu. Tisti obiskovalci, ki neradi rinejo skozi zarasle goščave in jim ni prijetno tavati po brezpotju, se tja ne bodo več vrnili. To pomeni, da bo tista steza deležna vedno redkejših obiskov in bo zato dokončno izginila. Za zgled naj kdo poskuša vzpon na Lemež, lep, razgleden vrh nad zahodnim bregom Krnskega jezera. Le tu pa tam je viden še kosček vsekane vojaške poti, ki jo visoke trave in melišča počasi brišejo. Markacije, na katere lahko naleti kot slepa kokoš na zrno, so stare vsaj 80 let. Ta vrh je celo opisan v vodniku *Sto slovenskih vrhov* ter ga Miheličev vodnik *Julijske Alpe* toplo priporoča, čeprav pove, da je orientacija zahtevna. Mar bi ne bilo vse lepše, ko bi krepki mladci domačega planinskega društva šli in potegnili čez štrleče skale majhno rdečo sled? S pomočjo teh pack, ki prav nič ne pokvarijo lepote gore, bi lahko steza vsaj toliko oživela, da bi bila vidna.

V slovenskih gorah se je gonja proti markacijam začela že s Kugijem. Slavniti gornik je rad imel goro brez madeža, a k njej je pristopil v varstvu najboljših domačih vodnikov,

za katere niti ne pošteno prizna, da so bili Slovenci. Hvala lepa, v takem spremstvu bi markacij ne potreboval nihče. Še naj spomnim, kaj so z našimi gorami počeli v prvi svetovni vojni. To je bila skrunitev, ki se z nedolžno markacijo ne da primerjati in v tisti vojski je bil Kugy vojaški svetovalec prav v naših gorah.

Tradicija, da Slovenci markacij ne maramo, se je žal ohranila do danes. V vodniku *Sto slovenskih vrhov* omenja Stan-ko Klinar na strani 134, da obstaja neki dogovor, ne vem na kateri ravni, da v slovenskih gorah, ki naj bi se dobesedno dušile pod pregosto mrežo markiranih poti, ne bomo markirali niti metra več. Sreča, da se tega dogovora ne držijo vsi. Sam Klinar takole piše o tistih, ki so se odločili, da na novo označijo stezo na Veliko Babo, vrh, ki se vzdiguje nad Planinskim domom pri Krnskih jezerih: "Gora je tega vredna, razgled z nje čisto neverjeten, čemu torej ne bi starih vojaških poti spravili k pridu?... Tako pa so markacisti zadeli kar na dvojen užitek: najprej so kršili dogovor, potem pa je prekršek rodil celo dober sad." Upam, da bo to za zgled še drugim in da dogovora ne bo nihče upošteval.

TERSKA DOLINA

21 LET PO POTRESU IMA ZAVARH SPET CERKEV

Potres, ki je leta 1976 prizadel Benečijo, je uničil tudi cerkev sv. Florjana v Zavarhu pri Bardu v Terski dolini. Potresni sunek je uničil zgradbo, ostal pa je zvonik in podobno kot zvonik v sosednjem Bardu je tudi ta kazal, kje je duhovno žarišče vasi. Kdor je bil kdaj v tej terski vasi, ki slovi tudi po svoji jami, ve, da je to nekoliko odmaknjen kraj, kjer pa še zlasti starejši prebivalci govorijo lepo slovensko narečje. V tej župniji in v sosednjem Bardu je že več desetletij za župnika Renzo Calligaro, sicer po rodu

Furlan, ki pa se je naučil ne le narečja ali "po našin", ampak tudi knjižne slovenščine, saj se zaveda, da je pri pastoralnem delu izrednega pomena vraščanje evangeljskega sporočila v kulturno dediščino prebivalstva.

Minilo je torej dobrih 21 let in v nedeljo je bila v Zavarhu zelo doživeta slovesnost, med katero je msgr. Dante Bernini iz škofije v Albanu v Laciju posvetil novo cerkev, ki so jo zgradili ob starem zvoniku. Ta prisotnost msgr. Berninija ni slučajna, saj je ta škofija kmalu

po potresu navezala tesne stike z župnikom Calligarom, ki je že dolgo tudi eden stebrov slovenstva v teh krajih. Njegova zasluga je, da se je vrnila slovenska beseda v cerkev, pa čeprav v glavnem v narečni obliki, ki pa je domačinom razumljiva. Pri vsaki maši je tako vsaj nekaj delov tudi v slovenski, pogosto pa zbor tudi zapoje kako slovensko pesem. V novi završki cerkvi pa je zdaj tudi mozaik, ki priča o tej slovenski prisotnosti. Sestavili so ga iz kamenčkov razrušenih stranskih oltarjev stare cerkve. Mozaik upodablja Mater Božjo, ki gleda završko cerkev, v ozadju pa je videti Veliko glavo in še Mužce ter Bardu. Na vrhu mozaika pa stoji napis "varvi nas".

Ob posvetitvi cerkve je g. Renzo Calligaro pripravil in izdal zelo zanimivo brošuro o

zgodovini in posredno tudi narodnostni stvarnosti Zavarha in širše gledano ostalih vasi v tej dolini.

OBVESTILO

V SOBOTO, 9. avgusta, ob 10. uri bo v cerkvi na vrhu Matajurja slovesna postavitve table s slovenskim napisom v čast Kristusu in Mariji Brezmadežni. Zbirališče pred kočjo Giovanni Pelizzo ob 9. uri. Vabljeni!

ČESTITKE

V nedeljo, 3. avgusta, bosta v Žabnicah stopila na skupno življenjsko pot Peter Gerdol in Claudia Plazzotta. Prijatelju Petru voščilo obilo sreče in veselja uredništvo Novega glasa.

IZSELJENCI

SREČANJE SLOVENSkih MATURANTOV IZ ARGENTINE, KANADE IN ZDA

"Danes smo tukaj, da se iz korenin slovenstva nasrkamo novega življenjskega soka..."

V Zavodu sv. Stanislava v Šentvidu pri Ljubljani je bilo v nedeljo, 20. t.m., prijetno srečanje slovenskih izseljenjskih maturantov, ki so na tujih tleh zrasli iz slovenskih korenin. Obisk Slovenije je organiziralo *Izseljenjsko društvo Slovenija v svetu* iz Clevelanda, Mendoze, Hamiltona, Kanade, pa Rast 26 iz Buenos Airesa. Srečanje se je začelo z mašo, ki jo je daroval v kapeli zavoda dr. Alojzij Šuštar, na koro pa so peli maturantje in skavti. Nadškof Šuštar je v pridigi slovenskim maturantom iz tujih dežel zaželel, da bi bili dnevi, ki jih bodo preživeli v domovini staršev, zares bogati in da bi odnesli iz Slovenije lepe vtise. Po maši so se mladi izseljenci srečali s skavti. Govorili so o tečaju slovensčine v Mendozi ob vznožju mogočnega vrha Aconcagua na zahodu Argentine; o slovenski šoli pri Svetem Vidu v Clevelandu (ta je bila ustanovljena pred 40 leti z namenom, da bi učili slovenske otroke slovenskega jezika); o Slovenskem srednješkolskem

tečaju Marko Bajuk (ustanovljen je bil leta 1960) v Buenos Airesu v Argentini, od koder je skupina maturantov Rast 26; o slovenski šoli v Hamiltonu, največjem mestu v Kanadi.

Na odru zavodske dvorane so se potem zvrstili kulturni nastopi posameznih skupin slovenskih maturantov iz izseljenstva: od recitacije izbora poezij pa plesnih podob, ki vežejo slovenske maturante s Slovenijo in Argentino ter argentinskih plesov.

Ganljivo in zelo prisrčno so proti koncu kulturnega dela tega lepega nedeljskega srečanja zvenele besede ene od maturantk Slovenskega srednješkolskega tečaja Rast 26: "Argentinsko-slovenska mladina ima nekaj svojega: slovensko preteklost, korenine in kulturo, argentinsko sedanost ter argentinsko in slovensko bodočnost. Naša mladina raste iz slovenskih korenin na rodovitni argentinski zemlji in je tudi del Slovenije. Danes smo tukaj, da se iz korenin slovenstva nasrkamo novega življenjskega soka ter ga prilijemo v daljni deželi k viru, ki po zaslugah naših dedov namaka mlado rast Slovenije v svetu, Slovenije v Argentini."

V naslednjih dneh so izseljenjski maturanti pili lepote v vsej prostranosti Dolenjske, Primorske, Gorenjske in Štajerske. V tem času jih je sprejel tudi ljubljanski nadškof dr. Franc Rode. V njihov program pa je vpeto še romanje treh Slovenij na Svete Višarje.

- MARIJA PRIMC

KANALSKA DOLINA

PRIPRAVE NA RAZISKOVALNI TABOR

Priloge na letošnji raziskovalni tabor *Kanalska dolina 97*, ki bo od 25. avgusta do 6. septembra v Naborjetu in na Trbižu, so v polnem teku.

Prireditelji tabora so Odsek za zgodovino pri Narodni in študijski knjižnici, Društvo mladih raziskovalcev iz Trsta in Gorice ter Društvo slovenskih naravoslovcov in tehnikov Tone Penko. Soprireditelja sta Slovensko kulturno središče Planika v Kanalski dolini, ki bo dalo na razpolago prostore, kjer bodo delali mladi raziskovalci, ter gibanje Znanost mladim iz Ljubljane, ki je s finančno podporo omogočilo letošnjo izvedbo tabora.

Za tabor se je že prijavilo kakih 20 mladih raziskovalcev (zamudniki se lahko še prijavijo v Trstu na Odseku za zgodovino v ul. Petronio 43 in v Narodni in študijski knjižnici v ul. sv. Frančiška 20, ter v Gorici v

Knjižnici Damir Feigel), ki so v glavnem dijaki, pa tudi univerzitetni študentje. Nekateri so že sodelovali na raziskovalnih taborih, ostali pa so novinci. Delali bodo na območju občine Trbiž in Naborjet - Ovcja vas, stanovali pa bodo v gostinskem obratu na Trbižu. Razdeljeni bodo v štiri skupine. Ena etnološka bo raziskovala odnos vasi do planin, dru-

ga pa zgodovino družin. Tretja skupina bo preučevala ljudsko arhitekturo, četrta - jezikoslovna - pa bogastvo jezika, zlasti uporabo raznih izrazov za kmetijstvo, orodje, za imena planin in vasi. Pri tem so jim obljubili pomoč kulturni delavci iz domačega društva Planika Rudi Bartaloth, Anton Sivec in Peter Gerdol. Pri delu se bodo raziskovalci obračali do doma-

čega prebivalstva, pri katerem računajo na dragoceno pomoč predvsem starejših domačinov, ki bi jim lahko nudili bogate etnološke podatke.

Raziskovalne skupine bodo vodili mentorji: stari znanec raziskovalnih taborov, domačin Roberto Dapit, iz Slovenije pa bodo mladim priskočili na pomoč Mojca Ravnik, Irena Nartnik in Danila Zuljan, vodja tabora pa bo tudi tokrat Milan Pahor.

Raziskovalni tabor se tako vrača v Kanalsko dolino, kjer je že bil leta 1986, ko so raziskovalci nabirali informacije v Žabnicah, Ukvah in Ovcji vasi, prebivalci pa so v domu Mangart.

- ED

V SLOVENSKI POLITIKI ŽIVAHNO TUDI MED POČITNICAMI

SODELOVANJE OBEH KOALICIJSKIH STRANK UTRDILO VLADO

MARJAN DROBEŽ

V Sloveniji je že kazalo, da je vlada oslabiljena, zaradi česar sta obe opozicijski stranki, SDS in SKD, menili, da bi v razmerah politične nestabilnosti bile najbolj primerne in koristne predčasne parlamentarne volitve...

Iz izjav njenih predstavnikov, Janeza Janše in Lojzeta Peterleta, je izhajalo, kako je možno, da bi se SLS odrekla vladni koaliciji ter se vrnila v okrilje t.i. slovenske pomladi. Vendar pa sta obe stranki vladne koalicije pod vodstvom Drnovška in Marjana Podobnika okrepili sodelovanje, kar je vlado utrdilo. Stranki sta medsebojno popuščali in dosegli sporazum o proračunu za to leto, hkrati pa sta dosegli dogovor o dodatku h koalicijski pogodbi. V slednjem so našli najpomembnejši ukrepi oz. cilji vlade in njenega delovanja, ki so povečini skladni s programskimi usmeritvami Slovenske ljudske stran-

ke. Marjan Podobnik je bil v pogovorih z Drnovškom in ministri iz LDS odločen in nepopustljiv, kar zadeva proračun in razdelitev sredstev za posamezne dejavnosti ter pri snovanju omenjenega dodatka h koalicijski pogodbi. Podobnik je izpričal nekaj potez, ki kažejo, da je postal še bolj sposoben in odgovoren politik, kar je v slovenski politiki in javnosti vzbudilo ugoden vtis in odmevne komentarje. Predsednik vlade pa se je ponovno izkazal kot prilagodljiv politik, ki je pripravljen tudi popuščati in se sporazumevati, da bi se vlada lahko ohranila. Obema koalicijskema partnerjema pa je koristilo tudi splošno mnenje v Sloveniji, ki meni, da bi morebitne politične volitve v sedanjem obdobju oslabilo pogajalsko prepričljivost naše države pri vključevanju v polnopravno članstvo EZ.

Podrobnosti in vse določbe dodatka h koalicijski pogodbi sicer še niso znane, nekaj pa so jih že objavili. Tako je bila sprejeta zahteva SLS, da bodo v slovenskih šolah uvedli nov predmet o držav-

ljanski vzgoji, porodniški dopust bodo podaljšali na 15 mesecev, posebno vladno telo, ki ga bo vodil Marjan Podobnik pa bo imelo velike pristojnosti in vlogo pri odkrivanju primerov nezakonite privatizacije oz. prilasčanja (tativin) družbenega premoženja. V slovenski politiki pa je bilo v preteklih dneh še nekaj drugih dogodkov in novosti. Zelo aktualen je sporazum, ki sta ga dosegla premier dr. Janez Drnovšek in ljubljanski nadškof dr. Franc Rode o tem, da se vračanje škofijskega premoženja, nacionaliziranega leta 1947, zadrži do 31. oktobra letos. V tem času naj bi se obe stranki sporazumeli o vračilu imetja oz. gozdov. Država in škofija menda soglašata, tudi skladno z nekdanjim predlogom SLS, saj bi tretjino od okrog 28 tisoč ha gozdov Cerkev dobila nazaj, za tretjino bi ji izplačali odškodnino, tretjino pa bi rimskokatoliška Cerkev podarila kmetom v višinskih krajih. Sicer pa je Državni zbor po ostrih in polemičnih razpravah sklenil, da bodo do 20. decembra letos zadržali izvajanje tistih določb

zakona o denacionalizaciji, kjer je posledice treba preveriti. Zakon o denacionalizaciji je dobil tudi mednarodne razsežnosti in nekateri menijo, da je obnavljanje pri vračanju premoženja, ki je bilo v prejšnjem režimu zaplenjeno, morda najbolj škodovalo Sloveniji, ko se je poskušala vključiti v obrambno organizacijo Nato.

V slovenski vladi in sploh politiki bo živahno tudi med počitnicami, saj si bosta oba največja protagonista, dr. Janez Drnovšek in Marjan Podobnik, privoščila samo nekaj dni dopusta. Vlada se bo posvetila zlasti ukrepom, ki jih bo treba izpolniti za vključevanje v EZ, v parlamentu pa se bo morala soočiti z interpelacijo, ki jo je proti vladi predložila poslanska skupina SDS s prvim podpisnikom Janezom Janšo. Proti vladi pa je uperjena tudi zahteva poslanec iz vrst Socialdemokratske stranke Slovenije, Slovenskih krščanskih demokratov, Združene liste socialnih demokratov in Slovenske nacionalne stranke, da Ustavno sodišče presodi ustavnost in zakonitost zakona o zagotovitvi sredstev za potrebe države v obdobju začasnega financiranja v letošnjem letu.

PESNIKOVA POT K BOGU, TRIDESET LET POZNEJE

MARJANA REMIŠ

Tridesetletnico pesnikove smrti in obletnico njegovega rojstva sta preteklo soboto z bogatim kulturnim programom na prostem obeležila Vaški odbor Biljana - Zali Breg in Zveza kulturnih organizacij iz Nove Gorice. Večer o pesniku za poeta in ljubitelje ter bralce Gradnikove poezije so organizatorji umestili na Obrobek za župnijsko cerkev sv. Mihaela v Biljano, ki je v desetletjih med obema vojnima predstavljala živelj kulturnega dogajanja v Brdih.

Spomin na obletnico pesnikovega rojstva in smrti so v Biljani počastili s predstavitvijo esejične mape dr. Tarasa Kermaunerja z naslovom: *Gradnikova pot k Bogu ter s ciklom akvarelov Duša in obrazi razuma akademskega slikarja Petra Abrama. Mapo, ki je vsebinsko že bila predstavljena na Gradnikovih večerih, je oblikoval Pavel Medvešek.*

Drobce iz spominskega mozaika srečevanj s pesnikom je poletnemu večeru, nad katerim se je penilo nebo, dodal prevajalec, bibliograf, publicist in primorski kulturni delavec Marijan Breclj. Večer je v celoto povezala novinarka Mirka

Čubej, za neizmerno lepo in občuteno interpretacijo *Večerne sence*, cikla Gradnikovih sonetov, pa je poskrbel dramski igralec Janez Starina, član Primorskega dramskega gledališča. Poezijo, ki je napajala Obrobek in številno občinstvo - domačine, pesnikove prijatelje iz Brd, sovaščane in sina, ing. Sergeja Gradnika, je milozvočno dopolnila tudi violinistka Mojca Križnič. Zven poezije, violine ter interpretata je v poletnem večernem somraku dodal mogočen vtis večernih Gradnikovih senc, ki so plavale nad Biljano.

Kulturnemu delu večera v Biljani so domačini pripeli tudi družabnega, ob kozarčku rujnega so se razvezali jeziki in slišati je bilo veliko spominov na leta, ko se je po briških cestah in kolovozih sprehajal oni molčeci, a prijazni "gospod iz Ljubljane". Bogata zakladnica spominov na pesnika Gradnika je domačinka gospa Alma Feri, ki je pripovedovala o svojem obisku pesnika in njegove soproge Francke v Ljubljani, spomini pa so v neuradnem pogovoru privreli na dan tudi v klepetu s pesnikovim sinom ing. Sergejem Gradnikom.

ŽELEZNIŠKA PROGA OB SOŠKEM KORIDORJU ZMEROM MANJ UPOŠTEVANA

MALO TOVORNIH VLAKOV ČEZ NOVO GORICO

Prednostne smeri za promet in izmenjave v Sloveniji, ki potekajo iz Ljubljane v Maribor in Koper ter obratno, se čedalje bolj kažejo tudi v železniškem gospodarstvu. Železniška proga Jesenice-Nova Gorica-Sežana, se kaže, kot da nima več tistega strateškega pomena in veljave, ki sta bila razlog za njeno zgraditev pred 91 leti. Tovorni oz. blagovni promet na njej je vsako leto manjši, posebej pa se znižuje število vlakov, ki iz koprškega pristanišča vozijo surovine in drugo blago v Avstrijo. Zaradi neugodnih gibanj v prometu se zmanjšuje tudi število delavcev in uslužbenecv na območju goriškega železniškega vozlišča. V šestdesetih letih je bilo na t.i. goriško-bohinjski progi zaposlenih okrog 1.200 ljudi, 1976 kakih 900, letos pa je v tem delu slovenskega železniškega gospodarstva zaposlenih le še približno 530 delavcev in uslužbenecv. Predstavniki Slovenskih železnic nikoli niso pojasnili in obrazložili vzrokov za čedalje manjše upoštevanje proge, ki ima svoja izhodišča na Jesenicah, v Novi Gorici in v Sežani (tam se usmeri proti Kopru), ter je v preteklosti imela tudi naziv Soški koridor. Z njim so poudarjali, da je ta smer najbližja, najcenejša in torej najbolj primerna za tranzitne tovore po železnici, ki gredo iz koprškega pristanišča ter čez Novo Gorico in Jesenice v Avstrijo. Tudi v nacionalnem programu razvoja slovenske železniške infrastrukture, objavljenem leta 1994, je bilo zapisano, "da je proga Jesenice-Nova Gorica-Sežana (t.i. Soški koridor) na-

menjena mednarodnemu, zlasti tranzitnemu prometu. Je hkrati tudi pomembna alternativna pot progi čez Ljubljano in ima pomembno vlogo za razvoj območja, čez katerega poteka. Proga je za to vlogo ustrezno posodobljena (osna obremenitev je 20 ton), vendar bosta v smeri Jesenice-Nova Gorica-Sežana potrebni modernizacija signalno-varnostnih telekomunikacijskih naprav in obnova predorov."

Vodje raznih železniških dejavnosti v Novi Gorici, ki imajo sicer svoje sedeže drugod, predvsem v Divači, Postojni in Pivki, Boris Šuligoj, Zdenko Juretič in Marjan Medvešek so v daljšem pogovoru za Novi glas menili, da ni nobenega utemeljenega razloga za obmejno splošno na-

zadovanje železniške proge. Povedali so, da je proga iz koprškega pristanišča in čez Ljubljano in Maribor, v Avstrijo, ki jo zdaj uporabljajo, kar za 60% daljša od smeri, ki bi potekala čez Novo Gorico in Jesenice. Kljub temu pa pri Slovenskih železnicah trdijo, da je omenjeni tranzitni promet donosnejši po progi čez Ljubljano. Kot dokaz postopnega siromašenja železniške proge Jesenice-Nova Gorica-Sežana so naši sogovorniki opozorili, da je v Novi Gorici od raznih železniških dejavnosti ohranila sedež (menda samo še za kratko obdobje) le še Sekcija za vzdrževanje prog. Ostal je tudi šef železniške postaje.

NAMERNO ZAPOSTAVLJANJE GORIŠKE?

Blagovni tranzitni promet, ki je spričo svoje donosnosti najbolj pomemben, je v obdobju do leta 1991 dosegel celo milijon ton tovorov letno. Potem se je pričelo nazadovanje omenjene zvrsti železniškega prometa. L. 1988 je omenjeni promet znašal okrog 683 ton, leto kasneje je narasel na 832 tisoč ton, l. 1990 pa se je ponovno znižal in dosegel 781 tisoč ton. Tranzitni promet po tej železniški progi je zdaj padel na najnižjo mogočo raven. Čez Novo Gorico pelje le en vlak dnevno s povprečno 1.400 tonami blaga iz koprškega pristanišča, ki je namenjeno prejemnikom v Avstriji.

Seveda pa to ni edini blagovni promet (je pa najva-

žnejši), ki poteka čez Novo Gorico. Železničarji cenijo tovore, ki jih prevzemajo v anhovski cementarni ali pa jih tam iztovorijo. Gre za cement, ki ga izvažajo v Italijo, oz. za surovine, ki jih Industrija v Anhovem prejema iz tujine. Na Mostu na Soči na železnico prevzemajo povečini les, ki je namenjen kupcem na Hrvaškem. Del blagovnega prometa poteka tudi na železniški progi med Novo Gorico in Gorico.

Železniška postaja v Novi Gorici je sedaj najbolj značilna po živahnem potniškem prometu, ki poteka v razne smeri: proti Sežani, v Gorico, v smeri proti Jesenicam in dalje v Ljubljano ter v Prvačino in od tam v Ajdovščino. Vlak, ki vozi med Novo Gorico in Gorico, je mešan (kombiniran) ter vključuje vagon, natovorjene z raznim blagom, namenjenim v Italijo, ter en vagon za potnike, ki so namenjeni v Gorico. Ta vlak je izviren in nekaj posebnega za mednarodne železniške tokove v potniškem prometu. Za ponazoritev obsega potniškega prometa, ki ima izhodišče v Novi Gorici, navajam, da je lansko leto iz Nove Gorice odpeljalo ali pa tja pripeljalo skupaj skoraj 11 tisoč vlakov. Zaradi upadanja blagovnega prometa na progi Jesenice-Nova Gorica-Sežana, ki je posledica prometne politike in strategije vodstva Slovenskih železnic, mnogi v Novi Gorici, med njimi tudi Forum za Goriško, menijo, da je to še ena izmed metod in usmeritev za zmanjšanje oz. zapostavljanje vloge Goriške v Sloveniji.

M.

UKREP, KI JE DOLOČEN V PRIDRUŽITVENEM SPORAZUMU MED SLOVENIJO IN EZ

SAMO ŠE NEKAJ MESECEV BREZCARINSKE PRODAJALNE OB MEJAH SLOVENIJE

V Sloveniji je dalj časa trajala negotovost o tem, kakšna je prihodnost brezcarinskih prodajal ob mejah z Italijo in Avstrijo. Kupci v njih nabavljajo najrazličnejše blago, zlasti cigarete, alkoholne pijače in druge izdelke iz Slovenije oz. tujine po ugodnih cenah. Država v njih pridobiva znatna finančna sredstva, ki jih namena proračunu, dobičke pa imajo tudi trgovska podjetja, ki so omenjene brezcarinske prodajalne odprle. Teh lajšav in ugodnosti pa bo kmalu konec. Slovenija se je namreč v Pridružitvenem sporazumu z EZ obvezala, da bo trgovanje brez carin omejila oz. ne bo več odpirala novih prodajal s takim statusom. V prihodnje bodo brezcarinske trgovine lahko delovale le na mednarodnih letališčih in v pomorskih pristaniščih, ki so odprta za mednarodni promet.

Omenjena določila, ki so vsebovana tudi v priporočilih Sveta za carinsko sodelovanje (ta deluje v okviru EZ), Slovenija že upošteva oz. izvaja. Proste carinske prodajalne na maloobmejnih mejnih prehodih že dalj časa ne poslujejo več, na meddržavnih oz. mednarodnih mejnih prehodih pa bodo lahko obratovale samo še do 1.1.1998. Ob takih prehodih bodo sicer lahko ostale odprte, vendar le kot običajne trgovine.

Omenjene podrobnosti so vsebovane v odgovoru slo-

venske vlade na poslansko vprašanje Zmaga Jelinciča, ki je menil, "da se vlada ne zaveda, kakšno škodo bo ukinitvev brezcarinskih trgovin ob mejah z Italijo in Avstrijo povzročila državi, zlasti pa njenemu gospodarstvu in državnemu proračunu."

TUDI V BRANIKU ZAHTEVAJO SVOJO OBČINO

Svet krajevne skupnosti v Braniku je Mestni občini Nova Gorica poslal zahtevo, da začne postopek za ustanovitev občine Branik. V dokumentu je razčlenjen zgodovinski razvoj Branika in okoliških naselij, ki so imeli svojo občino v raznih obdobjih že od l. 1814 dalje. Ko to središče ob prehodu Vipavske doline na Kras ni imelo svoje občine, je imelo vedno svoje predstavnike v občinskih organih vse do lokalne samouprave. To dejstvo je za prebivalce Branika nesprejemljivo. Predvidena nova občina Branik bi obsegala 21,1 km površine. Imela bi okrog 1600 prebivalcev, kar pa je skladno z zakonom, ki dopušča možnost, da ima občina iz določenih razlogov lahko tudi manj kot 5 tisoč prebivalcev. Predsednik Krajevne skupnosti Vojko Colja je izrazil prepričanje, da bi na referendumu večina prebivalcev glasovala za izločitev iz Mestne občine Nova Gorica in za oblikovanje lastne občine. - M.

SLOVENSKO DEŽELNO GOSPODARSKO ZDRUŽENJE

DEŽELNO PREDSEDSTVO SE JE SESTALO PRED POLETNIM PREMOROM

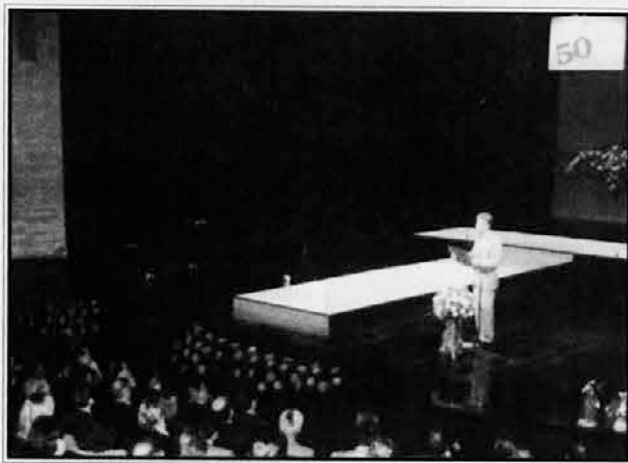
DAVORIN DEVETAK

SDGZ in SGZ Gorica, Kmečki zvezi Trst in Gorica so zatem predstavili v državnem zboru, skupno z gospodarskimi organizacijami slovenskih manjšin v Avstriji in na Madžarskem, enoten predlog za izvedbo resolucije slovenskega parlamenta o avtohtonih manjšinah. Ob tej priložnosti so povedali, da je državni zbor prav po obisku odborov za mednarodne odnose in za gospodarstvo ter komisije za odnose s Slovenci v zamejstvu in po svetu v F-Jk izredno uvrstil obravnavo položaja manjšin v Italiji na dnevni red 6. zasedanja. Prav tako je zahteval za naslednje popoletno zasedanje odgovor vlade v zvezi z (ne)izvajanjem omenjene resolucije, ki je bila sprejeta junija lani. Sklep je podpisalo vseh deset poslancev, ki so se udeležili obiska v F-Jk.

Pečenik je ocenil kot izredno pozitivno zavzemanje slovenskega parlamenta, ki ga je sprožilo gospodarstvo za svoje potrebe, koristno pa bo za vso manjšino, v prvi vrsti za Primorski dnevnik in druge kulturne institucije.

Člani vodstva in načelniki sekcij pri SDGZ so nato obravnavali kot posebno pereče vprašanje prizadevanja za rešitev Primorskega dnevnika. Kljub številnim pomislekom glede ekonomske postavitve celotne operacije in glede številnih negotovih aspektov, ki jih pogojuje dodelitev javnih prispevkov, ter glede včasih

Predsedstvo Slovenskega deželnega gospodarskega združenja se je pred kratkim sestalo v Šempolaju na zadnjem sestanku pred začetkom prave poletne sezone. Vzelo je na znanje poročilo predsednika Marina Pečenika o rezultatih nedavnega obiska slovenskega državnega zbora pri zamejskih podjetjih v Furlaniji-Juljski krajini.

Arhivski posnetek z lanske proslave ob 50-letnici SDGZ (Foto Kroma)

pomanjkljivega informiranja so člani predsedstva podprli prizadevanja za pridobitev osebnih jamstev. Zagotovili so osebno podporo in podporo organizacije osebnostim, ki izhajajo iz gospodarskega manjšinskega okolja.

Gospodarstveniki bodo opravili svojo dolžnost, kot so dokazali, tako s sponsorizacijo tiskarnih stroškov dnevnika konec leta kot s pomembnim kapitalskim pristopom v Zadrugo Primorski dnevnik. Vendar je prevladalo stališče, naj pride do srečanja s Skupnim manjšinskim predstav-

ništvom, da se pravilno ovrednoti doprinos gospodarstva.

Nadalje so člani predsedstva povsem podprli vključitev združenja v projekt tržiških industrijcev *Trst prihodnosti*. Slovenska organizacija in posamezna podjetja se bodo suvereno in po interesu pridružili raznim delom ambicioznega in perspektivnega načrta, ki namerava odgovoriti, prvič pozitivno in ne z običajnim jalovim jamranjem "no se pol", vsem negativnim pokazateljem krize, ki kažejo na navidez neustavno, ne le gospodarsko hiranje in ugašanje mesta.

Predsednik Pečenik je podal obračun nedavnega 21. rednega občnega zbora SDGZ. Pozdravil je novega nadzornika, zobozdravnika in člana sekcije samostojnih poklicev Aleksandra Hareja. Omenil je izvolitev drugega nadzornika, elektroinstalaterja Adriana Gariupa iz Benečije ter novega namestnika, mlade odbornice trgovcev Mikele Drnovšček. Pri tem se je treba zahvaliti za požrtvovalno delo dosedanjim nadzornikom inž. Fabiju Boniniju in Ediju Vodopivcu, uglednemu bivšemu podpredsedniku Združenja in predsedniku trgovcev Borivoju Švaglju ter ne nazadnje predsedniku bančne sekcije Andreju Gergetu.

Sledila je navedba številnih točk, ki se izvajajo ali so načrtovane za naslednje obdobje. V pripravi so konvencije z bankami, ki predvidevajo posebne ugodnosti za člane. Jeseni bi morala steči akcija za dodelitev neobdavčenega goriva za avtoprevoznike. Kamnoseki, umetni in drugi obrtniki se intenzivno pripravljajo na nastope za Kraško ohcet v Repnu in za obrtni sejem v Celju, gostinci ravno tako na sejem Gosttur v Mariboru, kjer bodo predstavili skupno ponudbo od Nadiških dolin do Milj. Trgovci bodo angažirani v novi izdaji Trieste City Club '97. Tudi splošna dejavnost organizacije ne pozna mirovanja niti med poletjem: na sporedu so dolgoročno zastavljene akcije, stiki z Gospodarskim združenjem iz Gorice in ostali institucionalni stiki v deželi, v Sloveniji in z manjšinskimi gospodarskimi organizacijami na Koroskem in Madžarskem.

ITALIJANSKO PRAVO

ŠE ČAS ZA PREUREDITEV DEJANSKIH DRUŽB NA KMETIJSKEM PODROČJU

DAMJAN HLEDE

Precejšnja nejasnost v zvezi s preureditvijo dejanskih oz. nepravilnih družb oz. t.i. tihih družinskih skupnosti na kmetijskem področju, ki je prišla na dan v zadnjih mesecih, ima svoj vir v Prodijevem finančnem manevru za leto 1997 (zakon št. 662/96), ki je v 75. odstavku tretjega člena z zelo splošno in nenatančno formulacijo določil, da v prejšnjih odstavkih uvedeni predpisi v zvezi z olajšano preureditvijo dejanskih družb do 30. junija 1997 veljajo "tudi za navadne netrgovinske družbe na kmetijskem področju, ki so že obstajale v datumu 19. februarja 1996".

Za katera kmetijska podjetja konkretno velja omenjeni predpis? - so se začeli spraševati. Navadne netrgovinske družbe na kmetijskem področju, če so registrirane, so namreč popolnoma zakonite tako s civilnega kot z davčnega vidika. Tako so se zvrstile različne interpretacije in tudi kasnejši zakonski posegi v to normo so skušali točneje določiti naslovljence tega predpisa. Prodijev dodatni finančni manever (zakon št. 79/97) je določil, da "dejanske družbe na kmetijskem področju" se lahko z olajšavami preuredijo v individualna kmetijska podjetja od 1. decembra 1997. Šlo je spet za nenatančen izraz. Katere so namreč "dejanske družbe na kmetijskem področju"? O dejanskih družbah se namreč govori, ko več oseb skupaj (torej v družbeni obliki) izvaja dejavnost, ki je trgovinske narave (kmetijska dejavnost ni trgovinske narave), ampak izven družbenih oblik, ki jih predvideva civilni zakonik.

Ne izraz "navadne netrgovinske družbe" ne izraz "dejanske družbe" nista sposobna točno opredeliti naslovljencev predpisa, ki uvaja olajšano preureditev družbene dejavnosti na kmetijskem področju. Oba, čeprav z netočnim pravnim izrazom, pa skoraj gotovo kažeta na splošno na tista kolektivna kmetijska podjetja, ki niso pravno urejena v eni izmed predvidenih družbenih oblik: tihe družinske skupnosti (kjer je več posameznikov vpisanih pod isto davčno številko IVA) in navadne netrgovinske družbe, ki niso registrirane (in so torej "nepravilne" in ne "dejanske").

Sedaj v parlamentu obravnavajo nov zakon (v senatu je že bil odobren, v teh dneh bi ga morala potrditi še poslanska zbornica), ki bo predvideval, da velja termin 1. decembra tudi za olajšano preureditev v navadne netrgovinske družbe in ne samo za tisto v individualna kmetijska podjetja.

Ni še znano, kateri naziv bo uporabil zakonodajalec v

tem primeru, jasno pa je, da predpisi veljajo za dva omejenjena pojava.

ZVEZA POTROŠNIKOV OPOZARJA

MOŽNE NEVŠEČNOSTI OGLASNIH PONUDB

Kdor želi prodati ali dati v najem nepremičnino in se za to kupčijo posluži oglasov prek časopisov ali revij, mora biti precej pozoren, da ne bo dolžan - po zaključenem poslu - plačati visoke in nepričakovane opravnine kakemu nepremičninskemu posredniku. Pred to nevarnostjo opozarja italijanska zveza potrošnikov. Kdor se za tovrstne posle posluži časopisnih oglasov, hoče namreč - jasno - nekaj prihraniti in se zato želi nalašč izogniti posredništvu nepremičninskih agencij, ki za opravljeno delo zahtevajo seveda primerno plačilo.

Rado pa se dogaja, da nepremičninski posredniki preberejo časopisne oglase in jih po svoje spet druge objavijo z dodatkom lastne telefonske številke. Ko najdejo zainteresiranega kupca, mu samo nudijo naslov prodajalca; če potem izvejo, da se je kupčija sklenila, imajo pravico zahtevati od prodajalca opravnino, ker so bili posredniki najdenega kupca.

Člen 1755 italijanskega civilnega zakonika namreč določa, da ima posrednik do obeh strank pravico do opravnine, če je bila kupčija sklenjena kot posledica njegovega posega. Sodna praksa podrobneje poudarja, da obstaja omenjena pravica, tudi če posrednik ni prejel nobenega naročila s strani prodajalca ali najemodajalca. Dovolj je, da posrednik dokaže, da se je kupčija zaključila prav zaradi njegovega posega. Obstajajo pa tudi razsodbe, ki določajo, da je omenjeni dokaz lahko zgolj domnevne narave, kar pomeni, da je veljaven in določen, tudi če ga sodnik razbere iz same interpretacije dejstev in da je potem breme kupca dokazati, da ni bilo tako.

Pred takšno nevarnostjo se lahko prodajalci in najemodajalci ščitijo tako, da zainteresiranega kupca takoj vprašajo, če mu je ponudbo posredovala kakšna agencija. Če je bilo tako, lahko zahtevajo od agencije pisno odpoved opravnini in če je ne dosežejo, so prisiljeni poiskati si drugega klienta.

DH

KAKO SE PREDSTAVIMO

VODNIK DO OSEBNE PODOBE ZA ŽENSKO IN MOŠKE

GABRIJEL DEVETAK

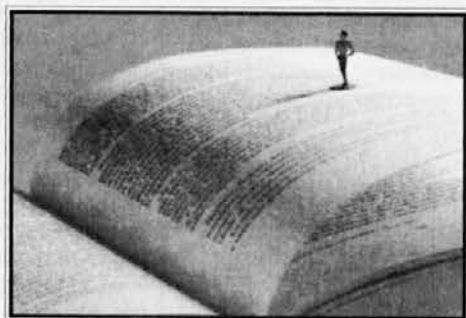
Pred kratkim je izšla pri Založbi Mladinska knjiga v Ljubljani praktična knjiga z naslovom *Kako se predstavimo*, ki jo je napisala Mary Spillane; obsega 312 strani besedila in barvnih fotografij.

Vse to bo zanimivo za mlajše in starejše podjetnike, managerje, obrtnike in druge zainteresirane, ki se želijo poglobiti v predstavljanje in ugotavljanje določenih navad ter zakonitosti na tem področju.

Raziskave so potrdile, da je v poslovnem svetu poleg dosežkov znanja in izkušenj zelo pomembno tudi to, kakšen vtis naredite na ljudi. Zato bomo s pomočjo knjige, ki je pred nami, spoznali:

- kako postanemo mojster v nastopanju na sestankih in v javnosti,
- kako si s pametno izbiro barv in oblačil dopolnjujemo garderobo,
- kako z ustreznim videzom, glasom in govorico telesa boljše komuniciramo z drugimi.

V prvem delu imamo *Vodnik do osebne podobe za ženske*. V njem so zajeta poglavja, ki se nanašajo na "pravo" podobo ženske, garderobo, voditeljski sijaj, predstavljanje itd. Vse to je izredno praktično podano v sliki in besedi,

da bodo tudi tisti, ki se s tem še niso ukvarjali in poglobljali, lahko izredno hitro spoznali in v praksi uporabljali prave prijeme pri predstavljanju.

V drugem delu knjige pa je *Vodnik do osebne podobe za moške*, v katerem imamo možnost razmeroma hitro spoznati in v praksi obvladati ne samo vprašanje oblek, garderobe, tona glasu, ampak tudi druge vsakdanje koristne podrobnosti in načela za utrjevanje lastne podobe.

Zlasti za podjetnike, obrtnike in managerje bo zanimivo poglavje, ki obravnava podjetje in njegovo celotno podobo. Cilj je, da vsi tisti, ki imajo stike z ljudmi, pazijo na urejenost pri nastopih in ustrezno osebno podobo. Prav s pomočjo te knjige bodo nekateri neuglajeni in malomarni, nekorektni podjetniki izpili svoje poslovanje in odnose s strankami in boljše dosegli poslovne uspehe.

Knjiga vsebuje številne praktične in dragocene informacije. Prepričani smo, da bodo po njih segali mlajši in starejši podjetniki, obrtniki itd., ki bi radi uspeli v vedno bolj konkurenčnem poslovnem svetu.

500 TISOČ SLOVENCEV BO LETovalo NA HRVAŠKEM?

V Sloveniji je Center za pospeševanje turizma, ki deluje pri vladi, povabil državljane, naj svoje počitnice preživijo v lastni državi. Kampanja za to poteka pod geslom *Dobrodošli doma*. Kaže pa, da kampanja ne bo imela uspeha. Iz neke ankete namreč izhaja, da bo na letovanje odšla več kot polovica vprašanih. Slabih 35 odstotkov jih bo dopustovalo v Sloveniji in dobrih 57 odstotkov v tujini (pri tem je mišljena predvsem Hrvaška).

V celoti naj bi v sedanjih dopustniški sezoni na Hrvaškem letovalo kar okoli 500 tisoč Slovencev. Za te turiste so ugodne tudi cene, Hrvati oz. tamkajšnji gostinski in turistični delavci pa so menda s Slovenci tudi bolj prijazni, kot so bili v prejšnjih letih.

Ob tem pa je slovenski javnosti malo znano, da je Hrvaška sprejela predpise, s katerimi je skoraj onemogočila lastništvo in posest okrog 53 tisoč počitniških hišic, ki so jih resna slovenska podjetja v obdobju prejšnje države zgradila v Istri in drugod ob hrvaški obali. - M.

PREDSTAVITEV ZBORNKA

LETOŠNJI ZBORNIK
ZAMEJSKEGA ŠPORTA
OBSEŽNEJŠI

ERIK DOLHAR

V soboto, 26., in v ponedeljek, 28. julija, je Združenje slovenskih športnih društev v Italiji na Proseku in v Doberdolu predstavilo drugi "Zbornik slovenskega športa v Italiji 1996/97" Branka Lakoviča, ki vsebuje vrsto novosti v primerjavi z lansko prvo izdajo.

S predstavitev Lakovičevega Zbornika na Proseku; spodaj detalj iz knjige

Publikacija je nedvomno pomembna pridobitev za našo športno publicistiko, njen izid pa je poleg ZŠSDI-ja omogočil letos tudi Sklad Mitja Čuk v sodelovanju z zadrugo List Opčine, kar predstavlja tudi svojevrstno novost. Zbornik vsebuje celo vrsto podatkov o delovanju, uspehih in neuspehih naših društev v minuli sezoni. Za vse tiste, ki se s športnim poročanjem poklicno ukvarjamo, nam je Zbornik nezamenljiv in dragocen pripomoček pri vsakdanjem delu v uredništvu. Sploh pa tudi v tem primeru velja latinsko načelo "verba volant, scripta manent", saj grede podatki takoj v pozabo oz. spomin nemudoma zbledi, če kdo teh podatkov ne zapiše in jih nato zbere v celovito enoto. Avtor je imel pri zbiranju rezultatov in slik nemajhne težave, saj le redkokatero športno društvo v zamejstvu skrbi za svoj arhiv.

Letošnji zbornik šteje 336 strani, to je skoraj polovico več

kot lani. V njem je kar 400 slik. Pri društvih je poleg skopih podatkov podana tudi kratka zgodovina kluba in so navedeni tudi vsi dosednji predsedniki. Vsaj ena stran je posvečena "amaterskim" športom, kot so jamarstvo, alpinizem, invalidski šport in športni ribolov. V Zborniku je tudi kratek obračun slovenskih športnikov avstrijske Koroške, dodatno novost pa predstavlja dejstvo, da je leta podan tudi v nemščini. V letošnjem "almanahu" je tudi nekaj reklamnih oglasov, ki so vsaj delno krili stroške za izdajo knjige. Ena stran je posvečena spominu na pokojnega športnega časnikarja Marjana Dolgana.

Almanah si lahko nabavite v vseh naših knjigarnah na Tržaškem in Goriškem, v nekaterih trafikah in seveda ob poletnih športnih praznikih naših društev (cena 25.000 lir).

NAGRAJEVANJE

PRIZNANJA OKS IN GORIŠKEGA ZŠSDI

Doberdolu - V ponedeljek, 28. julija, je na velikem športnem prazniku namestnik generalnega sekretarja Olimpijskega komiteja Slovenije - Združenja športnih zvez Marjan Jemec podelil posebno priznanje - zlato značko - zamejskim športnikom, ki so dosegli vrhunske uspehe na mednarodni ravni. Nagrado OKS so prejeli Poletova kotalkarica Tanja Romano za 2. mesto na lanskem kadetskem evropskem prvenstvu v Italiji, Valov odbojkar Matej Černic za osvovitelj srebne medalje z italijansko reprezentanco na lanskem mladinskem evropskem prvenstvu v Izraelu ter rolkar Mladine David Bogatec za 1. mesto v štafeti in 2. mesto med posamezniki na svetovnem prvenstvu v Nemčiji (na sliki Kroma: za Mateja Černica je nagrado dvignil oče Igor, ker je sin na pripravah z državno reprezentanco v Braziliji; desno Tanja Romano).

V Doberdolu pa je tudi goriški pokrajinski odbor Združenja slovenskih športnih društev v Italiji kot vsako leto nagradil najuspešnejše ekipe, ki so v minuli sezoni napredovale v višjo ligo (odbojka: Val in Naš Prapor, nogomet: Mladost, košarka: Dom), na mladinskem področju osvojile vsaj pokrajinski naslov (odbojka: naraščajniki Soče in mladinci Vala), med posamezniki pa so bili nagrajeni kotalkarji Vipave Cristina Sirotti, Nicola Ragno ter Mattia in Karin Kukovaz (na skupinski sliki). Nagrade je podelil pokrajinski predsednik ZŠSDI Marko Lutman ob pomoči deželnega predsednika Jurija Kufersina. Goriški CONI je podelil še posebni priznanji Mladosti in Vipavi.

KOŠARKA INTERVJU / PAVEL VIDONI

NAPREJ Z
NAŠIMI IGRALCI

Walter Vatovec spet trener s pomočnikom Giorgiom Zeraiom (Servolana), Christian Arena odhaja v Čedad, predsednik Pavel Vidoni (na sliki) odstopa.

Drevo, v četrtek, 31. julija, bo v Prosvetnem domu na Opčinah občini zbor Športnega združenja Jadran. Ob tej priložnosti smo se pogovorili z dosedanjim predsednikom Pavlom Vidonijem, ki po štirih sezonah zapuša krmilo naše združene ekipe.

Po štirih sezonah torej zapušaš predsedniško mesto. Bi lahko podal nekaj obračun obdobja svojega predsedstva?

Jadran smo z ekipo, ki sta jo poleg mene sestavljala še Marko Ban in Peter Žerjal, prevzeli po nazadovanju iz B v C1 ligo, ko je bilo društvo tako kadrovske kot finančno v precej slabih vodah. Zavihali smo si rokave, si pogledali v oči in zapuši vodstvo ekipe domačemu trenerju Valterju Vatovcu. V dveh sezonah C1 lige smo s čim manjšimi stroški dosegli najboljši možen rezultat. Mislim, da je bila predlanska sezona, prva v B ligi, nekaj višek, saj smo imeli precej sreče, ker je k nam prišlo nekaj igralcev takorekoč zastoj (dolgi Calavita in Jan Budin), s katerimi smo izpeljali zelo dobro prvenstvo. Lanska sezona ni bila po rezultatih najbolj srečna, pa tudi kriza, ki je zajela našega sponzorja - TKB, je negativno vplivala na nas. To je bilo izredno kritično prvenstvo, vendar smo ga vsi vs skupaj skušali izpeljati z dobrimi pobudami na najboljši možen način. Žal pa nam ni uspelo ostati v B ligi. Resnici na ljubo pa mislim, da je prav C1 liga tista, ki je glede na naše kadrovske in finančno stanje nam najbolj dostopna.

Na občnem zboru boš v poročilu, poleg obračuna minule sezone, verjetno nakazal

tudi smernice za prihodnost...

Nadaljevati moramo po tej poti, se pravi z našimi igralci, in skušati predvsem dobro delati na mladinskem področju. V tem smislu je tudi dobro, da se je spet vrnil v našo sredo Andrej Vremec, ki bo treniral Kontovel. Našo člansko ekipo bo treniral Valter Vatovec (pomožni trener pa bo Giorgio Zerai, ki je bil že lani Vatovecovo pomočnik pri Servolani, op. pisca), ki pa ne bo samo trener, temveč tudi tehnični vodja. Skrbel bo za sodelovanje med trenerji, za nekatere pobude, predvsem z mladimi, v katerih je prihodnost ne samo Jadrana, temveč vse zamejske košarke. Za sedaj moramo ohraniti vsaj te fante pri Jadranu. Vemo, da je med to generacijo in naslednjimi nekaj let praznine, vendar upamo, da bomo z dobrim delom marsikaj nadoknadili in da bomo tudi v prihodnje še imeli Jadran v višjih ligah.

Katere novosti pa bi nam lahko razodel, predvsem kar se igralskega kadra tiče?

Razen Tommasinija, ki je bil le na papirju naš igralec in je prestopil v B1 ligo v Vigevano, je zadnji trenutek za eno leto odšel v Čedad tudi Christian Arena (na sliki). Vsi ostali bodo še dalje pri Jadranu, morda pa bomo iz matičnih društev dobili še koga.

Jadran bi hotel privabiti predvsem Kontovelca Igorja Civardija, še zlasti po odhodu dveh Christianov (poleg Arene namreč tudi Rebulu zapuša Jadran zaradi službenih obveznosti).

200 cm visok Arena (letnik 1972) je bil lani zanesljivo najboljši Jadranc, saj je bil skoraj v vseh elementih igre prvi. Svojo košarkarsko pot je začel pri Boru, nakar je igral pri Messengeru Roma v A1 ligi. S komaj podpisano enoletno pogodbo z Gestecom iz Čedada, s katerim bo igral v B2 ligi, je zelo zadovoljen, saj mu v Benečiji nudijo službo in stanovanje.

ED

HITRA HOJA

RUZZIER ŠE DRUGIČ
SVETOVNI PRVAK

Durban - Lonjerski hitrohodec Fabio Ruzzier (na sliki) je na svetovnem atletskem prvenstvu za veterane v Južni Afriki presenetil vso konkurenco in po naslovu na 20 km osvojil še zlato kolajno na 5 km. Tako je Ruzzier ponovil uspeh s prejšnjega svetovnega prvenstva pred dvema letoma na Japonskem. Tokrat pa je imel veliko manj možnosti, saj je bil na krajši razdalji med najstarejšimi tekmovalci, tako da je njegov uspeh še toliko odmevnejši.

V Durbanu je v maratonu velik uspeh dosegla tudi tričlanska slovenska reprezentan-

tanca. Med dvatisočimi tekači iz 60 držav so namreč Slovenci v ekipni konkurenci osvojili 2. mesto.

JADRANJE

ARIANNA BOGATEC ŽE
NA SVETOVNEM PRVENSTVU

Furlani, Križnič ter Barbara in Daniel Piculin (Čupa) lani med najboljšimi na območju Alpe-Jadran

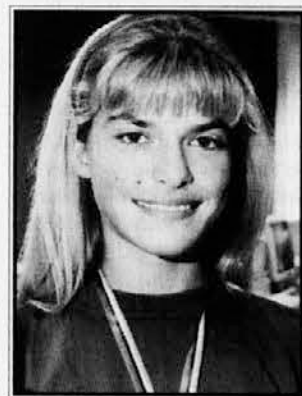
Zastavonoša zamejskega športa, Sirenina jadralka Arianna Bogatec (na sliki), se ni še niti oddahnila od nesrečnega evropskega prvenstva v Grčiji, kjer je bila po vrhuni meri smole ob kolajno, ko je morala spet stopiti na letalo in odleteti na svetovno prvenstvo v San Francisco. Tam se bo v podobnih vremenskih razmerah, kot so pozimi v Tržaškem zalivu - Arianna je vso zimo trenirala doma z burjo -, pomerila s svetovno elito razreda evropa.

Vedno večje uspehe pa žanjejo tudi mladi jadranci sesljanke Čupe. V nedeljo je Jaro Furlani dosegel 5. mesto v kategoriji optimist na regati za memorial Moccia pred domačim portičem. To je bila prva preizkušnja trofeje Alpe - Jadran, ki jo je

organizirala Pietas Julia. V Sesljanu so nagradili tudi najboljše lanske jadralko kategorije optimist iz območja Alpe - Jadran. Čupini jadralki Johana Križnič in Barbara Piculin sta posegli po dveh najvišjih mestih, njuna družstvena kolega Jaro Furlani in Daniel Piculin pa sta bila na koncu 2. oz. 3.

KOTALKANJE

TANJA ROMANO POJDE
NA EVROPSKO PRVENSTVO

Najboljša zamejska kotalkarica, Poletovka Tanja Romano (na sliki), se bo od 17. do 24. avgusta v francoski Centi pri Bordeauxu udeležila letošnjega evropskega prvenstva v umetnostnem kotalkanju za kadetne. Tekmovala bo tako v obveznih likih kot v prostem programu in kombinaciji. Poletovka, ki je na državnem prvenstvu v Spine osvojila srebro v prostem programu in bron v kombinaciji, se na celinsko prvenstvo vestno pripravlja pri svojem trenerju Brlecu v Domžalah.

ROLKANJE

MLADINI SPET 3
PRVA MESTA

Limane (BL) - Na 4. preizkušnji italijanskega pokala, ki je potekalo na zahtevni progi v reber, so najmlajši Mladine spet pregazili vse tekmece. Posamezno so se na kronometer z osvojitvijo prvih mest najbolj izkazali najmlajša Ana Košuta, začetnica Mateja Paulina in začetnik Eros Sullini. S 3. mestom je tudi kadet Ivo Košuta prispeval k 4. mestu Mladine na društveni lestvici.

BALINANJE

GAJA SKORAJ
ZAMEJSKI PRVAK

Na predzadnji preizkušnji zamejskega prvenstva v Štandrezu je zmagala Krasova trojka, ki je v finalu premagala Gajo. Gajini balinarji so skoraj zanesljivo osvojili končno 1. mesto pred Primorjem. V zadnjem kolu se bodo naše ekipe septembra v Sovodnjah pomerile v četvorkah.

dalje na 16. strani

OBČNA ZBORA

CICIBONA IMA ŽENSKO VODSTVO, JUVENTINA ZA SODELOVANJE

ERIK DOLHAR

Nova predsednica Lorenza Strain, podpredsednica Beatrice Zonta. V Štandrežu 50-letnica društva.

Pred kratkim je bil pri Sv. Ivanu v Trstu redni občni zbor Športnega združenja Cicibona, na katerem je prišlo do nekaterih novosti oz. sprememb vodstvenih organov. Ciciboni bo namreč odslej predsedovala Lorenza Strain, ki je zamenjala Štefana Semna. Ta bo odslej odbornik, podpredsednica pa je postala pianistka Beatrice Zonta.

Na občnem zboru so Cicibonaši z veseljem ugotovili, da so dosegli vse zastavljene cilje. Košarkarska članska ekipa si je priborila načrtovan obstanek v ligi. Odborniki in igralci so opravili ogromno in neprecenljivo delo pri raznih društvenih in drugih pobudah Odbora za ohranitev stadiona Prvi maj. Več je novosti glede prihodnje športne sezone. Novi trener članske ekipe bo Rich Battilana, trener mladinske peterke pa Luka Furlan, ki je lani treniral člane. Pri le-teh bo prišlo do korenite generacijske za-

menjave, saj bo od lanske ekipe ostalo največ pet starejših igralcev, medtem ko bodo vsi ostali mladinci. Tudi zato bosta trenerja tesno sodelovala med sabo. Glede na pomladitev moštva bo seveda tudi letošnji cilj Cicibone obstanek v ligi. Športni direktor za košarko bo Branko Jankovič, odgovoren za rekreacijo pa David Populin. Sponzor članske ekipe bo tudi za prihodnje prvenstvo podjetje Marsich Prefabbricati. Priprave na novo sezono se bodo začele v ponedeljek, 25. avgusta, prve dni septembra pa bodo Cicibonaši z Borom nadaljevali priprave v Radenčih.

V novem odboru Cicibone so: predsednica Lorenza Strain, podpredsednica Beatrice Zonta, blagajnik Adriano Kovačič, odborniki: Vanja Jogan, Branko Jankovič, David Populin, Marko Jagodič, Rich Battilana, Peter Furlan, Štefan Semen in Pavel Volk.

V petek, 25. julija, je bil v kulturnem domu v Štandrežu občni zbor Športnega društva Juventina (na sliki Bumbaca).

Zborovanja se je udeležilo lepo število ljudi. Predsednik Dario Prinčič je v svojem poročilu najprej povedal, da letošnja sezona ni bila tako plodna kot prejšnja, saj je članska ekipa najtežje izpadla iz elitne lige, vseeno pa stvari ne gre dramatizirati, temveč iskati razloge za neuspehe v društvu samem. Zgodilo se je namreč, da je nekaj odbornikov zapustilo klub, ker niso bili zadovoljni z delovanjem ali iz bojazni pred odgovornostjo, ki jo nosi vsak član društva. V klubu je tako ostalo malo odbornikov, ki pa so požrtvovalno nadaljevali z delom in se redno udeleževali sestankov. Predsednik je nato na kratko orisal delovanje v komaj končani sezoni. Največja zadoščenja so prišla iz mladinskih vrst, še zlasti od ekipe cicibanov. Prinčič je nato poudaril pomemb-

nost sodelovanja s Sovodnjami in doberdobsko Mladostjo. Ugotovil je tudi, da je društveno finančno stanje na dokaj trdnih osnovah. Juventina je že maja meseca obhajala 50-letnico delovanja, pravo slovesno praznovanje pa bodo v Štandrežu pripravili septembra.

Na koncu občnega zbora so bile volitve. V novem odboru Juventine so predsednik Dario Prinčič, podpredsednik Marko Kerpan, tajnik Gianfranco Vecchiato, blagajnika Gabriele Peateani in Robert Antoni, odborniki Bruno Pavio, Martino Mervin, Robert Kerpan, Paolo Peterin, Giovanni Berdon, Maja Peterin, Rafaela Zavadlal, Elisabetta Venuto, Valentina Vecchiato, Ilario Kracina, Giorgio Pelesson, Mario Scermino, Pietro Di Palma, Daniele Danielis, Geraldo Vinti in Emil Nanut.

PORAZDELITEV FUNKCIJ

OLYMPIO BO VODIL BAGON, GOVOLLEY GRINOVERO, BREG PA BEVK

Po nedavnih občnih zborih so si na prvi seji goriškega športnega združenja Olympia in dolinskega športnega društva Breg porazdelili funkcije.

Novi predsednik SZ Olympia je Franco Bagon (na sliki), njegovo mesto pri "podružnici" Govolley pa je prevzel David Grinovero. Podpredsednik Olympia bo po novem Igor Čerinc, tajnik Andrej Vogrič, blagajnik pa Marjan Vogrič. 28-letni Edvin Bevk je bil imenovan za

novega predsednika športnega društva Breg, tako da je postal eden najmlajših predsednikov zamejskih športnih društev. Dosedanja predsednica Divna Sancin Čuk, ki je odstopila takoj po junijskem občnem zboru Brega, je sprejela funkcijo podpredsednice.

ED

KLEPET Z EKONOMISTOM JOŽETOM SEMIČEM

NI LAHKO BITI DOBER PODJETNIK, JE PA MOGOČE...

MARIANA REMIAŠ

Večni naglici in pomanjkanju časa navkljub smo ga našli v enem redkih prostih trenutkov, ki ga je preživljal z družino. Pristal je na klepet za naš tednik. Pobudnik ustanovitve Manager cluba of Slovenia, sponzor odmevne akcije za Očesni oddelek bolnišnice v Šempetru, začetnik dobredelnih akcij, v katerih pomaga predvsem otrokom, in nenazadnje pokrovitelj, seveda finančni, portreta tenorista Luciana Pavarottija ob njegovem nedavnem obisku Slovenije in koncertu v Ljubljani.

Podjetnik z energijo, idejami in delovnimi navadami: Jože Semič.

Po končani srednji elektro šoli v Ljubljani in uspešno dokončanem študiju ekonomije v Mariboru ste delovne izkušnje nabirali v bančništvu in špeditersko-carinsko-posredniški službi. Kmalu ste začutili izziv novega delovnega prostora; prevzeli ste odgovorno delovno mesto v Italiji. Zakaj?

Sem človek izzivov in dotlej nepoznano delovno okolje in prostor, v katerega sem vstopil, sta me vznemirjala. Vstop v drugo delovno okolje in državo pa je bila pravilna odločitev, če danes pogledam nazaj tudi zato, ker sem v desetletju dobri spoznal italijansko zakonodajo na svojem področju. Italija je tedaj že bila v Evropi in danes mi potrebne informacije, ki sem jih črpal ob praktičnem delu, pridejo neizmerno prav ob slovenskih pripravah na vstop v Evropo. V tem trenutku sem tudi družabnik podjetja MINI GO in ko se bom vrnil iz tujine, kjer še vedno delam, bom zagotovo nadaljeval doma, v Solkanu.

Ko ste pred leti odbajali v tujino, v Sloveniji še nismo mogli govoriti o samostojnem podjetništvu, ki se, posebej po osamosvojitvi, bliskovito širi. Kakšne razlike opazate v slovenskem in italijanskem poslovnem, podjetniškem sistemu?

Slovenija lahko, s pravilnim pristopom, v kratkem času veliko doseže. Zmotna je filozofija, da "podjetniki na hitro obogate," saj je podjetništvo segment življenja, kjer je kontinuiteta najpomembnejša. To ni muha enodnevnica in mnogo ljudi se tega žal še ne zaveda. Podjetništvo samo dolgoročno prinaša dobre rezultate.

Kdo je dober podjetnik ali kaj je tisto, brez česar podjetnik ne uspe?

Formalna izobrazba je pomembna, vendar je najboljša človekova fakulteta izkušnja. Sam imam delovne izkušnje tudi z nemškega področja, kjer sem jih nabiral pri konkretnem delu. Podjetnik, ki ne zna izgubljati, bo težko uspel. Nogometno moštvo mora požreti dva gola, če hoče zmagati s 3:2. Podjetnik mora upravljati s svojimi kapitalom, da se ob njegovi izgubi zave, koliko je bil vreden. Podjetnik, ki upravlja s tujim imetjem, e-

Po koncertu je Jože Semič (levo) Lucianu Pavarottiju osebno izročil njegov portret in se slikal z njim; desno Sebastjan Peršolja (iz arhiva Jožeta Semiča)

nake izkušnje ne more pridobiti. Samo konkretna dejstva so garancija, da podjetnik preživi tudi težka obdobja, kakršno je zagotovo za marsikoga bilo ob slovenskem osamosvajanju in nenadni izgubi širokega trga bivše države. Bankroti podjetij se dogajajo vsak dan; zagotovo zaradi pomanjkanja potrebnih izkušenj oz. premajhne fleksibilnosti ter počasnega prilagajanja novim razmeram.

Za dobrega podjetnika pravijo, da je značilno tudi tenkočutno prognoziranje; da torej predvidi situacije in s tem prepreči dogodke, ki bi zanj bili usodni. Kakšne možnosti vidiš v prihodnje za razvoj slovenskega gospodarstva glede na to, da se vanj vključuje posredno in neposredno?

Slovenija je majhna država in tega se moramo zavedati. S tem pa ne pomeni, da moramo ostajati zaprti v njeno majhnost; naša filozofija mora nujno prerasti. S prilagajanjem programov, ki so visoko na razvojni in tehnološki ravni, bo Slovenija uspela tudi v prihodnosti. Povezovati se mora z več manjšimi partnerji; to ji bo kljub določenim poslovnim izgubam omogočilo ohranitev in dobro uveljavitev...

Takšen je tudi moj osebni način poslovanja; večje partnerje je potrebno spraviti na razumno raven, saj s tem kljub plačilni nedisciplini ne tvegamo propada...

Poletni čas in današnji klepet bova strnila z dvema dogod-

koma, ki sta Vam gotovo polepšala zadnje delovno leto. Prvi je ustanovitev Manager cluba of Slovenia, katerega pobudnik ste in o katerega delovanju smo že pisali tudi v našem tedniku, drugi pa nedvomno koncert tenorista Luciana Pavarottija, ki je nedavno bil v ljubljanskem Cankarjevem domu in ki ste si ga ogledali... Najprej pa Manager club... Odkod ideja za njegovo ustanovitev?

Ideja o ustanovitvi takšnega kluba je povsem nesebična. Hotel sem združiti veliko znanja na enem mestu. Člani si znotraj kluba pomagamo konkretno: klub je bil ustanovljen z namenom povezati tuje trge in tuje poslovne partnerje v sprva delovnih, kasneje pa tudi družabnih in zabavnih večerih, namenjenih poslom in zabavi...

Da bi v klub vnesli nekaj življenja, smo njegovo delovanje popestrili z otvoritvami razstav, koncerti in ostalimi družabnimi dogodki. Njegov namen torej ostaja posredna konkretna pomoč znotraj kluba, njegovi člani pa smo si zastavili tudi glavni cilj. Ta je pomagati otrokom v finančni, osebnostni ali kakšni drugi stiski skozi vse leto. Vsako klubsko srečanje do sedaj je bilo povezano z dobrodelno akcijo v pomoč otrokom v stiski. Tako smo pomagali družini Pisk v Lokovcu nad Čepovanom, sodelujemo pa tudi s tamkajšnjo osnovno šolo. Čepovan z okolice je z nedavnim zaprtjem enega od obratov

podjetja Vozila ostal brez skoraj sedemdesetih delovnih mest, ki so zagotavljala ohranitev in ekonomsko neodvisnost družin, ki živijo v dolini. Moj cilj-želja v klubu je organizirati močno bazo podatkov, ki bo služila članom kluba pri njihovem vsakdanjem delu.

Želim si tudi povezovanja s podobnimi klubi v tujini ter izmenjav idej in izkušenj. Klub bo ostal tudi priložnost, da se podjetniki srečamo in sprostim.

Tudi v prihodnje si bo klub prizadeval za izpolnjevanje določil, ki so zapisana v statutu, k vključevanju vanj pa na tem mestu vabim tudi slovenske podjetnike, ki žive onstran meje. Podatke o klubu in o vključevanju vanj bodo lahko dobili na vašem uredništvu.

Eden najžalostnejših trenutkov zadnjega meseca pa je gotovo vaše nedavno srečanje z velikim tenoristom v Ljubljani. Vi ste prevzeli tudi sponzorstvo nad portretom, ki ste mu ga izročili po zaključku samega koncerta. Kakšni so Vaši vtisi ob srečanju z velikim Lucianom?

Od nekdaj imam rad klasično glasbo; menim, da jo imam v krvi. Ko sem izvedel, da tenorist prihaja v Slovenijo, sem začutil potrebo, da se srečam z njim. Naše podjetje MINI GO je sponzor portreta, ki ga je izdelal Sebastjan Peršolja; bolj pomembno od slike, portreta pa je gotovo dejstvo, da sem ga gospodu Pavarottiju lahko izročil osebno. Po moji oceni je tenorist izjemno preprost in simpatičen gospod; ko je sprejemal portret in se v kratkem pogovoru ustavil z menoj, sem začutil njegovo toplino. Koncert mi je bil neizmerno doživetje, hkrati pa tudi razočaranje, ker ga je videlo tako malo ljudi. Menim, da bi se dalo zadeve tudi drugače urediti, koncert bi moral biti namenjen širši javnosti, saj me je izjemno navdušila tudi sopranistka Norina Radovan. Prepričan sem, da je izjemno dobro pela ob velikem Pavarottiju in da smo Slovenci nanjo lahko upravičeno ponosni. Obeta še veliko.

Tudi mi bi se lahko v pogovoru z gospodom Semičem zadržali dalj časa, vendar ga je klicalo delo. Je iskri in zanimiv sogovornik, ki dokazuje, da sta vesela do življenja in dela pogoja za človekovo dobro počutje. V želji, da bi zastavljene cilje pripeljal do konca in da mu ne bi zmanjkalo idej, se mu zavaljujemo tudi v imenu uredništva Novega glasa!